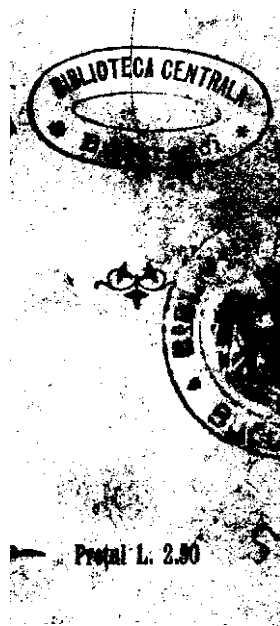

ANTON BACALBASA

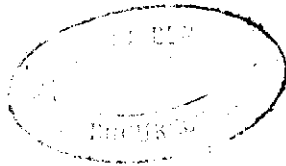
MOS TEACA

DIN CAZARMĂ

BUCUREȘTI
yRk UfRĂRIȘI E. GRJEVE & Coiwg
70. CAMA VICTOBIBI, 70. 1893.

N° 21228 (148) / 10 / VI 1893

MOS TEACĂ

ANTON BACALBASA

OS. TEACA

DIN CAZARMA

BUCUREȘTI

EDITURA LIBRĂRIEI E. GRIEVE & Comp.

70, CALEA VICTOBIEI, 70.

1893.

MOȘ TEACĂ

Cine e Moș Teacă

ds

Adevărat copil năzdrăvan ! Din pricina lui nu se puteau odihni cinci mahalale. Nu eră zi de la Dumnezeu, îș care părinții să nu se pomenească a casă cu vre-o plîngere:

— Tecuță a spart capul fetii mele! Tecuță mî-a spart un geam! Tecuță a legat o tinichea de coada lui Sa^nurache! Tecuță mî-a omorî un porumbel cu o piatră!

- Și toate boclucurile astea se spărgeau în capul părihților, cari erau nevoiți să plătească cu banî nebuniile odrasleî lor. Alte orî lucrul era și maî grav: proprietarul venea și

spunea: «domnule Teacă, eu nu pot să vă maî dau casa din pricina băiatului dumneavoastră; mî-am aprins pae 'n cap cu mahalaua!» Iar părinții trebuiau să se mute, că n'aveau încotro.

Drept vorbind însă, vina nu eră numai a micului Tecuță, care, firește, la șapte am nu putea să fie înțeleptul Solomon. Maî erau vinovați și părinții: le intrase 'n cap că Tecuță al lor are apucăturî militărești și-l lă-sau să facă tot ce-î trăznea prin cap, numai să nu-și desmintă viitorul. Pentru că, — vorba domnului Teacă: «tot omul se naște cu croiala lui; eu încă de mic dedeam semne cam să fiu senator: îmi spune doica pă care am avutăr'o a casă, că puteai să dai cu tunu și nu m'ai fi deșteptat cînd apucam să adorm!»

Așa și cu Tecuță. Toată dragostea lui de copil eră să se joace de-a soldații. La anul nou, la ziua lui, la toate zilele marî, nu cerea de cît jucării soldățești:

— Tată, mie să-mî ie îo pușcă! Să-mî ieî un tambur-major! Cumpără-mî o cutie cu soldatî...

Și peste trei zile jucăriile ajungeau ferfeliță: de pușcă rămînea numai țeava, tamburul ajungea fără căciulă, soldații fără nasurî. Atuncî începea devastarea geamurilor vecine, tinichelele de coada lui Samurache.

Cu toate astea, părinții erau încîntați. II îmbrăcaseră pe Tecuță cu haîne de căpitan și-î cumpăraseră o sabie de tinichea. Iar cînd îl întrebaî «cum te chiamă?» el respundea scurt:

— Don căpitan Teacă!

*

* *

Dar copilăria nu ține mult. La opt anî micul Tecuță a fost răpit de lingă duzinile-î de tamburî-majorî și încorporat la școală. Aici firea lui cazonă s'a simțit încătușată de o nouă disciplină, de un regim care nu-î putea conveni.

— Eu sînt căpitan, striga Tecuță furios, nu vreau să port respect țivililor! '

Și bieții profesori pătimeau cumplit de pe urma isprăvilor închipuitului căpitan. Cît pentru carte, Tecuță nu putea s'o sufere:

— Par'că mie-mî trebuie cărți de astea! Par'că Mihaiu Viteazu știa ar'tmetică!

Și cărțile remîneau cu foile netăfete, iar Tecuță remînea repetent. La 12 anî, el ajunsese de-abîă în clasa a doua primară, de unde a fost dat afară îndată ce guvernul pe care'l sprijinea domnul Teacă a căzut în opoziție.

De aici încolo începe viața aventuroasă a lui Tecuță. Șase anî de-a rîndul a trăit pe lume fără să facă nimica bun. Dimineața pleca de acasă și se ducea să vadă soldații făcînd instrucție, la amiază se întorcea, și apoi iar plecă spre a se întoarce tocmai seara. Și nu era schimbare de gardă, nu era paradă, nu eră retragere cu torțe, la care adolescentul Tecuță să nu îa parte. Îl vedeai mergînd pe lingă trupă, în pas regulamentar, sorbind cu ochiî pe sergentul-ai ajor, — idealul lui.

Acum eră destul de mare, făcuse cunoscuți printre sergenți, și adese-orî dulăpiorul lui Madam Teacă suferea efracțiunî, din care Tecuță își plătea luxul de a face chef la cantină înconjurat de toți sub-ofițerii.

Azi așa, mîlhe așa, Tecuță creștea mare, dar mintea-î rămînea minte de sub-ofițer reangajat, toată învățătura lui nu se urca nici pînă la nivelul școalei de adulți de la regiment. Și dacă mai puî la socoteală efracția dulăpiorului, apoi ușor vezi că aveau dreptate domnul și doamna Teacă să se pue pe gîndurî și să cam înceapă a regreta neînfrînarea la vreme a fiului cazon.

— S'a isprăvit, Luxițo, nu mai merge! Băiatu s'a făcut un stricat și jumaate! La vîrsta lui bea ca un aghiotant! Rîde mahalaua de noi!

— Lasă, răspundea Madam Teacă, peste un an facem noi ce-om face.

— De-ar trece mai curînd! Mî-e teamă să n'ajungă cine știe cum pînă atunci! E prqa din cale afară stricat, numai de militar -e bun!

Și bieții bătrînî se rugau Ja Dumnezeu să treacă anul ca ceasul.

* *

La opt-spre-zece anî, tînărul Tecuță întră

în cariera care avea să-l facă mai târziu așa de popular.

I se făcu consimțământul tatălui, actul de vaccină și actul de botez. A fost mai greu cu certificatul de bună purtare din partea a cincî mahalagiî; dar s'au găsit cincî oameni inteligența cari aii înțeles că actul ăsta însemnează salvarea mahalalei, și iată-l pe Tecuță în fața colonelului. Peste petiția prin care «sub-semnatul dorind a 'mbrățișa cariera armelor în regimentul ce cu onoare comandați...» Colonelul a pus un «se aprobă» si a doua zi Tecuță,— de aci încolo Teacă,— eră tuns ca 'n palmă și prevăzut cu garnitura complectă.

Văzîndu-l strîns în tunică, domnul Teacă s'a simțit mîndru, Madam Teacă a plîns, iar voluntarul a cerut ceva parale, care i s'au acordat imediat, fără să mai fie nevoie de siluirea cunoscutului dulăpior.

*

* *

Onoarea e dulce, borșul e acru! asta a fost cea d'întîiu constatare a voluntarului.

.Și dacă n'ar fi fost intervenția periodică a ^sumelor țivile venite de adio mîncare particulară! Cu șapte parale pe zi, ostașul Teacă nu ar fi garantat multă vreme de amoru-î nemărginit pentru apărarea patriei.

De alt-fel, greutatea-î a fost numai șase lunî, căci după asta a fost «avansat caporal.» De aici începe epoca ordonanței ne-reglementare, a cismelor văcsuite de alții, a unsoareî de curele oferite în mod grațios de magazinerul companiei, a capacului de gamelă cu tocană particulară, a pumnilor aplicați răcanilor carî nu știu să poarte un respect caporalului!

Iar peste un an, calea de aur se deschise înaintea luî: cele două galoane de lînă,— funia de teiu, — fură 'nlocuite cu șarpele de aur, — don sergent Teacă intră în rîndul sub-ofițerilor.

Și trebuie să recunoaștem adevărul: asta a fost cea mai dreaptă avansare ce s'a făcut vre-o dată în armata romînă. Sergentul Teacă era un militar desăvîrșit: croit bine din fire, el avea înfățișarea unui erou per-

manent. Apoi disciplina 'i intrase așa de bine în minte, în cât ar fi putut să-l tae un superior și n'ar fi zis *pis*. În schimb, să fi poftit un inferior să facă o greșală: acela care odinioară lega tinicheaoa de coada lui Samurache, găsisse un întreg sistem pentru a introduce disciplina în rîndurile armatei. Ast-fel, sergentului Teacă i se datoresc o mulțime de inventiuni cari fac și în zilele noastre caracteristica și fala armatei, a celei armate «fără de care un Stat nu poate exista.» El a inventat: plotonul de pedeapsă, cățeaua în spinare, gimnastica cu buturuga, ochirea soarelui cu baioneta la armă, butucii, aruncarea tesaoului în scînduri de-a sbîrnîitelea, chemarea dracului de la lampă..., și alte măsuri disciplinare «fără de care armata ar fi o adunătură de oameni periculoși Societății.»

Să nu vă mirați, decî, dac'ați auzit ca și mine că n'ati trecut bine doi ani de cînd sergentul Teacă a intrat în rîndurile sub-ofițerilor, și, prin înalt decret regal, el a fost înaintat la rangul de sub-locotenent.

În privința asta s'au ridicat cîte-va obiec-

ții. Au fost cîți-va cari au spus că Teacă de-abia știe a iscăli; dar raportul Colonelului eră așa de favorabil sergentului, în cât ministrul l'a înaintat fără cea mai mică grijă, — căci nu cartea ci disciplina face pe adevăratul militar.

În calitate de sub-locotenent, Teacă a fost un model pentru regiment. Însărcinat cu plotonul de recruți, cu popota ofițerilor, cu încvartirarea trupelor în vremi de mutare, cu compania de disciplină, cu tot ce era mai greu, el a dat în tot d'a-una dovezi de activitate și pricepere. Recruții lui ori dezertau ori mureau, dar eșau adevărați soldați! Cînd se făcea la plotonul de recruți mînuirea armelor, se auzea de la cazarma Cuza la Malmaison, și adese-orî puștile se rupeau în mîna soldaților.

Afară de asta, bun camarad, Moș Teacă nu bea decît împreună cu camarazii și nu-î pîră decît dacă cerea Colonelul.

*
* *

Într'o zi, locotenentul Teacă, — peste doi

anî ajunsese locotenent,— se pomeni cu Comandantul Regimentului că-1 ia de-o parte:

— Locotenent Teacă.

— Ordonăți don Colonel!

— Te rog să vii la mine la dejun că am să-ți comunic ceva.

— Am înțeles, don Colonel. Să viii cu trupa sau singur ?

— Singur, locotenente.

— Prea bine, don Colonel!

Și peste un ceas locotenentul eră a casă la colonel, unde dejunul aștepta. După dejun, la care inferiorul executase exact ordinul de a bea fără grije, colonelul începu comunicarea:

— Ce ai zice, locotenente, dacă ți-ași propune ceva ?

— Ași executa, don Colonel.

— Uite ce e: este o fată aici în oraș. Cu fata asta eu sînt prieten bun; din pricina asta țivilii au început să scoată vorbe rele pe socoteala ei și să spue că acum vre-o cincî-spre-zece anî, cînd fata avea douăzeci și cinci de anî, eu m'ași fi iubit cu ea. . . Pentru asta m'am gîndit că numai

dumneata ești destul de disciplinat ca să mă răzbuni...

— Da, don Colonel, chiar acuma mă duc să dau ordin gornistului să mi-î cheme pă țivilii la cazarmă. Patru zile la butuci și șase ceasuri cu căteaua!...

— Nu așa, locotenente. . . Trebuie să mă răzbuni alt-fel: să te însori cu fata, ca să arăți că țivilii au mințit...

— Am înțeles, don Colonel.

— Fata e bună, are vre-o cincî-zecî de mii de franci zestre.

— Am înțeles, don Colonel.

Și a doua zi locotenentul Teacă adresă părinților fetei următoarea

Circulară

Conform orderiului lu don Colonel No... am onoare a vă face cunoscut să-mi acordați de urgență mîna fiicei dumneavoastră, pe lîngă care veți anexa zestrea pă care a ordonat-o don Colonel.

Tot de o-dată vă fac cunoscut, că nu este adevărat ce se spune de către țivilii că s'ar fi petrecut acum 15 anî, de oare-ce chiar don Colonel spune că nu î așa. Superioru nu minte!

(ss) *Locotenent Teacă.* ,

Iar peste o lună ziarele anunțau cu plăcere căsătoria simpaticului locotenent Teacă Cu gentila domnișoară Caliopi Armășescu.

Tot corpul ofițeresc din garnizonă a luat parte la această nuntă, iar nuni au fost doamna și domnul Colonel.

A fost o veselie mare, care s'a terminat din nenorocire printr'un mic scandal, pe care ziarele carî 'șî-au făcut o meserie din a atacă armata l'au atribuit ginereluî. Adevărul e însă următorul:

La cadrul, mireasa juca alăturî de un sergent-major rudă cu dînsa. La figura a treîa sergentul-major trebuia să vie spre ginere, care eră vizaviul miresei. Probabil că dintr'un spirit de disciplină, locotenentul s'a simțit ofensat de venirea asta și a strigat sergentuluî-major:

- — La loc mișcarea! Nu mișcă, leat!

Serjentul-nlajor, ne vrînd să înțeleagă ordinul, locotenentul a fost silit să-l lovească, iar pe mireasă a pedepsit-o cu patru zile pluton de pedeapsă în casă.

• Atîța tot. . . • ' ' • • * • ' ' •

^este cincî lunî de la nuntă, tînăra <Ba-

ți^a dat la lumină un mic Tecuță de toată frumusețea.

Locotenentul văzîndu-se avansat la gradul de părinte atunci cînd nu se așteptă de loc, făcu aspre observații soției.

— Dar bine, dragă Tecușor, răspunse Caliopi, eu sînt de vină?

— Da' cine? Știu că eii nu.

— Ba tocmaî matale. Vezî că prea ești iute. Copilu-ți seamănă matale: a eșit în pas gimnastic.

— Bine-bine, zise locotenentul, care se bucură că-î seamănă moștenitorul. Numa un lucru nu 'nțeleg eu: cum am fost avansat la gradul de părinte fără să am vechimea?

; —/Aoleu! Da' bine, omule, vrei să faci | ca toți proștii, la vechime? Meritu e să fii t /avansat la alegere, nu la vechime!

*

* *

După cîțî-va anî, locotenentul Teacă fu avansat' la gradul de căpitan, — de astă dată la vechime.

In această calitate căpitanul Teacă a slujit

Patriei vre-o cincî-spre-zece ani, pînă'î-a albit păru 'n cap. Pentru gradul de maior se cere examen, și căpitanul Teacă n'a voit să 'nvețe decît reglementele cazone, pe motiv că toate cărțile țivililor nu fac parte nici măcar din micul echipament.

Rare orî însă s'a văzut un căpitan așa de capabil ca moș Teacă. Numele lui a făcut epocă, s'a popularizat,-a trăit peste veacuri și a slujit de titlu unuî volum de nuvele.

Acum vre-o cîțî-va anî compania lui Moș Teacă a fost detașată pe frontieră, ca să păzească în potriva boalelor de vite.

Ideia asta-î convenea grozav, pentru că pe frontieră e mai puțină disciplină din partea ofițerilor și viața e mai regulată. Unde mai puî că se pot face și economii, de vreme ce nu sînt atîtea cheltueli!

Prin urmare, Moș Teacă se puse de dimineață în fruntea companiei și porni la drum. În tot parcursul, el eră foarte grav, mergea cu sabia scoasă chiar și prin păduri, și n'a lăsat de loc pe soldați să meargă 'n pas de voe, pentru că «nu să știe de unde poat' să îfasă un supirior.» Numai din

cînd în cînd oprea trupa, îi dădea «pe loc repaoz» și înghițea cîte o dușcă de rachiu.

Cînd ajunse pe malul Prutului, comanda oprirea și ținu companiei un discurs foarte interesant și foarte solemn:

— Ofițeri, sub-ofițeri, caporali și soldați! Comănduirea pieții a dat ordin păcum ca să venim să apărăm țara în potrive vrășmașului nostru comun, epizotia. Epizotia este foarte primejdioasă și să arată maî cu seamă la dobitoace.

— Trăiți, don căpitan, întrebă furierul, da" pă ce o cunoaștem noi care-î aia?

— Nu vorbi, răcane! S'o cunoști, că de aia ești soldat! Dacă n'oî punoaște eu pă vrășmaș, atunci pă cin' să cunosc? Pă tata? Epizotia vine maî ales vara, din cauză că atunci fiind căldurile mari santinelele are obicei să doarmă la post. Să nu dormiți în gheretă, leat, că aveți a face cu mine: vine epizotia și ne omoară pă toți. Să dea dracu să vie epizotia să ne omoare, că vă arăt eti! Vă gonesc și mort la pluton de pedeapsă!

— Trăiți, don căpitan, pă malu Prutului nu sîntără gherete...

— Ei, și? Vrei să fie? Vrei să dormi în gheretă, hai? Patru zile sala de poliție pentru călcare de orden! Las' că țî-arăt eu! Pă urmă, să știți: soldatu este dator să nu dea voe la nimeni să vie de dincolo fără bilet de voe și fără să cunoască consemnu. Dacă vezi că vine la tine o vită, îi ceri parola. N'o știe? Nu-î dai voe să treacă... Acuma să-mî arăți tu, Gheorghe Neculaî, cum ai să faci cînd îi fi de santinelă. Pre-pune că eu sînt o vită bolnavă. Oprește-mă cum țî-am spus eu.

Și Moș Teacă vine spre soldat. Soldatul stă pe loc.

— Așa te-am învățat eu, mă ? L'as că-țî arăt eu! Patru zile pluton de pedeapsă! Să vie altu: Vasile Ion. Oprește-mă tu.

Și Moș Teacă se apropie. Soldatul îa arma la mîna și 'ncepe a strigă:

— Cine eee? Cine eee? Cin'?!

— Vită, răspunde Moș Teacă.

— Ce fel de vită? Bolnavă orî sănătoasă?

— Bolnavă.

— Atunci vită bolnavă, stăi! Căprar de gardă, vin' de recunoaște o vită bolnavă

— Prea bine, zice Moș Teacă încântat. Așa să faceți, că eu am să vă 'ncerc. Orî de cîte orî m'îți vedea venind la voi, să mă 'ntrebați: vită bolnavă orî sănătoasă? Măcar să vie și ghegeneralu, nu'l lași să treacă pînă nu ți-6 spune ce fel de vită este!

— Trăiți, don căpitan, dă' dac'ofi o vită sănătoasă?

• — Atuncî îi daî drumu.

— După ce o cunosc?

— Pă ce? Dobitocule, nu ți-am spus? O cunoșți pă aîa că știe sicretu, parola și răspunsu. Că dacă n'ar fi sănătoasă, de unde l'ar ști?

Și Moș Teacă dă drumul companiei, după ce le maî esplică înc'o dată și le atrage atenția că epizotia are obiceii de se furișază printre santinele maî ales noaptea cînd n'o vede nimenî, și că, prin urmare, soldatu

e dator să ceară epizotiei să umble cu felinarele aprinse:

— N'ați văzut că așa cere si birjarilor la Bucurescî?

[ACADEMIE I*,

\

fi/.

Religia cazonă.

Moș Teacă este un bărbat foarte religios. El e convins că dacă comenduirea pieței n'ar fi inventat religia, armata ar fi ajuns de mult să fie țivilă.

De aceea, singura carte țivilă pe care a 'nvățat-o bine este religia. Înarmat cu această știință, Moș Teacă ține adese orî predicî întregî soldaților, povestindu-le faptele mai serioase din biblie. v

Iată una din aceste predicî.

O dată la raportu de 11 ore, Dumnezeu, comandantul suprem al pămîntuluî, a dat orden de s'a făcut lumea. Intîiul cotigent-chemat sub drapel a fost Adam și Eva.

Cum î-a înrolat, Dumnezeu î-a echipat

complet și î-a trimes în garnizoană pă pămînt, unde le-a dat în primire onoru, zgomotu, postu, și focu. Da' le-a dat orden să mănînce ce or vrea, numa dintr'un copac cu mere țivile să nu guste.

Eva a călcat însă deciuplina melitarăși a mîncat. Îndată ce aghiotantu a comunicat lu Dumnezeu faptu 'ntîmplat, Dumnezeu a chemat păculpabelî și le-a zis:

— Pentru ce ai mîncat, leat, din măru țivil? Ai călcat consemnu, hai? Las'că te 'nvăț eu ! Patru zile pluton de pedeapsă!

Și după ce î-a gonit patru zile cu căteaua în spinare, î-a reformat și î-a trimis pă la vetrele lor, Iar la ușa raiului, unde eră ștabu reghimentuluî, a pus un planton și a dat orden să nu intre nimenî. Orî-cine o intră, soldatu are orden să'l împuște și după aia să-l bage patru zile la închisoare, da' zilele astea să se treacă pă foaia de pedepse și să nu se socotească servite.

Ce va s' zică asta? Asta va să zică scurt, că soldatu este dator să nu mănînce mere țivile atît în timp de pace cît și'n timp de

războiu. Să nu mănîncî mere, leat, că dai de belea cu mine! Vezi, că eu nu sînt Dumnezeu, eu te gonesc la pas gemnastic pînă tî-o esi limba de un-cot!

Aî înțeles?

Aghiotantul pieței

De toate fusese Moș Teacă, numaî aghiotant de piață nu. Și nu doar că nu merită distincțiunea asta, dar nu știu cum se făcuse că nu'l rugase nimenî s'o primească. Intr'o zi însă, Colonelul, cu toată durerea pe care o s'imțea de a se despărți pentru cît-va timp de serviciile și de luminile acestui căpitan-eroit, se hotărî să stăruiască pe lîngă comandantul pieței, ca să ia de aghiotant pe Mos Teacă.

Cînd a aflat de asta, eroul nostru a plîns puțin de emoțiune, dar în sîrșit ordinul e ordin, disciplina înainte de toate!

Se duse, decî, la companie, adună trupa și-î ținu discursul următor:

— Ofițeri, sub-ofițeri, caporali și soldați! A sunat vremea ca să ne despărțim. Înainte de aplecă, vream să-mi ziceți «trăiți» pentru că nu să știe dacă ne-om mai vedeți, ca mâine vine un război și ne ducem! Știu că aveți să mă plîngeți, pentru că am fost pentru voi un adevărat părinte* nu v'arn pedepsit, nu v'arn bătut... Nu-i așa? Vorbește, răcane, că dă dracu 'n tine!... Viața omului e scurtă, și de asta n'asî vrea să mă blestemați ca mâine. Eu știu la trupa mea și pentru asta stot în tot-d'a-una blînd, nu-mî place să iau pă oamenii cu vorbe rele. Ai înțeles, leat? Gă acuma te zmeiesc! Te fac eu să 'nțelegi!...- Fiți dar și voi tot așa de blînzî ca mine, că nu-i bine să fie -omul rău, cu răutatea nu <facî nicî-o-dată nimica: îțicapeți dușmani și atîta tot. Să știți că-i așa. Ori poate nu credeți? Vă torn acuma patru zile sala de poliție, ca să 'nțelegeți, că nu merge cu rău!... Acuma, pentru că plec, cine are ceva de lăcrămat, să vie să lă^crame.

— Trăiți, don căpitan, răspunse un soldat,

noi toată compania n'am luat solda pă trei luni.

— De ce n' ați luat-o?

— Trăiți, don căpitan, nu ne-a dat-o.

— A ha! Pent'că nu v'a dat-o? Va să zică vreți să v'o dea sergentu-majur de-a gata! Voi sînteți boeri, așteptați tot altu să vă aducă la nas ce vă trebuie... Patru zile la butucî pentru lene în exirsisu funcțiunii!

— Trăiți, don căpitan, răspunde sergentul-maior, asta-i solda pe care ați luat-o dumneavoastră și n'ați mai dat-o înapoi.

— Nu mă 'nvăță tu pă mine sergen'-majur, că știu eu mai bine! Eu sînt catană veche, mă 'nțelegi! Da' vorba-i pentru ce lăcrăma la mine? Așa să lăcrăma? N'ai auzit de calea irarhică, leat? Soldatu este dator să ceară voe înainte de a face o lăcrămație Apî mi-ați cerutără voe?... Patru zile cu căteaua!

Și Moș Teacă eși pe ușă strigînd :

— Rămîneți sănătoși! Dacă nu... la butucî! Compania răspunse 'n cor:

— Trăiți!

A doua zi Moș Teacă era aghiotant de piață.

Slujba asta-î plăcea. Raportul comandantului spunea lămurit că aghiotantul pieței este maî mare peste piață. Deci, se sculă de dimineață, și se duse la slujbă... în hală.

Eră pe la ceasurile patru în zorî de zi. Măcelarii, zarzavagiii, precupețele, își așezau marfa. Eră un sgomot infernal: se tăia carne, se strigă, se mătură, căruțele umblau în toate părțile, capitala se deșteptă din somn.

Moș Teacă rămase încremenit.

— Dreptî! strigă el cînd ajunse în dreptul măcelăriilor.

Dar nu 'l ascultă nimeni. Trecu la zarzavagii, acelașî lucru. Se duse la precupețe, — nici o disciplină.

— Ce-aî poftit, conașule ? Avem ridichi bune de lună, lăptuci, castraveți, spanac...

Toate astea îl amețiră.

— Unde e plantonu? Ce fel de disciplină e asta ? Nu știți cine e maî mare peste piață ?

Dar de giaba, nimeni nu 'l băgă în seamă.

Atunci îșî luă inima 'n dinți și se repezi furios la un măcelar:

— Ce faci aicea, leat? Cu căteaua!...

— Ce cătea, dom'le ? întrerupse măcelarul. Cătea e asta orî vacă? Nu vezî că-î gogeamite vaca, cît dumneata de mare!

— Insulta superiorului! Ce articol eăsta?

Și dete un pumn măcelarului. Dar atîta î-a trebuit. Toată hala se ridică în picioare. Măcelarul lovit îl luă la trînteală, femeile îl umplură de spanac, — Moș Teacă eși plouat, zăpăcit, urmărit de strigăte de: Tîu-ho! Huideo!

A doua zi reclamă Ia comenduire și cerii casarea casapilor și reformarea precupeților. Dar cererea-î fu pusă la dosar și comandantul pieței îi dete explicația următoare:

— Căpitane, dumneata ești maî mare pe stradă, nu la măcelărie; acolo e comisarul comunal.

— Va s'zică numa pă stradă? Lasă!

— In sfișit, zicea Moș Teacă, am pus mîna și pă țivilî! Pă stradă eu sînt maî mare!

Și eră foarte sever noul aghiotant. Băgase spaima în ofițeri: pe unul îl turnă la garda piețîi pentru că a umblat fără mănuși, pe altul pentru că n'avea vipușcă, — fie-căruia îi găsea cusur. Dar bine că-î încăpuseră pe mîna și țivilî!

Intr'o zi se plimbă pe Calea Victoriei. Trece pe lîngă el un țivil tînăr.

— Unde-aî plecat, leat? îi strigă Moș Teacă.

— Domnu? — întrebă țivilul mirat.

— Nu vorbi! Capra pogribaniiî mînăstiriî! Te amestec cu țărîna, rătane! Und' țî-e pamponu?

— Ce visezi de pampon, stimabile? Mi se pare că ești cam țacnit...

— Nu insultă! Und' țî-e pamponu?

— Ia slăbește-mă, domnule Moș Teacă! Ce, eu sînt militar?

— Să nu crîcnești, că te torn la gherlă! Văz eu că nu ești melitar! Și ce-î cu asta? Und' 'țî-e pamponu? Nu știi că azi e pa-

radă? N'aî cetit ordenu de la comenduire? «Toată lumea va avea pamponu la chipiu!...»

— Nu, zău, ești cam...

Inșă Moș Teacă îl apucă de gît și, cu ajutorul unui jandarm, duse pe țivil la garda piețîi.

A doua zi la Cameră eră o fierbere ne maî pomenită. Din interpelarea adresată guvernului chiar de către un membru al majorității, rezultă în mod vădit că aghiotantul piețîi arestase în ajun pe un deputat «sub ridiculul pretext, anticonstituțional și violator al imunităței parlamentare, că deputatul nu avusese pampon la pălărie.»

Banca ministerială făcu scuze și Moș Teacă fu dat înapoi la corp, unde compania 'I așteptă cu brațele deschise, ca să primească solda pe trei lunî din urmă.

— Să nu vorbești de «din urmă», leat, strigă Moș Teacă furios, că te torn! Soldatu e dator să meargă înainte, nu în urmă ca dezertorii!

Pastele.

În curtea cazărmii eră întinsă o masă lungă, peste care se așternuseră cearșafuri. Unul lângă altul steteau aliniat tacîmurile; o gamelă, o lingură, două ouă roșii și cîte o felie de cozonac, al cărui șofran protestă energic în potriua zicătoareî că nu știe mo-canul ce-î șofranul. Alături de masa asta, una mai scurtă cu vre-o patru taeîmurî: lingură, furculiță și cuțit, farfuriî, șuncă, sardele, salam, ouă, cozonac și sticle cu vin. Între mese, două hîrdae pline cu ceva al cărui culoare atîrnă între braga și bere, al cărui miros bătea aci în oțet, aci în spirt.

Eră în dimineața Pașteluî, — ofițeri șeflodați aveau să mănînce împreună, să sărbă-

torească la o altă învierea aceluia care a luptat pentru egalitate și frăție, sau cum zicea Moș Teacă, «pentru decîplină și trapei.»

La ceasurile cincî gornistul anunță sosirea comandantului companieî. Acesta se arăta grav și solemn, păși maestos și se opri înaint<|p>Tieseî cele scurte. Toată trupa ședea încă în picioare, căcî nimeni n'are dreptul să se așeze la masă înainte de a i-se da ordin de la superior.

Comandantul companieî, eternul Moș Teacă, își roti ochiî împrejur și întrebă:

— Da' popa n'a venit?

— Trăiți, don căpitan, n'a venit încă.

— Pentru ce n'a venit?

— Nu pot să știu.

— Pentru ce nu știi? Spune gornistului să sune de popă.

— Trăiți, don căpitan, de popă nu e semnal.

— Nu vorbi! Nu cunoști nicî signalele? Sună de mort orî de masă, că vine popa.

Gornistul sună de mort și de masă, dar popa nu se arată de loc.

Mos Teacă flămînzise.

— Drepti! strigă el trupei. Ia ascultă, leat, care din voi a fost popă?

— ?

— N'auzî, răcane? Care a fost popă? Să vie să blagoslovească masa. Nu știți nimeni, haî? Tot eu să vă fac și asta! Ia prepuneți voi că mîine ar fi un războiu. Cum aveți să puteți muri, dacă nu știți să faceți nici pă popa? O să muriți ca niște cîmî, vaî de capu vostru! Soldatu e dator să știe a fi și popă, pentru că la un caz de moarte să se poată îngropa singur.

Și Moș Teacă luă un cearceaf, îl găuri și-l trecu după gît și, luînd în mîină o gamelă drept cădelniță și o baionetă drept cruce, începu rugăciunea:

• — «Comandantul nostru, carele ești în garnizona ceruluî, sune-se numele tău, fie ordinul tău, vie comenduirea ta, precum în timp de pace așa și 'n timp de Războiu, porția noastră reglementară avansează-ne-Q, nouă astă-zî, precum și noi avansăm cheft*-zina trupii noastre, și nu ne duce pe noi la garda pieței și ne trece în concediu, — mars !»

Apoi, după ce termină slujba, luă un ou și se duse la soldatul din flancul drept să ciocnească:

— Ghristos a 'nviat!

— Adevărat. . .

— Nu vorbi 'naintea superioruluî! Marș la 'nchisoare!

Trecu la al doilea soldat :

— Christos a 'nviat!

— ?!...

— A ha! Va s'zică nu vreî să răspunzi! Va s'zică ești jidan! . . .

— Ba nu tră. . .

— Nu vorbi! Marș la 'nchisoare!

La al treilea:

— Christos a 'nviat!

— Adev. . .

— Nicî tu nu ști? N'aî maî învățat că nu se răspunde la superior? Marș și tu!

Apoi chemă pe sergentul-major:

— Să trimiți trei porții a cas'la mine... știî... pentru slugi... Vezî c'a rămas de la aî trei pedepsiți... Soldatu pedepsit cu închisoare n'a're drept de cît la pîine și apă!

Apoi se 'ntinse masa Peste un ceas, Moș

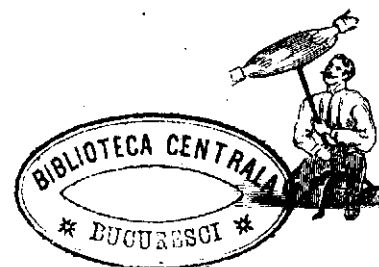
Teacă declară ofițerilor că 'ndată ce o'm-
! plini anii de pensie, intră ca popă la vre-o
t biserică.

—Dar o să fie cam greu, domnule căpitane,
> n'aveți darul...

—Ce dar, locotenente? Dacă n'oîu avea
' eu darul bețiiî, cine dracu 'l maî are?

25/7/97

Moș Teacă spiritist

luc

De unde și pînă unde, Moș Teacă a auzit de spiritism.

— Cu spiritismu ăsta, zice Moș Teacă, să face toate alea. Am auzit că unu a luat numa două sticle de spiritismu și î-a trecut gălbenarea. Vezî dumneata? Eu mă mir că nu să întrebuițează la rășboiu: ar putea să ia o mașină de-alea și tranc! îî omorî pă toți. Bun lucru, halal de cin' l'a născotit; trebue să fi fost căpitan de stat-majur, că aî de la itidentă nu prea face isprăvi!..

De alt-fel, toate ideile luî moș Teacă despre spiritism cam aici se mărginesc. Vă închipuiți ușor, că el nu s'a dus nicî o dată pe pragul pagodelor ruinate din Ceylan ca să

*

descrifreze manuscrise seculare, nicî n'a tolerat păsărilor cerului să-și facă cuibul în capu-î cazon. Atîta ar maî li lipsit: orî-cît ar fi ele de păsări, nu se pot urcă în capul unuî căpitan.

f — Spiritismu-spiritismu, — da' să nu se obrăznicească cu mine, că ou nu știu multe: îî trag o sală de poliție, de-î merge fulgii.

Și afară de asta, Moș Teacă este maî presus de toate un bărbat practic. Luî nu-î trebuie din spiritism decît partea aceea care e folositoare: să te vindice de bătături, să-ți mărească solda, să te avanseze fără examen, să-ți facă în sfîrșit ceva de folos. Alt-fel, la ce-î maî zice spiritism de pomană?

Intr'o seară, Moș Teacă se pomenește că i se bate sprinceana dreaptă. Consultă pe aghiotant și acesta-î spune că «sprinceana dreaptă de ți se va clăti, nenorocire însemnează.»

Nenorocire? Vorba asta nu-î prea plăcea. In noaptea aceea trebuia să fie dejurnă pe

cazarmă și se temea să nu-i se 'ntîmple vre-un bocluc. Se duse, decî, repede la locotenentul Spanopol, care tocmai se gătea să plece.

—• Ia ascultă-mă, camarade, așî vrea să te rog ceva, dacă se poate.

— Bucuros, don căpitan.

— Uite ce e: în noaptea asta eu sînt căpitan de zi și trebuie să făc dejurnă. Da', vezî dumneata, mî-e cam răii și așî vrea să mă duc maî bine a casă. Așî face o bae de muștar, așî pune să mă tragă și așî putea să mă 'ntorc sănătos mîine.

Spanopol, un escelent camarad, primi cu plăcere propunerea de a dormi în cazarmă, și asta nu doară pentru că avea motive ca să nu se întîlnească de dimineață cu proprietarul casei, ci numaî dintr'un sentiment de camaraderie.

Mos Teacă, vesel, strînse cu căldură mîna luî Spanopol și pleca a casă.

— E-he! Am păcălit sprinceana dreaptă. Asta va 's zică tactică, dom'le, să derutezi și soarta!

*

* *

Cînd ajunse a casă, bătu în ușe, nici un răspuns.

— In numele legii, deschide! strigă el furios.

— Vaî de mine, dumneata ești? Numaî decît!

Și căpităneasa Caliopi, îmbrăcînd repede o fustă, merse să-î deschidă.

— Cum m'aî speriat! Eu știind că nu viî în noaptea asta, m'am culcat de vreme. Mî-eră frică să nu vie hoții și încuiasem ușa.

După ce una-alta, căpităneasa întrebă pe Moș Teacă:

— *A propos*, dragă Tecușor, aî maî auzit ceva de spiritism?

— Ce să aud? Mî-a spus Spanopolu că a venit și'n garnizoana noastră unu de ăia de face spirit.

— Da? Vezî dumneata? Tot avea dreptate Luxița a lu Dumitrescu: și ea mî-a spus tot așa. Da' zice că poî s'o facî și fără mașină, numa să aî credință. Dacă aî credință cînd învîrtești masa, poî să chemî pă cine vreî și vine numa de cît. •*

— Ce spuî? Nu se poate! Asta e bună

pentru țivilî, da' nu și pentru melitarî! Melitaru nu-î țivil, să știî 'mneata!

— Da' de ce, dragă?

— Apăî cum o să vie, dacă n'o avea or* den de la comenduire ?

— Bre, da' matala nu știî că spiritele sînt egale. Haidî, dacă vreî, să 'ncercăm. Masă avem, toate alea le avem; ce ne maî trebuie?

— Bine, da' *pă cine să chemăm?

— Știî pă cine? Eu zic să chemăm pă sublocotenentu Vasilescu: tot e el inferior, trebuie să vie!

— Bine.

Și Moș Teacă începu să 'nvîrtească masa împreună cu madam Teacă, strigînd mereu:

— Gheorghe Vasilescu! Vîno 'ncoa! N'auzî cînd te chiamă supiroru?

— Prezent! se auzi de o dată de sub masă, și sublocotenentul Vasilescu apăru fără tunică pe el.

— Ei, bravo! strigă Moș Teacă. Așa-mî place!

Spiritul sublocotenentului se așeză apoî la taifas cu domnul și doamna Teacă, băură cîte o cafea și peste un ceas plecă.

Dar cînd să'l conducă, Moș Teacă zări tunică spiritului la cuer.

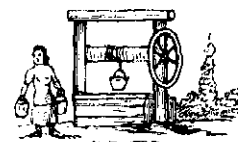
— Bine, spirite, da' ce ți-ai pus haina 'n cuiu?

— Ba nu, don căpitan, da s'a agățat din repezeală, cînd am intrat.

—• Ia-ți haina, omule, nu vreau să se spue mîine-poimîine că aduc lumea la mine ca s'o dezbrac.

Madam Teacă nu mai putea do bucurie.

— Numa să bagî de seamă, Caliopi dragă, îi zise Moș Teacă, să nu faci spiritismu de ăsta în lipsa mea, că dumneata cum ești de fricoasă, ești în stare să lesinî..

Cum se vindecă boalele. *de*

— Trecî la curățenie, leat, că astă-zî e zi de curățenie!.. Nu te face Gheorghe! Aide, pas gimnastic!

Și sergentul Potroacă umblă printre soldați de la un capăt la altul al cazărni, mîinîndu-i cu cureaua... Căprariî zoreau și ei, care de care mai harnic la îndemnuri de felul ăsta. Iar soldații, luați repede, își așezau rănițile pe poliți, strîngeau paturile și se găteau la freat cazarma.

Curînd eră gata tot. Cu pantalonii sumeși pînă la genuchî, cu șomoioage de pae în mîna, începură a frecă scîndurile. Molozul făcea un praf pe care toată apa vărsată nu 'I putea potoli.

La corvoadă de asta e ca și la atacul unei redute: soldații cântă cu toții, de regulă același cântec, cele mai de multe ori în note jalnice, orientale, întrerupte din când în când de câte un strigăt al sergentului :

— Freacă apăsător, deșcă, nu moșmoli, că nu-î scîndura lu tat'tu! E a statului! De aia-ți dă stătu borș!

Și soldații freacă 'ntr'una și într'unacîntă:

Bată-l Dumnezeu să-l bată
P'âl de-a pus lamba la poartă:
Trece neîca cîte-o dată
Și mi-l vede lumea toată!

— Cîntă, leat, cîntă de inimă albastră, că ți-o li dor de fata lu Nea Ion! Las'că se mîngîie ea acuma cu rîfomațiî și cu cotingenturile ăle vechî! Ca mîine pui meliția la ceafă și găsești pă Marițica mări-tată!.. Cîntă, leat!

Și Potroacă îndrugă 'ntr'una, soldații cîntă mereu.. .

— Da Cioara unde-î, mă planton? Mi se pare că s'a apucat de prostit meliția!

— Nu știu, don sergent. A fost cu cum-

pania și l-am pierdută p'acolo pă la cișmea; nu s'a mai întors...

— Ia du-te după el, vezi c'o fi la cantină. Li arăt eii prosteală. Crede că scapă de frecat. Să mi-l aduci aicea să-l judec eu cazon!

Plantonul pleacă.

*
* *

— - Drepti! strigă sergentul.

Toți se ridică. Cu șomofoagele de pae la umăr, cu pantalonii sumeși, stau drepti cu toții și nemișcați. Te crezi la o operetă.

Moș Teacă, acela căruia i se fac onorurile astea, intră solemn și grav, trece pe dinaintea trupei ca la o mare revistă, privește, admiră.

— Să dea 'nainte! Sergent, e toată lumea ?

— Trăiți, don căpitan, sîntără toți, numa Vasile țiganu lipsește; da' am trimis după el.

— Da' unde e ?

— Nu știu, trăiți don căpitan. S'a dus să-l aducă!

— Hm! Vrea să prostească meliția! Las' că-l judic eii cazon!

— Da volintiru ? Da Sgabercea ? I-aî pus și pă ei?

— Da, don căpitan.

— Foarte bine, nu merge pă prosteală. Melitaru e dator să facă sirvicî!

Afară se aude sgomot și plantonul intră aducînd în spinare pe Vasile țiganul.

— Ce ? s'a îmbătat ? strigă Moș Teacă.

— Nu știu, trăiți don căpitan. L'am găsit lungit lîngă cișmea și cu fața'n sus. Dădea din mîinî și din picioare de făcuse gropî în pămînt...

— Mi se pare, trăiți don căpitan, că suferă de ducă-să pă pustii, răspunde un soldat.

— Nu vorbi, leat! Lasă că-î arăt eu ducă-să pă pustii...! Dați o curea. S'a îmbătat ca să scape de corvadă.

Plantonul așază la pămînt pe Vasile, care dă încă din picioare, ca prins de friguri. Are fața galbenă, ochii-î sînt deșchiși marî, buzele 'nceștate și brațele contractate. Din cînd în cînd cîte un fior îl cutremură.

— Staî că-ți arăt eu să faci pă mortu!

Mîi! Mîi! Scoal', țigane, că nu prostești pă nimeni!

Și Moș Teacă-l împinge cu piciorul.

— Scoal' mă! Scoal'! Nu vreî, haî ? Nu vreî??... Ia să mi-l desbracî, sergent!

Potroacă se aplecă la pămînt și desbracă de tot pe Vasile. Moș Teacă îa 'n înînă cureaua și 'ncepe a lovi pe bolnavul care nu mișcă.

— Aduceți-nî o luminare.

— Moș Teacă îa lumina, o aprinde și o lasă să picure pe pieptul lui Vasile, care se înfiorează din cînd în cînd, dar nu se deșteaptă.

— Al dracului țigan, bine face pă mortu! Lasă, leat, c'am maî văzut ei de-astea! Se face bolnav ca să scape de treabă. Lenea, sāraca! Îi place maî bine să doarmă decît să muncească... Da' nu și-a găsit pă cin' să prostească... Ia pune-î poșta, sergent!

Sergentul îa o bucată de hîrtie, o unge cu untdelemn, o face sul și o vîră cu un capăt între degitele de la un picior al lui Vasile, iar la capătul cel-l-alt îi dă foc.

— Să-l vezi acuma cum o să sară 'n sus!
zice Moș Teacă rîzînd de bucurie.

Ilîrtia arde, flacăra cuprinde piciorul desculț, îl afumă, îl frige, începe a sfîrî și se nimicește. . . A ars toată, iar Vasile n'a făcut de cît să tremure maî nervos din picior și a rămas tot nedeșteptat. In cazarmă e un miros de untdelemn și de grăsime arsă.

Atunci Moș Teacă devine furios:

— Fie, că așa țigan n'am văzut de cînd sînt!

Și din nou îl îa la bătae. Dungii vinete se fac pe trupul gol, sîngele se ivește la suprafață, apoî țîsnește, și Vasile se deșteaptă. Are fața aîuritâ, pe frunte se zugrăvește o durere adîncă și 'n ochi i se ivesc lacrămî.

— A-ha! Va s'zică te-am răzbit, cîroiu!' Pentru ce făceai pă mortu?

— Trăiți don căpitan... patimă veche... de mic copil... Doamne, cum o să trăesc eu?...

Și un șiroîu de lacrămî îi curge pe obrazî.

— Nu te zborși ca muerile, cioară! Melitaru nu plînge! Crezi că mă prostești pă mine?

Și Moș Teacă, scos din răbdări, îi dă doi pumni:

I — Patru zile la 'nchisoare pă pîine cu apă
[f și să mi-l scoți la corvadă regulat, sergent!
[t Și dacă să maî face apucat de boala copiilor, te-am învățat leacu!... Acuma treci la frecat, gașperiță!

Si Mos Teacă ese.

Soldații freacă 'ntr'una si cîntă mereu:

Pe malul Șiretului
Paște calul Iorguluî,
Un fir paște
Altu naște,
Iarba 'n patru se 'mpletește...

{ Numaî Vasile nu cîntă: cu fața contractată,
î cu fruntea la pămînt, ochiî-i varsă lacrămî cu care freacă scîndurile....

Lumina electrică

Cum e cam visător și poetic din fire, Moș Teacă are obiceiul de se plimbă une-orî seara pe bulevard împreună cu locotenentul Spanopolu, pentru ca să nu turbure pe Madam Teacă, a cărei pasiune pentru spiritism a ajuns o adevărată manie.

— Toate bune, locotenente, numa un lucru nu l'am înțeles eu: cum e cu lumina asta ilettrică?

— Foarte ușor.

— Hm, ușor! știu eu că-î ușor, numa melitariî au greutate; da'vorba e: cum devine ea?

Locotenentul Spanopolu, care a făcut un an la Fontainebleau și doi ani la Saint-Cyr, se grăbește să-î explice:

— Cum devine? Foarte simplu: fei două pile, le freci bine, și poftim lumină!

— Două pile? Vezi dumneata? Și dobitoicii de fierar de lângă mine are atîtea pile și se canonește tot cu gaz!

— Tară incultă! Noi cestia de la Saint-Cyr ăm afirmat-o 'ntotdeauna, *du reste*.

— Da' Ta să mai îmi spui: am văzut la Brașov niște tramvaîete de-alea, zice că sînt tot cu de-asta... cu ilettritate... Atuncî de ce nu dau lumină?

— O, e simplu ca două cu două: experiența ne arată că dacă umblăm cu o luminare prea îute, — nu-î așâ? — lumina se stinge, — din cauză că se clatină, — nu-î asâ? — Acelasî fenomen se observă cu lumina ilettrică de la tramvae. Dacă tramvaele umblă repede, — nu-î așâ? — lumina se clatină, ea filează, — nu-î așâ? — și se stinge. E elementar!

— Foarte bine; da'am văzut pã la birturi niște alea tot C I L . , de aia... cu ilettritate... și nu se isprăvesc nicî o dată. Ce aii?

— O, asta e pînza Penelopii...

— Pînza? Vezi 'mneata?

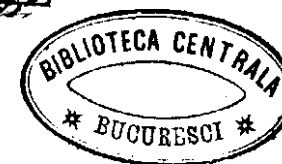
A doua zi Moș Teacă trage un ordin de zi: -

«Avînd în vedere că efectele de'mbrăcăminte se deteriorează sau chiar se strică prea curînd;

Avînd în vedere că lumina ilectrică de pînză se păstrează maî bine;

Toate efectele de îmbrăcăminte si chiar de cazarmament se vor face pe viitor din pînză ilectrică...»

! 2 S

Un rond sever.

de

Poate că n'ar fi tocmaî greu să facă cineva de gardă. La urma urmeî, în 24 de ore cît aî slujbă, tot poî dormi 12, dacă știî cum să rînduîestî treaba. Aceea-ce însă e foarte greu, este să fiî de gardă cînd e de rond Moș Teacă.

A avea pe Moș Teacă de rond este a te așteptă să fiî trezit de patru zecî de orî pe noapte în strigătele santinelei și a ști că ți se va trece pe raport «rău». De aceea, orî-ce sergent sau căprar intră'de gardă, are grija de a cercetă la comenduire dacă nu cum-va e rîndul luî Moș Teacă. Ceî-l-alți ofițeri maî fac rondul de-a scăpării: vin o dată în 24 de ceasurî, nu te inspe-

tează cu de amănuntul, îți trec în raport «bine» și pleacă pe-aici încolo. Ba alții trimit de-a casă să le dai raportul, ți-l iscălesc, și apoi... poți dormi în tihnă.

* *

Intr'o zi, pe vremea când rondul nu umblă cu velocipedul, sergentul Tufescu din artilerie eră dejurnă la arestul preventiv. După toate cercetările, nu eră Moș Teacă de rînd. Atunci, firește, șeful de post eră asigurat.

Pe la ceasurile 7 seara vine un prieten, sergent de linie. Bonsâr, cum petre'ci? și vine vorba despre un chef care nu s'ar putea organiza nicăerî așa de bine* ca la arestul preventiv.

— Ei, de ce?

Â

— Să vezî, camarade, zice cel din linie. Intr'o vreme eu făceam foarte des de gardă aici, pentru că aflasem meșteșuguri multe. Aici sînt arestate' o mulțime de femei, care atîta așteaptă, să petreacă și ele o seară. Dacă vreî, trimetem să ne aducă vin și o facem lată pîn' la zio.

— Nu pentru ca să te tratez cu refuz, da' n'am parale. Taman mîne luăm solda.

— Imî pare răii, camarade. Cum te văz eu, ești răcan! Ia 'ntreabă pă deșca. Să-ți spue Bibicu. Ai văzut ce-î alături?

— Unde?

— In curtea de-alăturî.

— Nu, n'am văzut nimica.

— Apî ce fel de șef de post ești? Alăturî e un depozit de vinuri și butoale sînt în curte. Le face de platon Dumnezeu. Noi, ca niște oameni deștepți, scoatem o scîndură de la gard, trimetem doi soldați cu hîrdău, scoate cepu și... ai vin să'mbeți tot reghimentu.

— Ce spui?

— Parol!

Peste două minute, hîrdăul eră găsit, scîndură de la gard scoasă, vinu adus și sergenții intrați în «camera femeilor.»

Se 'ncepîi cheful. Cel de linie bea ca dintr'al statului, iar șeful de post, ca un adevărat artilerist, ar fi fost în stare să sugă zece baterii. Cît pentru femei, vorba camaradului, ele atîta așteptau.

Să tot fi fost miezul nopții, ora crimelor și a misterelor, când umbra rondului se arată 'n fața santinelii adormite.

— Bravo sergent!

Eră glasul lui Moș Teacă, al lui Moș Teacă rondul cel neprevăzut și care 'nlocuie pe un alt căpitan.

Moș Teacă trecuse neobservat printre santinele, pentru că ele imitaseră operația hîrdăului săvîrșită de șeful de post.

Un moment sergentului eră să-î vie rău, — dar tăria vinului eră mai mare decît a disciplinei.

• — He, he! strigă șeful de post. Don căpitan Teacă! Bine-ai venit sănătos! Cevînt?...

— Nu vorbi, sergent!

— Ei, lasă-mă dracului. Faci pă ticălosu acum... Par' că ce? Pent' că ești căpitan? Mai bine vino 'ncoace cu noi.

— Zău așa! strigară și cele două fete arestate, și veniră de se agățară de gîtul lui Mos Teacă.

Nici pînă 'n zioa' de azi nu s'a cunoscut

urmarea. Un singur lucru s'a aflat: a doua zi de dimineață păzitorii țivilii ai arestului aii găsit în camera femeilor un tablou înfiorător: sergentul de linie dormea lungit pe scîndurii, una din femei dormea cu un chipiu de căpitan pe cap, cealaltă încinsă cu sabia, iar șeful de post dormea ținînd în brațe pe energicul căpitan Moș Teacă.

Cum de nu s'a aflat asta la comenduire, habar n'am.

Nicî în cazarmă, nicî acasă, nicî nicăiera nu-î Mos Teacă asâ în elementul lui ca la paradă. Acolo simte ca trăește și că e adevărat căpitan.

— Nu-î vorbă, în cazarmă. Îți poartă și mai mult răspect infirioriî, da' nu te văd țivilî.

Și tot ce face Moș Teacă, e făcut mai mult pentru ca să vadă țivilî, să aibă și eî «o idee de meliție».

La urma urmiî, are dreptate: nu-î puțin lucru să aî la porunca ta o sută de oameni, carî, la fie-care înjurătură ce le tragî, să-ți răspundă cu «trăiți!». Și e drept, că dacă

țivilî ar vedea asta, Moș Teacă ar câștiga foarte mult în stima lor.

De aceea, toată preocuparea acestui brav comandant de companie este să-și instruiască așa de bine oamenii, încît toată lumea să se uite la el ca la un fel de Alexandru Machedon. Și pentru asta trebuie muncă multă.

— Va s' zică, leat, ce faci tu cînd oști la paradă?

— La paradă^? Mă uit...

— La cin' te uiți? La tat'-tu?

— Ba la don ghegeneral.

— Da' dacă ghegeneralu nu-î acolo P

— Atunci...

— Eî, atunci!

— ? !

— Atunci nu te uiți la don ghegeneral, răcane!... Acuma să-mî spuî cum calci la pămînt cînd ești la paradă?

— Calc scurt, trăiți don căpitan.

— Scurt, scurt, firește că scurt, că te îa mama draculuî dacă n'îi călca scurt; da' vorba-î: unde țiî picîoru 'nainte de a călca?

— Îi țiu în cizmă, trăiți don căpitan.

— Cizmă, cizmă, firește că 'n cizmă, că te ia mama dracului dacă l'î scoate; vorba e: unde-l mai țiî ?

— ? !

— In aer, mocofane, în aer, că de-aîa a lăsat Stătu aer!... Și cu capu ce faci?

— Cu capu... mă gîndesc, trăiți...

— Und'te gîndești, mă ? La .tat'tu a casă ?
1 nd'te gîndești în front ?

— ?

— Cu capu, rătane, îl țiî paralel, adică oblig pă umăr, că dacă nu'l țiî, ți-l îndrept în pumnî... Și lîngă cine trebuie să simți cotu ?

— Unde e alinierea, trăiți don căpitan.

— Bine. Da' unde-î alinierea ?

— ?

— Alinierea e unde e și d. ghegeneral, rătane!

— Am înțeles, trăiți...

— Da dacă ghegeneralii nu-î la paradă, atunci unde e alinierea ?

— " Atunci... a casă la don ghegeneral.

— Spune-mi, rătane, ce faci tu cînd întîlnești pă drum un supirior.

— II salut, trăiți don căpitan, și trec înainte.

— Da' dacă ai într'o mîna gamela și 'n-tr'alta bidonu ?

— ?

— Atunci lași alea jos, dobitocule, mergi doî-spre-zece pași cu mina la chipiu și te intorcî de-tî eî lucrurile... Da' dacă se 'ntîlnesc pă drum doî soldați de același grad, ce trebuie să faci ?

— Cel care a văzut mai întîîu salută pe cel-l-alt.

— • Da' dacă vezi că el te-a văzut întîîu și că nu te-a salutat ?

— ?

— Atunci îî spuî că l'ai văzut că te-a văzut, și răclamî la supirior.

— Am înțeles, trăiți.

— Să mai îmi spuî: ce datorii ai tu ?

— Eu n'am nicî una, trăiți don căpitan, da'am auzit că don sergent are multe...

— Și ce trebuie să faci tu cînd ești de santinelă ?

- Trebuie să păzesc.
 — Pă cine păzești ?
 — Ghereta.
 — Da' dacă nu-î gheretă ?
 — ?
 — Atuncî păzești porcii, boule, păzești pă supiriorî!
 — Am înțeles, don căpitan.
 — Cîte parale costă o manta ?
 —• Trăiți don căpitan, 45 de franci; da' eu am cumpărat una pă cincî lei de la don sergen' majur.
 — Pentru ce te-a adus pă tine în armată ?
 — Ca să apăr țara.
 — Da' dacă ești ordonanță, ce aperi ?
 — Apăr bucatele de muște!

Bacalaureații

Mos Teacă nu poate suferi pe bacalaureați, afară de cei carî sînt nepoți de-aî colone-lului.

— Niște sclivisitî, niște ăia! Pă vremea mea nu maî erau de-ăștia... cum le zice... si era oastea oaste. La melitie nu merse că ești cutare orî că ai învățat aia... Ești melitar, să fii!

Ca să'și răzbune pe ei, pentru că au învățat aia, Mos. Teacă a dat ordine severe că voluntarii n'au voe să iasă din cazarmă, n'au voe să mănînce particular, să pue soldat ca să le 'ngrijească de amoniție, să fie scutiți de corvadă și altele.

Intr'o zi a prins pe unul venind din tîrg.

— Vino'ncoa, băete!

— Salut, domnule căpitan!

— Cum ai zis? Cum ai zis?? Salut??? Da pă cine saluți, mai sfrejitule? Ce ești tu?

— Bacalaureat.

— A ha! Și de asta ești așa de nedeciplinat! Las'că te-oîu regula eu! Ce sînt eu, malniazelă de-alea, de-mî zici «salut»? Să saluți pă tat'tu, nu pă mine! Orî, unde ești de-ăia.. cum le zice... «Trăiți!» nu știți să zici?

— N'am știut, domnule căpitane, sînt numaî de două zile...

— De ce nu ești mai de mult? Ce-ai păzit pîn' acuma? De două zile? Da'ți trebuie o sută de ani ca să 'nveți? Și pentru ce nu ți-ai văcsuit cișmele? Zici că ești de ăia... apăi ce ai învățat acolo, dacă nici o cismă nu știți să văcsuești? Las'că te 'nvăt eii! Am să-ți scot eu cafeaua cu lapte din burtă! Să marș la 'nchisoare! Patru zile sala de poliție! Și alt'dată să 'nveți să fii lustragi! Cînd m'oîii uîta la cisma ta, să-mî fac mustața 'ntrînsa! Ai înțeles? Cum te chiamă?...

— Rodolf Soreanu.

— Cum ai zis? Sor...? Ești rudă cu ălonelu?...

— Da, nepot, să trăiți dom'le căpitan!

— Ei! Să trăiți? Da cine vă pretandă să ziceți «trăiți», dom'le Soreanu? Imî pare rău! Asta-î pentru ăia... care n'au ăia...

— Dumneavoastră ziceți...

— Ei! ziceam! Parol donor, am glumit... Am vrut să văd dacă știți... Unde mergeți acum?

— La cazarmă.

— Ce să faceți la cazarmă, domnule Soreanu?

— Zice că e corvadă...

— Corvadă? Cum, dumneavoastră la corvadă? Cine va spus?

— Domnu sergent major.

În vremea asta ai ajuns la cazarmă. Moș Teacă, roșu ca pamponul de mare ținută, intră cu volintirul de braț:

— Sergen'majur! Cum ai îndrăsnit să chemi pă don Soreanu la corvadă? Cin' ți-a dat ordin?

— Dum....

— Nu vorbi, sergen'majur, că-ți vîr sabia

pînă'n plasele!... Cum ți-ai permis, rîtane?
Să marș la 'nchisoare pentru neexecutare
de ordine! Patru zile sala de poliție și să
ți se treacă pã foaia de pedepse! Te nvăț
eu! Iți scoț eu borșu din burtă!

După maî multe zile de drum, cu vapo-
rul, cu căruța și cu picioarele, compania a
ajuns la Kadichîoî.

Din toată Dobrogea Kadichîoîul e satul
în care se găsesc maî puținî Romîni, adică
de loc, fapt care face pe Moș Teacă să es-
clame:

— Bun lucru a fost Războîu, da' Dobro-
gea nu face de noi! Cum o să te'nțelegî
cu turcoaicele? Nu mî-am adus nicî măcar
bucătăreasa! Cine o să-mî gătească bucate?

Cu toate astea, a doua zi de dimineață
Moș Teacă ese să vadă satul.

Cel d'întîiu lucru care 'l izbește, e că
Turciî nu scot fesurile din cap cînd îl în-
tîlnesc. Și fiind-că Mos Teacă n'a citit Is-

toria lui Vlad Țepeș, nu găsește nici un leac în potriva acestei lipse de respect.

În dreptul geamiei, vede pe Hogeia urcat pe scară, făcînd rugăciunea în gura mare și cu mîinile împrejurul gurei.

Imediat strigă gornistul:

— Gornist! Dă alarma!

Compania ese și Moș Teacă comandă:

— Puneți baione-ta! La mî-nă! Pas de atac — Marș!

Soldații dau fuga, ocolesc geamia și noul Șamil e prins.

— Să-l ducă la companie!

Aici, Moș Teacă începe a-l judecă:

— Cu mine nu te joci, păgînu! Crezi că dacă vorbeai turcește, ei nu te-am înțelese? Chemați pă Turcii tăi la răbeliune! Las'că te potolesc eu! Am să te fac să vi-sezi numa șalvariî lu Muhamet! Cine ești tu, mă?

Bîetul Turc, care începuse a pricepe romînește mai mult de frică, răspunse scurt și tremurînd:

— Ben, Hogeia...

— A-ha, hogeia! Adică Nastratin-hogeia!

Las'că mă fac eu mai Nastratin de cît tine și te'nvăț minte!

Apoi, adresîndu-se soldaților:

— Scoateți-i șalvariî!

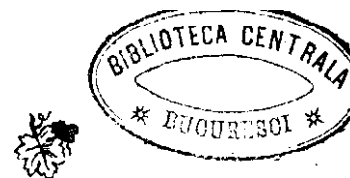
În vremea asta, notarul satului, alarmat de scandal, vine și esplică lui Moș Teacă toată comedia: așa e rugăciunea turcească!

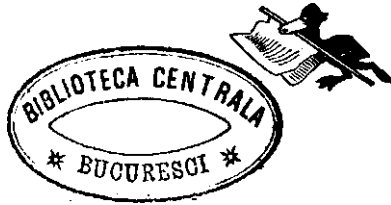
— Foarte bine, răspunde Moș Teacă, da' s'o facă 'n rumînește, ca să 'nțelegem și noi! Dacă nu, patru zile sala de poliție!...

În sfîrșit, cu vaî cu chiu, Hogeia a fost liberat. Și cum Turcul e recunoscător, s'a împrietenit după asta la cataramă cu Moș Teacă. Ba chiar fata lui Hogeia e grațioasă cu comandantul român și umblă descoperită în fata lui.

Acum'a, de cîte ori îl întrebi cum se mulțumește în Dobrogea și dacă a 'nvățat limba, Moș Teacă răspunde:

— De, ce să zic? Începe să-mi placă mai bine turcește!

Don Colonel pe frontieră /:

Colonelul vine să inspecteze companiile de pe frontieră.

Ajuns la Kadichioi, Moș Teacă, îi ese întru întâmpinare, îi face cuvenitul raport și apoi scoate compania la instrucție.

— *La w-mftr!*

Compania îa la picior.

— Ce-î asta, căpitane?

— Apîi, domnule colonel, aşâ î-am învâțat eu, pentru ca să nu disvulgăm secreturile armatiî în fața Turcilor.

Colonelul e 'ncîntat de Moș Teacă și spune să comande *pe loc—repaos.*—

După asta, se duce să examineze registrele, pe care le găsește în cea mai bună stare.

— Dar *foile de zile* unde-ți sînt, căpitane?
— Foile? Le-am dat la spoitor, domnule colonel.

— Dar *Intrarea și Eșirea?*

— Intrarea este prin fața geamiei, iar esirea... în fundul curteî.

Incîntat peste fire, colonelul strînge cu profuziune mîna lui Moș Teacă și-î ordonă să dea soldaților ca recompensă cîte două *rații*.

Apoi pleacă.

Moș Teacă pune atunci pe gornist să sune *adunarea 'n pas gimnastic*. Apoi, după ce se strîng soldații, le ține următorul discurs:

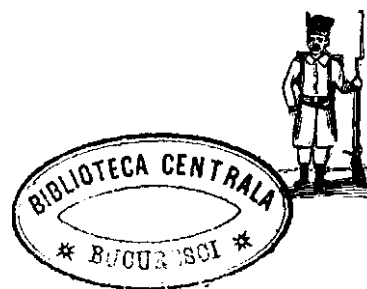
— Ați văzut, mă? Don colonel a rămas foarte mulțumit. Așâ să faceți totdeauna, că vă bag în dracî! Cumpania mea trebuie să fie a mai prima 'ntîiu! Cînd faci mînuirea armelor, să-ți pocnească pușca 'n mîna, ră-tane, că nu ți-e mîna de cașcaval!.. Acuma, sergen' majur, să mergî în sat și să adunî toate rațele, că aşâ a dat orden don colonel: cîte două de om. *Bupeșrîndurile—marș!*

A doua zi, colonelul primi la regiment următoarea telegramă din partea lui Moș Teacă:

«Rog respectuos comunicați-mî dacă pot da soldaților cîte doi puî de găină., Imposibil de găsit atîtea rațe.»

Colonelul pune rezoluția următoare:

«D. medic al regimentului va cercetă starea de sănătate a căpitanului Teacă și va raportă de urgență.»

Contrabanda

Moș Teacă merge să inspecteze pichetele de pe linia frontierei.

Înarmat pînă în dinți, cu sabia la brîu și 'n fie-care buzunar cu cîte un revolver, se urcă într'o căruță avînd drept vizitiu un harabagiu turc și alături de harabagiu doi soldați cu puștile 'ncărcate.

Sosește la pichetul No. 18 între Kadichîoî și Cranova.

Sentinela T vede, strigă garda, care îa la umăr, pe cînd șeful de post, căprarul Albu, își face raportul.

- Unde sîntără Turcii ? întreabă Moș Teacă.
- Care Turci, trăiți don căpitan ?
- Care Turci, care Turci! Contrabandiștii,

rătane! nu face pă prostu, că la mine nu merge! Eu sînt catană bătrînă!...

— Trăiți don căpitan, n'am prins nici un contrabandist...

— Pentru ce nu î-ați prins? Ce faceți aici? Păziți porciî? Numa pă mine mă vedeți cînd viu?

— Dacă nu trec contrabandiști...

— Pentru ce nu trec? Dacă nu trec p'a ici, atunci va s' zică trec pîn altă parte! Va s' zică nu sînteți în stare nici de-atîta lucru!...

— Trăiți don căpitan...

— Nu vorbi! Am să te daii în judecată pentru părăsirea postului în fața inamicului... Tîrșoru te mănîncă de-acuma!

— Trăiți don căpitan, n'am părăsit postu...

— Dacă nu l'aî părăsit, unde sînt contrabandiștii?... Pă mine nu mă poți prosti cu una cu două! Orî ai părăsit postu orî nu l'aî părăsit!... Dacă nu l'aî părăsit, unde sîntără contrabandiștii?...

— Trăiți don căpitan, n'a trecut nici unu...

— Să taci! Pogribania mînăstiriî din cer! Te mănînc fript, rătane! Spune drept. Orî

î-aî prins și țî-a datară parale... A, ha,.. Văz' că taci... Te-am prins...

— Trăiți don...

— Nu vorbi în fața superiorului!... Car' s' z'că ai împărțit cu ei!... Las' că te 'nvăț eu! Am să fac raport de dare 'n judecată! Dacă pînă 'n 24 de ore nu-mî aduci contrabandiști, să știî că ești casat și suspendat... Te 'nvăț eu!...

A doua zi se citea în Kadichîoî următorul ordin de zi semnat de Moș Teacă:

«Se aduce la cunoștința indigenilor Turci născuți în Dobrogea său. trecători, că nimeni n'are voe să importeze tutun de contrabandă fără știrea autorităților militare.

«Orî-cine își va permite a face contrabandă fără să fi avizat pe comandantul punctului, va fi împușcat și apoî dat judecății, conform regulamentului pentru paza frontierelor.

«Este interzis orî-cuî să aducă tutun de contrabandă prin alte puncte decît acelea păzite de armata romînă. Pichetele care vor

"observă că contrabandiștii trec prin puncte pe unde nu pot fi văzuți, au dreptul să-î împuște pe loc și să dreseze proces-verbal.»

Chipiul alb

Ar

Moș Teacă e disperat că nu se poate înțelege cu Turcii. De două luni de când e în Kadichîoî, n'a învățat să zică decît *Banabae, efendi* și *șarab*. La zile mari, numai la zile mari, zice și *Kız*.

Dar asâ cum nu stie a vorbi turcește, tot a aflat că de vale, în marginea satuluî, șade Fatme, o cadînă bătrână, ciupită de vărsat, un fel de *mater scrofulosa*, care slujește de vivandieră și de nu mai știu ce întregi companii.

Intr'o seară, plictisiți de slujbă, mai mulți sergenți își iau drumul de vale, spre marginea satuluî, în spre domiciliul bătrînei Fatme, singura consolație a sub-ofițerilor, caporalilor și soldaților.

Se opresc la ușe. Se uită pe gaura broaștei și văd. . . o, Mihaiu, Ștefan, Corvine! pe Moș Teacă solitarul, pe Moș Teacă bravul căpitan, stînd în conversație intimă cu Fatme.

Fatme, bătrînă vrăjitoare, fuma încet din pipă, — o pipă din care de sigur fumase și Sinan-Pașa înainte de Călugăreni, — pe cînd Moș Teacă, grav ca înaintea unei redute cucerite, mîndru ca'n fața unui general captiv, privea la fumul care eșă din pipă, și sorbea din cînd în cînd din filigeantul cu *saade caffè*.

La un moment, Fatme aruncă pipa și începu a cîntă pe o arie de cel maî jalnic orientalism:

Vai! Kîucîuc anim,
Pechî ister sîn, gîanîm!

Moș Teacă bătea ritmul pe cele două giambarale ale cadînei și ca în fața unei liniî de bătae, șoptea cadențat: un, doî! un, doî!

Din cînd în cînd îl auzeaî:

— Nu îuți pasul! Maî rar!

Segențiî priveau mereu. De o dată, nu știu ce-î vine în gînd unuia din ei, și pe cînd Moș Teacă se plecuse să șoptească pe

semne ceva la urechea cadînei, strigă tare de afară:

— *Față pe al doilea rînd, foc — de Companie !*

În același timp însă o luară cu toți la fugă.

Moș Teacă deschise repede ușa bordeiului și începu a striga;

— *Companie, stăi!*

Însă sergenții fugău.

*

A doua zi Moș Teacă^{*} veni la cazarmă.

— Sergent furier! Capra mînăstiriî din cer, rătane! Te'nvăț eu să insulti supirioru 'n exirsisu funcsiuniî! Patru zile închisoare și să ți le trecî pă foaia de pedepse!

— Trăiți, don căpitan, n'am făcut nimica...

— Nu vorbi, rătane! Basarabia și ibrișinu!

Bîetul furier! Cine 'l pusese să umble noaptea cu chipiu alb?

A. J. \

Moș Teacă e desgustat de milităria din zioa de asta-zî. «Numaîe deciuplină, dom'le! Nu maî e nimic!»

De aceea, pentru ca să-î maî treacă de urît, să maî uîte de necazuri, s'a hotărît să-și îa concediu măcar pe vre-o cîte-va zile și să meargă să petreacă unde-va la vre-un prieten.

Zis și executat. Moș Teacă e un bărbat foarte hotărît.

Sosește la Garvan la amicul său Borceanu, comandantul companiei a șasea.

— *Hoj ffheldi!* îî strigă Borceanu pe turcește.

— *Hoj Imlduc!* răspunde Moș Teacă, ve-

sel că a 'nvățat două vorbe în limba neprețuitei Fatme.

Si amîndoî se îmbrățisază în fata soldaților carî își șoptesc: are să se strice vremea!

După masă, căpitan Borceanu caută să 'ntindă cheful, ca să-și mulțumească mosafirul, care atîta așteaptă.

În consecință, un soldat a fost pornit din vreme la Cranova, și acum curg sticlele cu vin ca niște comenzi complicate la scrima cu baioneta. Madam Borceanu, cam bătrînică dar nu trecută încă în rezervă, face onorurile chefului.

Drept lăutar nu-î decît Porojan, un țigan foarte drăcos, care slujește țării de doi ani în calitate de soldat sorțar în compania a șasea. Porojan nu știe a cîntă nicî cît Fatme; toate cîntecile luî sînt schilodite și împeticate ca o mantă de reformă. Face ce face și revine la refrenul luî favorit:

Cîte feate și neveaste,
Ca Marghioala nu maî îeaste!

Apoi se strîmbă, se frămîntă, joacă *chilabaua mralie*, ca la ușa cortului, și învelește pe meseni, cari în materie de muzică nu cunosc decît cele 32 de semnale ale reghimentului.

În cele din urmă, Moș Teacă cere să se schimbe repertoriul. Și cu toată opoziția,— o opoziție *à l'eau de rose*— a lui Madam Borceanu, izbutește să facă pe Porojan să-î cînte și o bucată fără perdea.

Acum e momentul cînd vinul de la Craiova își produce efectul. Moș Teacă uită că are 'n față pe soția camaradului său, i se pare că e cu Fatme și încearcă să-î bată tactul pe giambarale.

— Căpitane! îi strigă Borceanu desperat, pe cînd Madam Borceanu se face că nu bagă de seamă.

Dar Moș Teacă n'aude nimic.

— Căpitane! repetă glasul gazdei.

Și 'n același timp o sticlă sboară în capul lui Moș Teacă...

* *

Cu capul spart cum să te prezinți la companie?

Moș Teacă face decî un raport la Reghiment:

• «Am fost atacat zioa 'n amiaza mare de către o ceată de contrabandiști ast'noapte pe la orele 12. Numai grație *tactului*, am scăpat cu viață. Siguranța drumurilor nu este sigură nicî chiar prin păduri. Rog dați ordin pentru întărirea cordoanelor melitare. Alt-fel nu garantăm de viața a o mulțime de trecători uciși pîn'acuma.»

Și din zioa aceea s'a îndoit numărul gardei la pichete.

înainte de inspecție.

Nimic pe lume nu sperie pe Moș Teacă așa de mult ca inspecția generală. Când aude de inspecții, mai ales că ele vin în tot-d'a-una pe negîndite, anunțîndu-se de abia cu două treî săptămîni înainte, — îl apucă frigurile. În săptămînilor astea, Moș Teacă stă mai rău ca un candidat înainte de alegeri. Umblă toată ziua prin companie, dă ordine 'n dreapta și 'n stînga, mărîncă din cazanul cazon, doarme îmbrăcat, iar noaptea are visuri rele, tresare, deșteaptă pe Madam' Teacă în strigăte de «nu mișcă, ia-ți poziția, aliniază-te, față pe al doilea rînd!...»

Și cît îi zioa de mare, nu slăbește pe sergentul-major din explicații, pe soldați din complicații!

Deunăzi eră tocmai într'o zi de astea de friguri.

Compania eră la teorie. Sergentul Potroacă le esplică după obicei tragerea în țintă, cînd Moș Teacă intră.

— Drepti! comandă Potroacă.

— Ce drepti, mă? strigă Moș Teacă. Așă se strigă? Par'că n'ai mîncat de treî zile! Prepune tu de-o pildă c'ar veni ghegeneralu; cum ar trebui să comanzi? Să strigi tare, să strigi să asurzească, să vază că ai inimă 'n tine! Uite asâ!

Și Moș Teacă strigă un «drepti!» care face pe colonel să sară de pe scaun din cancelaria Regimentulu, iar gornistul, crezînd c'a luat foc compania, sună de incendiu «pe întregul corp».

După ce se potolesc lucrurile și se constată că a fost numai un acces de reglement din partea căpitanului, Moș Teacă începe a esplică singur soldaților teoria. Ca un căpitan ce este, și căruia prin urmare i se cere să cunoască toate teoriile, face de o dată serviciu 'n campanie, serviciu 'n garnizonă și scoală de adulți.

— Spune tu ăla buzatu de colo, ce faci ta cînd ești în fața inamicului și cînd n'ai armă! Spune, mă, că așa are să te 'ntrebe ghegeneralu.

— Cînd sînt în fata inamicului...

— Nu vorbi, răcane, că te sparg cu spanga! Răspunde scurt, că d'aia ești melitar. Nu ești auca, ca să lungești vorba! Ce faci dacă n'ai armă...?

— Trăiți don căpitan, trag focuri...

— Cu ce, mă pîrlitule, dacă n'ai armă? Nu așa! Dacă n'ai armă, îi spuî că nu poți da foc, îi spuî că e orden de la comenduire să nu se tragă focuri fără -armă și te retragi... Așa să vorbește, pîrlitule! Pentru ce nu știî? N'ai învățat ăsta?

Și Moș Teacă ia pe soldat la pumni.

— Acuma spune tu ăla de colo, bălțatule, cîte fac de șase orî șase? șase orî șase, treizeci și șase, nu-i așa? De ce nu știî, mă? De ce nu știî? Că așa o să te 'ntrebe ghegeneralu!

Și iarăși pumni.

— Acuma să-mî spuneți pă ce cunoașteți voi pă don Ghegeneral...

— Ghegeneralu are un galon lat, unul subțire și o tresă...

— Nu-i așa, răcane! Asta au toți ghegeneralii, nu numa unu. Eu am întrebat pă ce cunoașteți pa ghegeneralu nostru.

— Trăiți don căpitan, pă barbișon...

— Să nu crîcnestî, leat, că te-am dat gata! Ghegeneralu nostru să cunoaște pă aia că e comandantii divizii! din care facem parte. Nu-i așa? Apăi dacă'i așa, pentru ce nu stitî? Las' că vă fac eu să vă intre minte 'n cap, creeri de cocoș!

Și pumnii 'ncep din noii. Iar în noaptea aia toată compania este pedepsită să stea «la tiurie.»

J

Telegraful regimentului

Compania lui Moș Teacă a eșit cea mai proastă la școala de batalion. De aceea, colonelul a dat ordin să fie scoasă la instrucție de la 10—12, cu ofițerii ei cu tot, pentru ca pe viitor să știe cum se formează un careu.

Cel mai amărît din pricina asta e Moș Teacă, pe care'l așteaptă a casă cu dejunul: o cegă proaspătă adusă de un volintir din Galatî.

Toată lumea a plecat, numai ofițerii companiei consemnate sunt siliți să nu meargă a casa.

Moș Teacă s'a hotărît, în fine, să ia o rezoluție fermă.

— Am să'î dau o depeșă dumneieî să oprească cega pă di-seară. Îî trimit telegrafic și tabachera să mî-o umple cu tutun!

Se duce decî la aparatul telegrafic:

— Sergent, na tabachera asta, să mî-o trimiți a casă și să zicî s'o umple.

— Înțeleg, don căpitan. Să chem un soldat să v'o ducă...

— Ce soldat, sergent? Trimete-o tu...

— Trăiți don căpitan, eu sînt dejurnă la aparat.

— Ei și? Tomna pent' că ești dejurnă! Trimete-o cu tiligrafu!

— Nu merge, trăiți, don căpitan...

— Cum nu merge, rătane? Nu vorbi 'nainteasupirioruluî!

— Trăiți, don căpitan, telegraful nu duce de cît ideî...

— Să nu fîi obraznic cu mine, sergent, că te casez! Aî înțeles? Ce, aî ajuns tu să mă 'nveți pă mine ce-î tiligrafu? Pă unde ești tu, eu am fost; da tu n'aî fost pă unde sînt eu! Nu țî-am spus să trimiți tabachera cu tiligrafu;,,dă-o la un soldat să-mî-o ducă.

Tu să bați o depeșă la mine a casă, să zici să oprească cega rasol pă di-seară.

— Trăiți, don căpitan, nicî asta nu se poate...

— Cum nu se poate? Jocî păpușile cu mine, sergent? Am să te suspend pentru nedecîplină în fața tiligrafului!

— Trăiți, don căpitan, eu n'am nicî o vină. Dați-mî voe să vă spuîi...

— Vorbește!

— Telegrafii ăsta nu merge...

— Bine-bine, nu merge... Știu eu că nu merge, că nu-î a bătrîna să meargă...

— Adică merge...

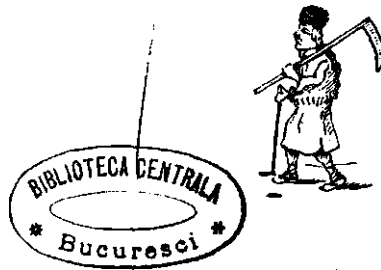
•— Firește că merge, că de-aîa-î tiligraf. Atuncî ce tot*hodotOgeștî' că nu se poate? Orî l-ai stricat? Spune drept, nu minți în fața superiorului, că te dau în judecată pentru minciună și deteriorare de efecte de micul echipament telegrafic...

— Trăiți, don căpitan, merge; da merge numaî la comenduire.

— Să tacî, sergent! Nu te-am întreat unde merge! Cînd țî-am dat un orden, trebuie să-l execuți! Soldatu nu trebuie să zică

nicî o dată că nu se poate! Dacă pînă în 24 de ore nu dai depeșă a casă, să știî că fac raport sa te caseze! Orî înveți tiligrafu ca lumea, orî maî bine du-te de te spînzură! Asta e!

Recruții 7

Moș Teacă, cel mai celebru căpitan din regiment, și-a luat în primire porția de recruți ce i se cuvine.

Primirea recruților este pentru Moș Teacă «o zi mare», zi în care își tine tradiționalul discurs confecționat cu concursul furierului și presărat de improvizațiile pe cari le crede în interesul serviciului. În zioa aceea Moș Teacă are momente de cel mai cazon lirism.

— Dreptî! Vine don căpitan.

Moș Teacă apare emoționat, recruții stau pe două rînduri.

— Băeți! De astă-zî încolo îmbrățișați cariera armelor, de astă-zî încolo sînteți ai țării. Tu ăla de colo, nu te mai scobi în

nas, că nu ești la tat'tu a casă!... Carera armelor e nobelă și noblețea ei e mare. Mă ăla cîupitu, nu mișcă 'n front, că țî-adun măselele de jos!... Țara așteaptă să fiți mari, adică... mari... mari, de! ... Sergent, să le isplîcî ce este mare!... Căpitanu este tata cumpaniî și cumpania este fata căpitanului... Fiți mîndri de tatăl vostru, că vă ia mama dracului!... Fiți decîuplinați! Fără decîuplină, armata este o adunătură de oameni piriculoși... mai bine s'o dați dracului!... Tu ăla bălțatu, ce știți să faci?...

— Eu?...

— Ei, tu! Doar nu vorbesc cu bunică-ta!

— Eu sînt tipograf...

— A-ha, pitograf, zugrav... să treci la vărui cazarma!...

— Dar nu...

' — Nu vorbi!... Sergent, am să te torn la gherlă! De ce nu î-ai învățat?...

— Acuma a venitără...

— Nu vorbi!... Acuma, nexe-acuma!... Da' cînd vrei să vie? Tu ai să judicî cînd trebuie să vie? Cine ești tu? . . . Cine ești tu, mă? N'auzi? Cine ești tu? Prin urmare, că-

pitanu este tata cumpaniî, și cumpania este fata. Să fiți fete, că vă ese fetia pă nas dacă n'oți fi...! Sergenți și caporali, fiți aspri da' severi; nu fiți blegi, nu fiți mămăligi, că vă iuțesc cu unt de neft!... Hupeți rîndurile, mars!

Soldații pleacă, Moș Teacă intră 'n cancelarie.

— Sergen' majur, să știî că mie nu-mi prea plac răcuțiî ăștia. Ștîvi ou: pă ăi maî proști îî dă în cumpania mea, pentru că numaî eu îî maî deștept. .. Cînd m'a luat pă mine de răcut cu arcanu, eră lumea maî desghețată, eram toți unu și unu... Acuma s'a prostitără... și așâ are să fie mereu pînă cînd guvernul n'o 'nțelege că nu merge să răcutezî soldații dintre țivilî! Tivilu n'are decîplină 'ntr'însu, dom'le!

Ordonața.

— Sergen' majur, să-mî daî un om din cumpanie ca să-l fac ordonanță a casă. Cu dobitocu ăla pă care l'am nu maî merge. Vezi să-mî alegi un om maî deștept: știî că mie nu-mî plac proștii.

— Am înțeleș, don căpitan. Am să vă dau unu din leatu ăsta. Chiar poci pentru ca să vi-l arăt.

— Adu mi-l încoâ, zise Moș Teacă.

Sergentul-major strigă:

— Neculaî Tănase!

— 'Zent se auzi din fundul companiei.

Și un soldat voinic veni în fața căpitanului. Se opri scurt, bătînd cît putu de tare cu piciorul în pămînt și strigînd:

- Trăiți don căpitan!
- Bravo, băete, tu îmi placî. Așâ trebuie să fie soldatu. Știi de ce te-am chemat?
- Nu stiu, trăiți...
- De ce nu știi? Soldatu n'are voe să zică că nu știe; asta-î vorbă de țivil!
- Stiu, trăiți...
- Știi? Așâ te 'nvață! Apîi dacă știi, să-ți spuîu de ce te-am chemat: să-mî viî a casă ca ordinanță. La mine ai să trăești mai bine ca a casă la tat'tu: nimenî nu te bate, nu te 'njură... Ai înțeleș? Că dacă n'ai înțeleș, icoana sfîntuluî Arhanghel! Te-amestec cu țărîna! La mine îți merge solda, ai demnizație cinspece banî pă zi și mîncare din casă. Numa să știi să te porți bine! Să nu fiî leneș, că cocoaniî îî plac oamenii muncitori!
- Am înțeleș, don căpitan.
- Acuma haidî, dă-ți amoniția 'n primire la magazie și să-mî viî a casă. Să te porți cinstit și militărește: cînd ei vedea că e în casă un țivil, să bați din picîor, casă vadă. că ești melitar! Du-te.
- Trăiți, don căpitan!

Și răsucindu-se pe călcîfe la stînga 'm-prejur, soldatul pleca.

— Să-ți spuî drept, sergen'majur, mî-ar fi plăcut mai bine să am de ordinanță un voluntir, unu de ăia cu de-aia... cu baclariat... da' nu ne lasă don colonel.

*

* *

La amiază soldatul se prezentă acasă la căpitan. Cum îl văzu, Madam Teacă declară că-î place.

- Unde ai mai slujit, băete?
- La companie, trăiți!
- Și ce știi să faci?
- Sirvicî interior, în garnizoană, tragerea 'n țintă...
- Bine, foarte bine; da' bucate?
- Nu știu așâ bine, trăiți...
- Bine, las' că-ți mai arăt eu; numa'să ascultî ce te-oîu învăță, că a casă eu sînt mai mare. Don căpitan e mosafir, pleacă dimineața si vine seara. Si asta nu 'ntot-dauna: cînd e de rond, lipsește și noaptea.
- Am înțeleș, trăiți.

— Apîi să eî în primire de la ălălant și să te apucî de frecat; vezi că tacîmurile sîntără în bîcătărie. Da' îa spune-mî: ești însurat?

Soldatul se roși, plecă ochii 'n pămînt și răspuase timid:

— Trăiți, sînt prea tînăr... La noi să 'n-soară mai tîrziu făcăii...

— Bine, foarte bine. Nicî mie nu-mî place ăia însurați, că toată zioa oftează, nu poți să faci cu eî nicî pă dracu!

*
* *

Peste o lună de zile, soldatul se deprinse cu slujba, par'că fusese ordonanță de cînd lumea. Stăpînul și stăpîna îl iubiau pentru că eră om harnic. Și, lucru curios, slujba asta îi priă de minune: se îngrășase și mergea mai țațoș ca la front. Numaî cînd se ducea pe la companie, soldații rîdeau de el:

— Măi farfurigiule! Măi linge-blide! Cînd t'eî duce a casă, o să rîdă fetele de tine. Armată faci tu?

Dar Neculaî rîdea de eî. Ce-î păsa lui de

ce o să fie a casă? Trăiă el bine? Scăpase do instrucție, de teorie, de gardă, de toate.

Mos Teacă eră si el foarte bucuros, mai cu seamă că de cînd cu ordonanța cea nouă Madam Teacă se făcuse par'că și dumneaei mai veselă.

— Ia ascultă, căpitane, îl întrebă într'o zi un camarad, mai faci spiritismu?

— Da de unde!., răspuase Moș Teacă. Am încercat de-atîtea orî cu nevasta și nu mai ese nicî dracu de sub masă. Spirite-spirite, d'a obolesc și ele de la o vreme!

Mos Teacă la inundație.

Moș Teacă se pregătea tocmai să plece a casă, cînd aghiotantul intră 'n cazarmă ca o furtună.

— Ce-î, aghiotant? Foc?

— Ba nu; apă, don căpitan.

— Apă??

Și Moș Teacă se pipăi la cap, unde i se părea că se clatină ceva.

— Să chemi pă medicii regimentuluî, zise el.

— Trăiți, don căpitan, răspunse aghiotantul, este apă la Dîmbovița, s'a revărsat, a venit mare.

— Cine a dat orden? strigă Moș Teacă răstit.

— A dat ordin don colonel, să mergeți cu compania ca să ajutați pe oamenii înnecafi...

Moș Teacă eră omul care știa să aprecieze însărcinările ce i se dedeau. In fiecare însărcinare el vedea un semn de încredere din partea colonelului și un pas mai mult spre avansare.

Raționamentul luî eră de alt-fel simplu dar logic:

— De vreme ce la toate alea mă trimete tot pă mine, va s'zică eu sânt al mai bun, va s'zică fără mine nu se poate... La foc, la apă, la rivoluție, tot eu... Par'că mă vād avansat la vechime! Dup'atîtea vitejii, nu se poate să nu 'mplinesc termenii.

Și Moș Teacă chemă gornistul:

— Sună-mî de alarmă pentru cumpania treîa!

Gornistul sună și peste cincî minute cumpania eră în curte prevăzută cu ținuta de campanie.

— *Drepti!* comandă Moș Teacă. *Puneți baione-tfi!*

Apoî venind în fața frontului, ținu următorul discurs:

— Ofițeri, sub-ofițeri, caporali și soldați! Atî auzit că s'a 'necat Dîmbovița. Don colonel a dat orden precum ca să mergem noi să scăpăm ce s'o mai putea... Soldatu este dator să meargă cu coraj în fața inamicului și să treacă pîn foc și pîn apă. Dacă vezi că vine Dîmbovița la tine, scoți gamela și lași să intre Dîmbovița 'n gamelă. Cum ai văzut-o c'a intrat, închizi gamela și duci pă prizonel la comenduire, mai ales dacă n'are bilet de voe. *înainte, pas de atac, — mars!*

Compania o luă repede la drum. În fața ei, Moș Teacă mergea mîndru cu sabia scoasă și din cînd în cînd se 'ntorcea în urmă:

— Nu îuți pasu, leat, că n'a venitără Turciî! Mergi mai îute, răcane, că nu mergi la nunta lu tat'tu!

În sfîrșit, ajunseră. Dîmbovița se revărsase și înecase o mahala întregă.

Mos Teacă chemă toboșarul:

•— Să suni treî somații, să se retragă!...

Dar Dîmbovița creștea mereu. Atuncî Moș Teacă comandă *foc*. Un moment, panica fu generală; însă Dîmbovița înainta.

— Nu să poate, zise apoi Moș Teacă, 'Trebue să fie numa așa o manevră din partea corpului de armată! N'am văzut eu? Așa face și la pompîerî cîte o dată: zice că e foc numa ca să-î încerce, și cînd colo focu e pus de comenduire.

Și, liniștit, Moș Teacă comanda retragerea. Compania făcu front pe al doilea rînd și merse de se așeză la o distanță bunicică.

În momentul acela sosi colonelul.

— Ce faci acolo, căpitane ?

— Am înțeleș, don colonel.

— Ce ai înțeleș ?...

— Manevra...

— Ce tot vorbești de manevră ?

— Heî! Par'că noi sîntem proști ? E manevră de la comenduire, ca să ne încerce... N'am văzut noi ? Am dat și focuri și tot nu s'a dat înapoi!...

Colonelul desperat, trimise pe Moș Teacă la cazarmă, iar compania rămase sub comanda locotenentului Spanopolu.

Pe drum, Moș Teacă plîngea pe locotenent :

— Săracu, are să'l reformeze!... El crede că e serios... Hei! N'a fostără toți la războiu, dom'le!

Mos Teacă la LiQ Maiu

Ull

Moș Teacă a aflat că socialiștii serbează astă-zî zioa de 1 Maiti. Vestea asta îl umple de o bucurie nespasă.

— Va s' zică avem zi'ntîi, trebuie să primim solda.

Și repede se duce la casierul regimentului. Acesta, cum îl vede, îl întrebă:

— Ce maî veste-poveste, căpitane?

— Ce să fie? Am venit după soldă; eu și uitasem că sîntem la zi'ntîi...

— Care zi'ntîi?

— Zi'ntîi de Maiu.

— Ce tot vorbești, căpitane? A-zîde-abiâ avem în 19 Aprilie.

— Nu-î adevărat, strigă Moș Teacă, și

scoate din buzunar Manifestul partidului muncitorilor.

Casierul citește manifestul, apoi spune lui Moș Teacă:

— Bine, căpitane, se poate să te îei după socialiști ? Dumneata nu știi că ăștia sînt contra armației, că vor să distrugă Statul, familia, proprietatea? Apoî dacă te-o află colonelul? ce te faci?...

Fată cu morala asta, Mos Teacă ese din cancelarie și se duce a casă, unde Madam Teacă îl convinge din nou că astă-zî n'avem decît în 18 Aprilie.

Dar din încurcătura asta de calendare, bravul căpitan rămîne cu încredințarea că singurul calendar de treabă este cel gregorian, după care se iau două lefuri pe lună: una la zi'ntîiu ale lunii și alta la 19.

— He, hei spune Moș Teacă, aveți noroc că nu știu eu. franțuzește, că m'așî băgă în armata catolicească, dom'le!

* *

Iar a doua zi se citea în camera com-

paniei următorul ordin de zi semnat de Moș Teacă:

Ordin de zi

No. 4507.

Avînd în vedere că singuru calendar binevoitor față cu armatele decîuplemate este calendaru catolicilor;

Avînd în vedere că după calendaru ăsta se dau comandanților de companii cîte două lefuri pe lună;

Considerînd că sicialiștii sîntără singurii oameni care a admiseră calendaru catolic;
Am hotărît:

Cu începere de astă-zî, 1 Maiu 1893, toată cumpania va face parte din «Glubu Muncitorilor», de unde va primi de la comitetul executiv două solde pă fie-care lună.

Orî-care ofițer, sub-ofițer, caporal sau soldat care va refuză de a se înscrie în «Glubu Muncitorilor», se va socoti ca nedecîuplemat și va fi pedepsit cu patru zile de 'nchisoare.

Pentru astă-zî, toți soldații vor merge în

corpore unu cîte unu în grădina Cismegiu,
unde va luă parte la manifestație.

Trăiască partidu Muncitorilor!

Trăiască Internaționala!

Trăiască Majestățile lor Regele și Regina!

Răscoala Căruțașilor.

x

—f—

Moș Teacă intră în companie ou o falcă
'n cer și cu una 'n pămînt.

— Drepti! Iute, răcane! Acuma să vă
văd! Ați auzit că-î rivoluție? Orden de la
comenduire!

Intr'un minut, compania-î gata. Moș Teacă
se pune 'n fruntea ei, și pornesc în pas
de voe.

Pe tot drumul, pînă la cheul Dîmboviței,
Moș Teacă, mîndru ca'n fața Plevnei, cu
barba 'n vînt și cu sabia la umăr, ține tactul
marșului:

— 'Un', doî! Un', doî!

In sfîrșit ajung.

— *Companie, stă!* -La-front!

Compania execută mișcările, iar Moș Teacă vine 'n fața ei spre a o instrui și încjxajă.

— Știți voi de ce v'a adus aici stăpînirea? V'a adus ca să nu să facă Rivoluție! Ce este Rivoluția? Rivoluția este cînd țivilii se scoală și asta e! Soldatu este dator să facă ochii 'n patru la rivoluție, că nu se știe unde'î inamicul N'aî voe să fumezi nici să stai de vorbă cu țivilii, leat, că tu nu ești țivil! Soldatu e dator să împuște orî să împungă pă orî-cine nu se supune la orden!

În momentul acela, pe cînd Moș Teacă 'și ține discursul, începe să plouă la pietre.

Moș Teacă se retrage la spatele companiei și începe a comandă:

— *Pentru scrima eu baioneta, spre apăra-YV!*
La cap parați si 'mpimgeți, volta la dreapta,
volta la stîngă, îndoită trecere 'nainte și 'napoi,
înainte 'mpungeți, — marș!

Compania începe a execută mișcările, face doi pași înainte, doi pași înapoi, se întoarce la dreapta și la stînga, învîrtește pușca 'n sus și 'n jos,—și isbutește a imită perfect pe Alexandru Machedon cînd se bătea cu țîntariî.

În vremea asta, pietrele curg droaie. Căruțașii huiduiesc de la o distanță enormă pe Moș Teacă, ba isbutesc să-î turtească și chipiul cu un pietroiu cubic.

Văzînd că nu-î rost, comandă retragerea.

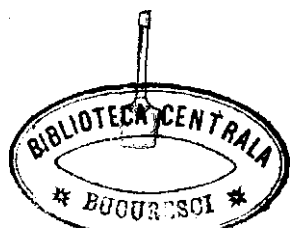
Cînd ajunge la adăpost, Moș Teacă chiamă pe furier și-î dă ordin să facă un tablou de numerul morților și al răniților dintre xcăruțași. Apoi ține companiei un discurs plin de laude pentru vitejia pe care a dovedit-o în fața rebelilor.

*

A doua-zi l-am întîlnit pe stradă.

— Cum ți-a mers la revoluție, căpitane?

— De! Ce să zic? Pîn'acuma nu stiu cîtî am omorit, pentru că erau cam departe și nu-î am putut ajunge cu baioneta; dar dintr'aî noștri sînt cîți-va răniți. Ce vrei? Trebuie să se deprindă oamenii cu greutățile resboifului!...

CheurDâmboviței

Compania lui Moș Teacă este consemnată în vederea revoluției.

Soldații stau îmbrăcați în ținuta de campanie, iar comandantul lor, grav și sever cum se cuvine să fie un militar în fața primejdiei, le ține discursul de rigoare.

— Mă băeți, la revoluție soldatu nu trebuie să aibă nici tată nici frate. Când îți se dă orden să te bată, trebuie să uști de neamuri și să dai în carne vie. Atâ văzutără ce ni s'a întâmplat erî. Prin urmare, să vă faceți ochii 'n patru și să nu încomprometați armata!..

— Trăiți, don căpitan, întrerupe un sergent, după reglement solda trebuie să fie îndoită în timp de campanie.

— Nu vorbi, răcane! Asta nu-î campanie, asta va s'zică «în fața răbelilor armați.» Răbel să chîmă orî-ce piatră care se aruncă în armată!...

În vremea asta intră aghiotantul:

— A venit o telegramă de la comenduire pentru don căpitan dejurnă.

Moș Teacă ia depeșă și o citește.

«Sînteți invitat ca de urgență să vă puneți în fruntea companiei și să veniți să tăiați cheul Dâmboviței, ca să opriți circulațiunea rebelilor.»

Ordinul se execută imediat. Moș Teacă ese n fruntea companiei și peste un sfert de ceas ajunge la cheul Dâmboviței.

Cum sosește, comandă punerea baionetei și facerea piramidei. Apoi rărește trupa și-î dă ordin să înceapă a scoate pavajul, a tăia malurile Dâmboviței și a aruncă tăeturile 'n gîrlă.

Operația, asta durează mai bine de un ceas, în care vreme toată lumea se adună și privește la devastarea Dâmboviței.

Sosește comandantul pîței.

— Ce faci acolo, căpitane?

— Orden de la comenduire, don colonel!

— • Cum ordin? Ce ordin?

— Orden să tăfem cheu Dîmboviți.

Firește, Mos Teacă a fost trimis la cazarmă și arestat patru zile cu sabia la drapel, pentru că n'a înțeles ce spune ordinul.

Iar a doua zi, gazetele liberale scriau:

«Guvernul nu mai cunoaște marginî la infamiile lui. Gelos de faptul că partidul liberal a făcut canalizarea Dîmboviței, el s'a pus s'o strice spre a'ntunecă meritele Brătienilor, Goleștilor etc. Și a trebuit să se găsească un mizerabil nebun ca faimosul căpitan Teacă, pentru ca să execute ordinele de distrugere. In ce timpuri trăim!»

Moș TeaciTși Presa.

te

Indignat de cîte s'au scris despre dînsul cînd cu chestia tăerei Dîmboviței, Moș Teacă s'a hotărît să-și răzbune pe gazetari. De [aceea, cum a eșit de la arest, a făcut un raport către comenduire, cerînd ca toți gazetari să fie puși la ploton de pedeapsă leu căteaoa 'n spinare două ceasuri pe zi.

Raportul n'a avut nicî o trecere, de oare-ce comenduirea a răspuns că nu poate pedepsi fniște țivilî. Faptul ăsta a desperat pe Moș FTeacă și la făcut curios:

— Bine, dom'le, strigă el față cu un camarad, — apî dacă noi pedepsim cum vrem Ipă melitarî, cum să nu putem face nimic jțunor țivilî? Nu cum-va țivilî sîntără mai 'mari ca melitariî?

De logic, era logic; dar camaradul l'a convins că așa e lumea în zioa de azi și că trebuie une-orî să te supui. Bine 'nțeleș, Moș Teacă a jurat că 'ndată ce-î o încăpea pe mîină un gazetar rezervist la manevre, are să 'l frece ca pe o gamelă cazonă la inspecția generală.

Camaradul î-a dat însă altă idee:

— Vrei să-î învești minte?

— Mai e vorbă?

— Atuncî trimete-le martorî.

— Martorî? Da' știu eu cine a fost martor? Să vedem.

Intră 'n companie și strigă furios:

— Planton!

— Porunciți, don' căpitan!

— Ai fost martor cînd a scrisără ăia de la gazetă contra mea?

— Trăiți, don' căpitan, nu Înțeleș.;.

— Nu vorbi! Să 'nțelegî!

— Trăiți, don...

— Să taci, că te dau la reformă din lume! Pentru ce dormî la post?

— Nu dorm, trăiți...

— Dacă nu dormî, pentru ce n'ai văzut

cînd a scris ăia contra mea? Care este datoria soldatului de santinelă?...

— Trăiți don' căpitan, onoru, focu și sgomotu.

— Apî atuncî cum n'ai văzut? N'ai auzit cît sgomot a făcutără gazetele cu drăcia ala?... Sergen'-majur, să mi-l torni patru zile la dubă pentru că a dormit în egzirsisu postului... Te 'nvăț eu, răcane! Tu trebuie să fii neam cu ăia!...

Deună-zi Moș Teacă a prins pe un soldat cetind o gazetă.

— Ce faci acolo, răcane?

— Trăiți, don căpitan, citesc. . . .

— Hm! Citești, par'că eu nu văd că citești! Știu că doar n'ai să mănânci hîrtia!... Vorba e, ce citești?

— O gazetă, trăiți...

— Gazetă-gazetă; da' ce fel de gazetă?

— Umoristică, trăiți...

— Hm, oministică! Știu eu, că doar n'o să fie păsărească... Da' pentru ce o citești? N'am dat eu orden să nu citească nimeni gazeturi? Pentru ce o citești? Pentru casă vezi cum înjură pă supiriori? Știi tu ce-î

asta? Asta e... nedecîplină! Soldatu e dator să citească numa gazeturi care laudă pă șefii lui... îndată ce a citit un articol în care supirioru e insultat, soldatu e dator să nu 'l maî citească. Pentru ce ai citit?

— N'am știut că insultă...

— Pentru ce n'ai știut? Soldatu e dator să știe! Apăi dacă nu știi tu, cine vrei să știe? Țăla care-a scris-o? Apăi ăla e melitar? Ce vrei tu să știe un tivii? Par'că tivilu știe ceva? Eu am văzut jurnaliști care nu știe nicî semnalele, și sîntără țivilî cu toate astea! Lasă, am să scot eu un jurnal și numa pă ăla să-l citești. Cine nu 'l o citi, să știi că are să capete patru zile de închisoare și două ceasuri pluton de pedeapsă.

Înarmat cu ideea asta, Moș Teacă strigă gornistul:

— Chiamă pă furieru de la a treea!

Furierul vine.

— Trăiți, don căpitan, ce-ați ordonat?

— Să-mî scoți de a-zî înainte un jurnal pentru compania mea. În fie care zi ai să scrii cîte un articol și să-mi'l aduci săT iscălesc. Ai înțeles?

— Înțeleg, trăiți don căpitan, da' nu știu să scriu.

— Nu ști? ! Cum nu ști? Da' bordotirile cum le faci? Da' foile de zile? Da' foaia de preta?

— Trăiți, don căpitan, alea le-am învățat.

— Ei, și? Da' ăia de scrie la jurnale s'a născută 'nvățați? A apucat și ei de ici de colo câte una și acuma scrie!

— Trăiți, don...

— Nu vorbi, furier, că te bag în pământ! Să chemi pă furieru de la afară din rînduri să-ți ajute, și să-mi scoți jurnalul! Pentru depeși să te duci la oficiu de la cazarma geniului și informați să ei de la aghiotant, că aghiotantu e dator să știe toate. Fapte diverse să-mi adun de la infermelie și anunțuri de la gornist! Ai înțeles? Mîine să îasă jurnalul. Ai doi potigrafii în cumpanie, să-i puî la tipar.

— Da n'au mașină, trăiți...

— Nu vorbi! Să aibă! Par'că toate alea să fac cu mașina! V'ați învățat boerește; măi face omu și cu mîna, că nu-i cade cîoantele! Înainte vreme nu măi eră mașinî și, slavă Domnului, mergea omenirea dăstul dă

bine! N'ai văzut evanghelii care vorbește tomnăi dă pă vremea lu Cristos, și doar sîntără tipărite fără mașinî! Da' ăl care a inventat mașina, cu ce a lucrat-o? Că doar n'o fi avut mașină! Va s' zică ai înțeles: mîine dimineață să îasă! S'o cheme *Micul Echipament* și să fie mare, măi mare ca toate ălelante, că de-ăia-i cazonă! Să dai orden s'o citească toată cumpania...

— Da nu știe toți carte.

— Ce tot vorbești dă carte, răcane? Eu nu-ți vorbesc dă carte, îți vorbeso dă jurnal! Carte e jurnalul?

— Ba nu, trăiți...

— Apăi atuncî ce nevoie e să știe carte? Mars Ia loc! _____

19y

Cită zarvă și cât tărăboiu pentru un lucru de nimic! Coana Caliopi susținea să meargă la teatru, iar Moș Teacă nu vroia cu nici un preț.

•— La urma urmiî, strigă Moș Teacă, nu merg eu la panarame d'alea unde joacă țivilii! Are să mă 'nvețe ei pă mine, orî eu pă ei? Ce știețivilu?

— Nu să poate, Tecușor dragă. Mergе toată lumea și tocmai tu să lipsești? Ai să ..«vezi ce frumos o să fie! Vine și colonelu.

In sfârșit, Moș Teacă se 'nduplecă și pleacă amîndoi.

La ușa teatrului li se 'ntîmplă însă un accident: ușierii de la control îi apucă bilet.

— Ce bilet, răcane? Eu sînt ofițer, nu sînt grad inferior! Numa gradele inferioare ese în, oraș cu bilet de voe.

— Foarte bine, dar aici e teatru.

— Ei, și? Nu mă 'nvăță tu pămîne! Am mai văzut eu panarame de-astea!

După multă cîorovoială, Moș Teacă primi să cumpere un bilet și jumătate: militarii și copiii plătesc numai jumătate.

Se așezară în stalu 'ntîiu. Orchestra cîntă. Căpitanul privi în toate părțile și se declară foarte nemulțumit.

— Mai întîiu, dobitocu ăla cu bātu 'n mîină nu-mî place: prostește meliția. In loc să cînte și el, dă din mîină. Pă urmă alinierea nu-î bine de loc și nu văd gorniștii! Să cunoaște că sîntără țivilî!

Peste un sfert de ceas cortina se ridică. Se juca tocmai o piesă militară. Eși pe scenă un soldat. Cum îl văzu, Moș Teacă se făcu foc.

— Aoleu, leat, strigă el. Ai eșit descins! Să știi că la garda pieței ai să putrezești. Te-aștept afară!

Lumea începu să sîsîfască și Moș Teacă fu silit să înceteze din comentarii.

Vine pe urmă o scenă în care soldatul se repede la un ofițer și vrea să-l lovească pentru că acesta î-a răpit femeea.

— Patru zile pluton de pedeapsă! strigă Moș Teacă. Insulta supiriorului în timp de pace! Tîrșoru te mănîncă, leat!

A fost un adevărat scandal. Lumea a'nceput să strige «tăcere», iar Moș Teacă, întorcîndu-se spre un țivil, îi strigă:

Să nu vorbești unde nu te pricepi! Panaramă-panaramă, da' decîuplina înainte de toate!

În sfîrsit lucrurile se liniștesc. La urmă soldatul omoară pe ofițer și justiția caută pe asasin. Judecătorul face toate cercetările și nu află nimic. Desperat, el strigă:

— Așâ dar, Dumnezeuul meu, nu voîi află nicî o dată pe ucigașul bravului ofițer? Cine poate fi el oare?

— Îi știu eu, răspunde Moș Teacă. E unu nalt cu mustăți negre. Are o țăcălie în loc de cioc!

Judecătorul se zăpăcește, perde replica, iar publicul intervine din nou cerînd ca Moș Teacă să fie dat afară.

— Nu vorbi, răcane, că te dau val-vîrtej!
Și zărind la galerie un sergent, el strigă:
— Să mi-î torni pă toți cu cățea!

Scandalul devine general. Moș- Teacă e ghiontit, iar Madam Teacă, desperată, strigă cît poate:

— Tecușor dragă, e numa 'n glumă!

— Nu vorbi, cocoană! Orî poate te-aî dat de partea țivililor! Vreau sase pedepsească ucigașu supiriorului!

Scandalul îa proporții îngrijitoare. Mai mulți țivilî se reped la Moș Teacă, ofițerii îi îau. apărarea. Atuncî, încurajat, el scoate sabia și începe a comandă:

— *Cumpanie 'nainte, pas de atac — marș!*

Și se repede spre scenă. Cocoanele țipa, orchestra fuge, cortina cade.

Directorul Teatrului, aflînd cauza scandalului, dă ordin să se ridice cortina și apare împreună cu ofițerul care fusese ucis.

— Pofțiți, domnule căpitan, n'a murit; a fost în glumă.

— Nu se glumește cu supirioru!

— Dar bine, nu sîntem noi de vină.

— Da' cine ?

— Autorul.

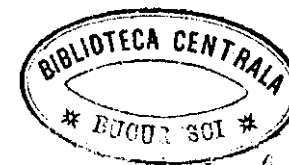
Auzind aceste cuvinte, lumea 'ncepe a striga pe autor. Acesta apare, publicul îi face ovații. Moș Teacă îi strigă însă de la ușe:

— Patru zile garda pieți! din ce companie ești?

— Din compania scriitorilor, răspunde autorul.

— A-ha, furier! las' că îți-arăt eu! Și ese.

— Tot îmi pare bine, zice Moș Teacă pe drum, că am fost la panaramă. Dacă nu eram eu, așa-î că'l omora pă ofițer?

Moș Teacă la 10 Maiu.

— Știi tu, măi leat, ce este 10 Maiu? Zece Maiu e zi mare, mă! Astă-zî s'a făcut Măria Sa Rege. Prin urmare ce 'nsemnează asta? Asta 'nsemnează că acuma trebuie să fii mîndru, că ești soldat în rigat, nu măi ești în domnie!

Așâ explică Moș Teacă pe zece Maiu. Soldații, gătiți pentru paradă, așteaptă semnalul de plecare. Colonelul n'a sosit încă. Pîn'atuncî Moș Teacă nu vrea să lase pe soldați să plece, fără ca să le spue pentru ce se face parada.

— Ia să-mî spuî tu ăsta roșcovanu, cum trebuie să fie soldatu la 10 Maiu.

— Trăiți don căpitan, la 10 Maiu soldatu

trebuie să fie cu amoniția lustruită și gata de paradie.

— Nu așâ, pîrlitule! Soldatu trebuie să fie vesel. Ai înțeles? Fiî vesel, mă, că-ți scot măselele!

Se aude sunînd gornistu. Colonelul intră 'n curtea cazărmiî, gorniștii 'î cîntă primirea, maiorul comandă «prezantarea armii.»

— Sănătoși, copii? întrebă colonelul.

— Trăiți! strigă trupa prelung.

— Eu nu prea sînt bine, răspunde Moș Teacă. Nu șt'ce-oîi fi mîncat aseară, că mî-am stricat stomahu. Toată noaptea m'am chinuit. Ba încă Caliopi vrea să trimită după doftur.

— Lasă, căpitane, asta s'o spuî la vizita medicală.

— Am înțeles, don colonel.

In sfîrșit, regimentul se așează. Colonelul stă de o parte, iar maiorul comandă:

— *Pe semi-plutonul din cap în gloată răriți coloana! Batalion înainte, marș!*

Se aud puștile ridicate pe umăr, toboșarii încep «coloana», reghimentul pornește.

— Mergî frumos, leat, strigă Moș Teacă. Ține capu sus la cin' sute demetre! Cînd

îi trece pă lîngă don colonel, belește ochii la el, să creadă că vreî să-l mîncî!

*

* *

Ajung la paradă. Se opresc. Moș Teacă se apropie de un soldat:

— Ce ți-ai pus chipiu pă ceafă, mă? Par' c' ai fi la nunta lu tat'tu! Indreaptă-ți chipiu, mă, că d' aia ți-a dat stătu două mîinî!

Soldatul dă să-și îndrepteze chipiul.

•— Nu mișca, leat, strigă Moș Teacă. N' ai mai învățat să nu mistî în front? Patru zile sala de poliție! Și fiî vesel, mă, că e zece Maiu! Rîzî mă, că te-ai făcut rigat! Rîzî, că d' aia ți-a dat stătu gură!

Parada e 'ncepută. Se aude comanda:

Spre rugăciune, descope-Y!!!

Compania scoate chipiul. Moș Teacă 'l scoate și el, dar îșî pune repede pe cap o basma roșie.

— Ce faci acolo, căpitane? îi strigă maiorul.

— Eu sufăr grozav de cap, don maior, mî-e frică să nu răcesc!

În sfîrșit, parada se isprăvește, trupa defilează pe dinaintea generalului. Moș Teacă nu uită să spue îndesat soldaților:

— Acuma, leat! Acuma! Belește ochii să crape. Soarbe-mi-1 pă don ghegeneral, să vadă că ești melitar... Așâ! Maî mult! Maî mult! Belește-î, mă, să crape, că d'aîa ți-a dat stătu ochî!

*

Cînd ajung la cazarmă, Moș Teacă e 'n-cîntat de cum î-a eșit trupa, dar nu vrea să i-o spue, ca să nu-șî ia mojjicul nasul la purtare.

— Pentru ce n'aî sgiit ochiî bine, leat? Nu te-am văzut eu cum mergeaî? Par'că-ți murise mă-ta si tat'tu. Staî că-tî arăt eu!... Sergen'majur, să mi-î puî să ochîască soarele, să se 'nvețe minte că la paradă nu glumește nimenî. Acuma! Să-î vad eu!

Sergentul major comandă:

— *Foc de companie, companie gătiți! La ochi!*

Trupa ia la ochî, ridicînd baioneta 'n sus la soare.

— Ține-mi-î așa, sergen' majur! Sus, leat, sus! Uîte-te la soare! Ochește-1 bine!

Dar peste cincî minute trupa nu maî poate ține arma. Mîinile încep a tremură și vîrful baionetiî a se pleca la pămînt.

— Ține pă loc, răcane! Sergen'majur, pune-le țepușe!

Sergentul-major scoate cîte un cartuș din fie-care gibernă și-1 pune sub bărbia soldaților, silindu-î să ție capu 'n sus, ochiî la soare.

— Nu clipi din ochî, leat, că te vad!

Cînd le dă drumu, soldații sînt ca orbitî, sudoarea le curge de pe față, mîinile le-au amortit.

— Așâ, răcane, să te'nveți minte c'aî fost la zece Maiu! Nu să capătă rigatu fără muncă! Ce, mă! Vreî să-ți cadă rigatu de pomană în gură?... Fiî vesel, c'aî muncit și te-aî făcut rigat; fiî vesel, rîzî mă, că de-acuma ești și tu om! Și cînd trecî pă drum pă lîngă v'un țivil, trage-î cu cotu, că d'aîa ți-a dat stătu cot!

Ruperea rîndurilor.

Poezia de Moș Teacă. — Muzica de Kratochwill

Nu știți pentru ce, tirano, cînd veghez adese ori
Batalioanele de gînduri răsîndite 'n tiraliori
Mă conduc încet spre tine, dar în corp, în flancul stîng,
Inima-mî e 'n pas gimnastic, și pornesc încet să plîng!
Iar cînd zorile se-arată, doru-mî, tristă sentinelă,
Stă de streaje, schimb de noapte, neclintită și rebelă!...
Negreșit, nu tu, recrută în iubire, ești de vină,
Ci de vină-I instructorul că nu 'ți dă disciplină...
Ți-s superior, de sigur, prin leat și prin ierarhie
,Și supunere orbească mî-ești datoare, deci, tu mic;
Însă vai!... Tu nu știi, poate, a iubirii uniformă
Și m'ai dat scurt în rezerva de vecie, — la reformă!
Cel puțin dacă, patrulo! m'ai zvîrlit de-acum în haos,
Fii cu mine sanitară și mai dă-mî «pe loc repaos!»

Astă-zî tot ce-mî mai rămîne, e funebru să tot cînt
Că nu am putut o dată prin asalturi să-ți împlînt
Într'a inimii redută steagul meu cel tricolor,

Și apoi să-ți dau vechime, patrie și chiar onor!
Vai! Iubirea-mî fuse-o armă ruginită, fără ghint,
Și de-aceea deviat-a pe un drum de labirint!
Și acum, în garnizoana disperărei prizonier,
Aștept zorile să bată goarna Domnului din Cer,
Ca să-î pot preda viața, descusute fîi de zile,
Degradate, fără număr, cu-ale dorului ștampile!...
În campania funestă jalea 'n veci mî-a fost escortă,
Sufărit-am pentru tine ca un glonte într'o bortă,
Și blocat de suferințe, fără de retranșament,
Am perit în cortul jalei... Ce oribil campament!
Însă totce-ași vrea de-acuma, victorioasa mea fantoșe,
E parola-ți că-mî vei pune pe mormînt o cruce roșe,
Ca să știe Reghimentul că slujesc de manutanță
Corbilor, și că în ceruri am pornit în ambulanță!
Și cînd trâmbița divină va suna vre-o Adunare,
Colonelului din ceruri îi voi spune 'n gura mare
Cam făcut campania vîetei, și că dacă azi sînt trist,
E că n'am ajuns la scopu-mî, c'am murit infanterist!

Lasă-mă durerii mele, crudo nedisciplinată,
Te-ași trimite 'n garda pieței, însă prea ești cuîrasată!...
Ce folos că ești frumoasă? — Teoria? E ușor!
Dar Instrucția-ți lipsește: n'ai servici interior!

AGHIOTANTUL

Sergentul aghiotant Mușat, reangajat pe cinoî anî «cu primă», era spaima nu numai a reghimentuluî luî, dar a garnizoanei întregi. Maî cu seamă sergenții îl știau de frică maî mult decît pe căpitan. Orî te jîrindea cu chipiu *particular* orî cu vișcă de cauciuc, orî cu pantalonî ajustați ca la cavalerie... orî cum te prindea, te trimetea scurt la 'nchisoare. Ba dacă maî făceai gît, apoî te raportă la colonelul.

Colonelul, un fel de *Teacă* din vremile lui Vodă Cuza, nicî nu te judeca nicî nu te ascultă: scurt, la 'nchisoare. Și tot așa de scurt țî-o trecea și pe foaia de pedepse. Și-apoî: să le maî faci o dată, deșcă, după ce s'o liberă leatu tău!

Cum căpătase el așa încredere în ochii coloneluluî, asta se 'nțelege lesne pentru cine știe ce-î un aghiotant.

Destul numaî că fără Musat nu se miscă nicî un fir de păr în reghiment. Chîar și ofițeriî, cînd vroiau să facă ceva în potriva «reglementelor» și a «ordinelor de zi», maî întîîu se luau bine pe lîngă Mușat.

Ca fizic, Mușat eră tipul desăvîrșit al aghiotantuluî. In vîrstă de vre-o 40 de anî, nicî nalt nicî scurt, maî mult gras decît slab, cu părul roșu prin care mijau cîți va ghiocei, cu mustăți lungi ridicate sus «la 500.d-e metre» cu unsoare de curele, tuns ca 'n palmă «cînd s'o izbi musca, să facă: plicî!» și... ca semne particulare: cîupit de vărsat, dar de un vărsat cazon, de-î făcuse pîlea ferfeniță...

Cînd se 'mbracă în mare ținută, semăna a un ou de gîscă încondeiat de paște, atîtea semne de reangajare pe doî anî avea la mîna peste ceî trei *șerpi* de aghiotant. Sus la contra-epoleți, semnul reangajărei pe cincî anî eră toată fala aghiotantuluî.

— Dac'o vrea Dumnezeu, zicea cînd eră

în toane mai bune, mai am doi ani și puîu caîna pă primă; cu 1.200 de lei mă duc unde-vâ la țară și deschid prăvălie de cîr-cîmă.

Și în adevăr, toată lumea eră sigură că Mușat are să 'nhațe prima. Ce-î trebuia ca să n'o îa? Să n'aîbă 30 de zile de 'nchisoare! Apoi așa cum se purtă el, eră greu să fie 'nchis. Pe lîngă ceî marî era mielul lui Dumnezeu. Făcea micî serviciî "tuturor ofițerilor: unuîa 'î trebuîau soldați ca să-î mute calabalîcul de st. Dumitru,—Mușat îi trimetea un pluton întreg; altul vroîa să lipsească într'o zi,—Mușat îl făcea bolnav... și așa mai încolo.

În schimb, cu ceî mai micî era foc: și de te abăteai și de nu te abăteaî de la «datorie», Mușat știa să-ți găsească lesne cusur. Severitatea lui îi ajuta mult la căpătarea *primei*: ofițeriî aveai cu toțiî o 'ncredere oarbă 'ntr'însul. Știa că Mușat nu tole-rează nicî o neregulă.

În compania a opta e sfat mare între mai mulți sergenți.

— Ba să-ți spun drept, zice unul, eu l'așî dă dracului de o sută de orî; da' ce mai mă fac pă urmă? Nu știți că sînt reangajat și eu?

— Da' eu? Dacă nu m'așî prepară pentru Bistrița, de mult 'î-asî li arătat eu cum să să poarte!

— Par'că el nu-î tot sub-ofiter!...

Intră un sergent de la batalionul al 4-lea de vînători.

— Bună zioaL. da' ce v'atî adunat asă, par'că sînteți la consiliul de războiu? Ce plănuiți?

— Iaca ne plîngem și noi...

— De cine?

— Ia de pîrlitu nostru de aghiotant! Nu mai ne lasă 'n pace cu mofturile, măi omule! Nu-î unu să nu fi luat sala de poliție orî închisoare de pe urma lui. Par' că-î al dracului!

— Apoi, bine vă face!

— Eî, de ce?

— Pentru că nu sînteti leventi. Dac'atî

fi mai fercheși, sar mai legă el de voi?

— Lesne de zis! Da' ce putem noi să-î facem?

— Asta nu mă 'ntrebați pe mine. Cinci vrea omu, găsește...

— Așa ar fi, ne-am gândit noi... într'o noapte pă 'nfundate... dar...

— Dar... sînteți blegî...

Apoi, după un moment de gîndire, cel din vînătorî întrebă:

— Are el obiceiul să iasă noaptea 'n oraș?

— Cum nu? In toate serile. Da' ce-î cu asta?

— Uîte ce-î: eu sînt diseară de patrulă... am să'l întîlnesc și 'l torn la gherlă!

— Nu poți; el are bilet de voe permanent.

— Li gălesc eu pricină... ținută nereglementară...

— Măi, bravo ție! strigară toți. Dacă faci una ca asta, apoi i se mai înmoaie clonțu... Tie îți dăm o medalie...

— Să știți c'o fac!...

— Parol?

— Parol.

* *

— Măi băetî, zicea sergentul de vînătorî soldaților carî se gătiseră să meargă cu el în patrulă, noi n'avem să umblăm după potcoave de caî morți să prindem soldați fără bilet de voie; las' să mai răsufle și ei, bieții oameni. Da' dac'om prinde pe aghio-tantul de Ia al șaptelea, ăla-î al nostru!

— Foarte bine, don sergent... Las' ca-i se și cade. Ce-mî spun soldații că pășesc de la dînsu, e vaî de mama focului! răspunse un soldat.

— Hei, să vedem ce ispravă facem!

Așteptară să sune retragerea, își luară puștile și plecară.

Pe drum, soldații carî întîlneau patrula, se făceau galbeni, dar se mirau văzînd că patrula 'î lasă în pace.

Și umblară ceasuri întregi. Mușat nicăirea.

Eră o noapte frumoasă de August. Uli-țile pustii, luminile stinse peste tot, liniște. Mai toate cafenelele închise. Cînd și cînd prin vre-un fund de mahala mai zăreai cîte o lumină. Sergentul intră, privea pe la mese, trecea 'n odaia din fund, ochîa în toate părțile... nimic! De bună seamă Mușat avea

Ljiorpo. A casă nu era, la cazarmă nu; atunci
:Mhde putea fi?

Colindară tot orașul, — Mușat nu[^] se a-
rătă, Mușat intrase în fundul pământului.
Începuseră cu toții să piardă nădejdea.

* *

La o circiumă într'un fund de mahala
se zărea lumină.

— Haîdî să maî intru și aici, și-apoî mer-
gem la cazarmă; dacă n'avem noroc, n'aveni!

Sergentul deschise ușa, apoî o 'nchise
repede, aruncă pușca în brațele unuî soldat
și rezemîndu-se de ușă în stradă, ridica
mîinile la cer și rosti într'o parodie tra-
gică:

— Acum slobozește, Doamne, pe robul
tău, că văzură ochiî mei...

— Ce-î, don sergent ?

— Mușat! strigă sergentul. Stați aici, doî
duceți-vă prin fundul curței la ușa de din
dos! Să- nu ne scape.

Și intra înăuntru.

Eră un fel de cîrcîumă cum se vād multe

prin mahalalele Iașilor: cîrcîumă cu biliard,
cu cafenea, cu de toate.

Mușat juca *chegli* cu un sergent-major
de călărași, tot reangajat, tot încondeiat la
tunică.

Sergentul se făcu că nu vede pe Mușat
și se duse drept la sergentul-major.

— Mă rog, domnule sergent-major, aveți
bilet ?

— Da, mă rog.

Și scoase din tunică un bilet vechili,
prăfuit.

— Biletul e numaî pînă la ora treî; a-
cuma e treî și jumătate, zise sergentul uî-
tîndu-se la un ceasornic mare cu cuc din
părete.

Apoî adaogă:

— Dar nu-î nimica, pe viitor căutați să
liți maî în regulă.

Și se adresă la aghiotant:

— Dumnea-voastră aveți bilet ?

— Da, răspunse aghiotantul.

— Vă rog, prezentați-l...

— Apîî... e acasă,.. în altă tunică.

— Atunci, cu regret, domnule aghiotant, am să fiu silit să vă rog să mă urmați...

— Cum? Eu? întrebă aghiotantul, nedc-prins să fie dus la garda pîștei.

— Dv. în persoană.

— Domnule sergent, nu poți să mă efi.

— Regret, domnule aghiotant, dar am să recurg atunci la trupă...

Și făcu un pas să iasă.

— Staî, zise aghiotantul, văzînd că gluma se 'ngroașă, merg eu singur...

— Sînteți un ideal de militar...

— Da' ai să vezi dumneata!

— Bine-voiți, vă rog, a nu mă amenința în exercițiul funcțiunei.

/ Eșiră.

— Acuma, domnule aghiotant, să pre-dați sabia.

— Ba merg încins.

— Imî pare rău... sînteți militar vechiu, unde ați mai văzut deținut cu arme?...

Și aghiotantul fu silit să predea sabia în mîna sergentului.

Paku soldați cu baionetele 'ntinse mergeau ^rfainte, patru 'n urmă, iar aghiotantul, gal-

ben, opărit, cu capu n jos, mergea între efi. Sergentul de o parte.

Se luminase de ziuă. Oamenii începuseră să circule. Care cum vedea convoiul, se apropia de sergent:

—• Da' ce-o făcut?

— E aghiotantul de la al șaptelea, răspundea sergentul, a spart cassa reghimentului și a furat parale.,. II ducem la 'n-chisoare...

Ajunseră la «garda pîștei». Sergentul dete pe Mușat în primirea șefului de post, luă chitanță si dete fuara la cazarmă.

) 7 O

Intr'un minut, toată cazarma află că Mușat e la gherlă. Sergenții din al șaptelea deteră fuga să'l vadă.

Mușat, într'o odae cu dezertorii, se tăvălea pe o rogojină. Sergenții se uitau la el printre gratii și-l căinau:

— De, domnule aghiotant, ne pare rău, păcat de d-v... Ne-a părut așâ de rău... Am venit să vă vedem... vă trebuie ceva?... Să vă arunc o țigară... Nu vreți un covrig?... De-unban plăcintă?... Cu brînză orî cu carne?...

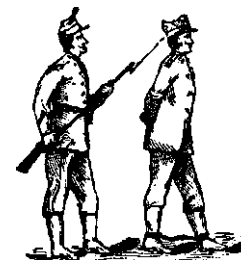
Și mîngîierile astea îl umileai, îi făceau

mai rău decît înțepăturile rogojinei și ale
cavaleriei dintr'însa.

IșJ luă capul în mîinî și începu a plînge..
Trufia-î se ducea sub ochiî răutăcios! ai ser-
genților.

Tot reghimentul se tăvălea de rîs.

Iar a doua zi tot lașul știa că aghiotan-
tul de la al șaptelea a spart cassa reghi-
mentuluî.

DEZERTORUL

*Fie-care soldat poartă în gibernă bastonul
de mareșal!*

— A venit răcuțiî! A venit răcuțiî!

Strigătul acesta eşîa din gurile tuturor sol-
daților, carî umblau nebuni de bucurie,
par'c'ar fi vrut să ducă vestea prin toate
colțurile cazărmei. Și toți se veseleau vă-
zînd recruții așezați pe două rîndurî în sala
podită cu asfalt. Bucuria n'avea margini;
mai ales leaturile din urmă aruncau «cape-
lele» 'n sus, strigînd cît le luă gura «ne-am
dus, mă!»

Sfioși, ațuriti stau noii veniți. Si tot strîn-
gîndu-șî împrejurul trupurilor sucmanele
sdrențeroase, holbau ochiî în jurul lor, ne-

știind să'sî dea socoteală de veselia celor ce aveau să scape, zîmbind cîte o dată la glumele soldaților vechi, carî se 'ntorceau de la masă cu gamelele și cîte o bucată de pîine neagră n mînă.

Soldații se tot învîrteau printre recruți și cel mai vechi căutau să-î pue la mînă cu cîte ceva.

Printre cei noul, tipuri de tot felul. Veneau tocmai din fundul Moldovei și acum vedeau pentru 'ntîia oară Iașii.

În dreapta, unul zdrențeros și cu fața galbenă își rotea ochii cu spaimă de jur 'mprejur ca 'n fața unei lumi nouă, necunoscute; altul mai încolo, părea mai vioii și tot îndrăznea din cînd în cînd să ridice ochii spre soldații vechi, carî nu-î păreau atît de răi cum îi vorbea satul.

Și tocmai în fund, la flancul stîng, retras de lîngă tovarăși, ședea un tîrgoveț tînăr, cu fața ne pîrlită de soare, ținînd în mîna-î albă o umbrelă de mătase vișinie.

Din anii petrecuți în «Grefa tribunalului de Ilfov» îi rămăsese colțul de păr pe frunte, degetul cel mic de la mînă ținut la distanță

de cele-l-alte... ca statuia lui Gheorghe Lazăr, și un dispreț suveran pentru desculții satelor, cu carî eră acum silit să stea alături. Din cînd în cînd își ducea la nas batică-! parfumată și 'și dregea colțul pe frunte scoțîndu-l cît putea mai mult de subt pălărie.

Cei vechi se tot învîrteau împrejurul recruților.

— Mai băetane, întrebă unul, cît cei tu pi căciulită îst' neagră? Că de-amii nu-ți mai faci nicî o trebuință ?

— Dă!...

Și recrutul dedea din umeri.

— Da' pi betili celea ci mi-î luă ?

— Dă!...

În fund, unul își găsise «un sat.»

— Da lelea Măriuca ?

— Dă... ea amu s'o dus hăt încolo la Oroftiana la on moș a î, că-î o ars casa din Păltinestî.

— Da bădița Ghiorghe ?

— A Safti Chiaburului?

— Iei!

— Ii! El amî-î tari scîrbit, că Ancuțao luat pi Vasili a moș Albului...

— Ien tacî! îrrra!...

Un sergent se dăduse pe lîngă «nem-
țescul» din fund.

— Dumneata ești tot recrut, musiu ?

— Da, recrut...

— Da' cum de v'a adusără cu țaranii
ăștia ?

— Eu știu ? In zioa de azî nu să maî dă
nicî o considerațiuno unuî băiat maî dă fa-
milie. Nicî n'a vrutără să știe, m'a adusără
dă la București pentru că am contat acum
v'o cîte-va luni cu domiciliu în Botoșani.

T

Parol d'onor, m'am stenahorisit.

Și desgustat, sătul pînă 'n gît de al Ha
ședere între sucmanele jegoase, scoase o ta-
bacheră roșie cu o potcoavă de metal de-
asupra și începu a-și face țigară. Cînd is-
prăvi, își aduse aminte și de sergent.

— Pofțiți, faceți țigară?

— Vă mersi... ca să nu vă refuz. •

Și la rîndul lui sergentul începu să ră-
sucească o țigară groasă... ca dintr'al altuia.

Se auzi în curte un semnal.

Din toate părțile începură să alerge ofi-
țeri, sergenți, soldați. Fie-care se grăbea
să-și găsească o treabă și din gură 'n gură
auzeai aceleași cuvinte: «vine don colonel».

Colonelul urcă scările încet, greoîii, cam
adus de mijloc, cu o mîna pe sabie și eu
alta 'n vînt; barbișonul sur, adusainainte
de vîrf, îi atîrnă solemn de la bărbie.

Toți își luară poziția. Un moment nimeni
nu mișcă, amortiseră și degetele, ochiî nu
maî sclipeau. Prin imitație, fără voe, recruții
ședeau și ei smirna. Pe toate fețele aceeași
frică, numaî tîrgovețul vroia să pară maî
puțin mișcat, dar picioarele-î tremurau și
ochiî i se fixaseră pe vîrfurile ghetelor-^{de} undegj
de-abîa sgîndărea^{cu} vîrfurile umbrelei o bu-
cățică de noroîu.

Colonelul ceru un condellii, iscăli cîte-va
hîrtiî, apoi se seulă, își luă un aei maî grav,
băgă dogitele do la mîna dreaptă între nas-
turii de la pîepl aî tuniceî, puse stingă pe
minerul săbiei și începu un discurs emo-
țional... AI li zis: MIhaîu Viteazul la Călii-

— «Copii! Să fiți cu minte, să vă siliți...
< ariera armelor e frumoasă, e nobilă! Pentru consolidarea Patriei, suntem datori cu toții să ne sacrificăm! Să fiți ascultători și supuși, căci, cum s'a zis cu mult rezon, disciplina este sufletul armatei! Mai mult valorează o mână de oșteni disciplinați de cil o trupă#de mercenari!

«Oficeri, sub-oficeri, caporali și soldați, fiți blânzi dar severi cu recruții! Fiți imparțiali dar riguroși în aplicarea pedepselor; recompensați virtutea, pedepsiți viciul. Nu uitați că cea d'întîi datorie a unui superior este aceea de a fi un părinte bun, dar sever...

j «Recr^L, fiți confienți în șefii voștri și respectuoși drapelului^{ur} aci, cum s'a zis cu mu l (rezon, drapelu mbolul onorului, precum onorii^{l es} olul drapelului!
<le> aratul sol^{dat} este ai la care moare la umbra drapelului^{lui ce} i-a o liat Patria-Mumă. dar n irT lasă din nîină... Trăiască dar Maeslatea Sa Re;^{zele} trăiască anuala romîină... Itupeți rîndurile

— Strigați «trăiți», mă! strigați «frăi!»,

șopteau sergenții pe la spatele recruților, cînd colonelul își sfîrși discursul.

Dar recruții erau pe altă lume. Severitatea colonelului și frica ce citeau pe țeale fețele le 'nghețase inima. Numai tîrgovețul aprobă din cap și spuse sergentului de-alături: «foarte bine a vorbit.»

În sfîrșit i-a băgat prin companii.

Căpitanul se apropia de sergentul-major:

— Vozi, să scoți garnitura de reformă si s'o dai pă oameni. Caută să... să nu fie... știu... așa plină., de insecte!

— Prea bine, 'nțeleg.

— Și sergentul de zi să le dea pîinea si rachi. Dup'asta să mi-i tunză pă tobă. Hainele lor să le ducă la magazie; le-om vinde cînd s'o fixă^ioa de licitație.

I'rea Im

\C/i. că eii acum mă duc la masă.
î "md in'oîiî intoarce, să găsesc tot gata.

— Prea bine. 'nțeleg.

Si căpitanul eși, după ce lua un rachi și o coaje de pîine și puse p ->
să-i șteargă ghetell^^Mnlorul mantalei.

Tîrgovețului îi luase Dumnezeu glasul

a văzut hainele ce avea să mbrace de-acuma 'nainte. Curgeau peticile de pe ele și par'că umblau singure. Soldații spu-neau că hainele astea făcuseră și războiul do la 1877.

Sergentul-major făcea zîmbre la tabachera cu potcoavă și-î pusese gînd răii. Incepîi să vorbească târgovețului despre avantagiile pe care le are un soldat să se îa bine cu «gradele» și maî cu seamă cu sergentul-major care este, după căpitan, «sufletul companiei.» Dintr'una 'ntr'alta, aduse vorba despre tabacheră:

— Iii! Ce frumoasa tabacheră! Am căutat și eu una așa, da' n'a fost posibil să gădesc. Dac'așî găsi, moimental așî luă una. Mă nebunesc după tabaclierile cu potcoavă! Do undo aî luat-o?

—• Asta-Î din București.

- Din liuciu ? Ce spuî! Și scumpă sa ie una așa ?

Nu, uti bagadel, patru franci!

—• Eftină

— A, am avup maî frumoasă, pen-tru țigări, da' mî-a furat-o.

— *Ța-ța-ța!* Auzi domnule? Eî cum?

—• Stii si eu ?

—• Da să-țî o țiu eii pă asta, că aici sîn-tără inulțî lungî de mină ..

— Așî! Acuma mă păzesc eu, că mani fript o dată.

— Curat! Cin' să frige la ciorbă, suflă și la îaurt...

— Sigur.

— Dar... să-țî spuî drept... dacă inî-aî dă-o mie spre sovinir... țî-așî li îndatorat...

Se auzi plantonul strigînd: «drepti!»

Venise un ofițer.

— Sergentul major!

— Porunciți ?

— A plecat don căpitan?

— Da, să trăiți don locotenent.

(Mileniî esi fredonînd:

On dit que W^BFiinirie...

Soi-gentul major eră furios: tabachera î /burase cu polcoavă cu tot, iar fostul co-pist la grefa Iribunaluliiujde Ilfov se pier-duse prin cazarmă.

Lîngă ușă, sergentul de zi împărțea pîinea recruților, carî rupeau dîintr'însa par'că nu mîncaseră de-un an.

— Măi leat, strigă un căprar, să nu faci lîrmiturî pă jos, că nu ești acas' la tat'tu!

— Dă, om griji...

— Ce «om griji»? Vezî să nu te *grijesc* ou maî curînd! Aicî nu merge cum crezi tu. Orî gîndești, poate, că ai slugî să măture după tine.

— Ba nu; da undi sî cadî sî mîncăm?

— Unde? In căciulă! Tu nu parî prost; de unde ești?

— Di la Scutenî.

— Și al cui ești din Scutenî? Am fostă ră noî p'acolo cu reghimentu.

— Ați fost? Apîi, dacă știți, maî la vali •di primărie, este o ogradi mare cu don case: întruna ședi **tătuță** si n ceî di la vali sor'me ceî măritați.

— Da' cum îti zice tie?

— Neculaî a Sultaniî.

— Da' alde **tat'tu**, alde mă-la sîntară oa-meni chiaburi?

^^^^

— Dă, gospodari...

— Fruntași? Ce 'iceau ei cînd ai plecat încoa? Nu să bociau? Orî zi: ba bine că nu!... Ți-a dată banî mulți?

— Dă, numa cît vre-o triî-zăci di franci...

— Și ce i-ai făcut? I-ai dat pă gîrlă?

— Li am tăti, fără cil on leu di parali.

— Apăi bine, bine. Tu o s'o ducî foarte bine... dacă... dacă ți-eî face datoria. Să nu 'ntorcî vorba 'napoî la un sergent orî la un căprar, că pîn'la ofițeri, — ei sîntără mosafirî în companie. Vorba aîa: pîn'la 'Mnezou te fură slințiî. Să cauți cît ai putea să nu trăești rău, cu căprarii maî ales, că — păcum îți spuseîfi — ei sîntără maî mari în companie; că ofițerii — văzuși tu singur adineaorea pă căpitan — ei stă un ceas și să duce. Tine minte, că eu nu te 'nvât dă rău.

Dește un ceas odaia era plină de pârul recruților, po carî îi lunsese «ca'n palmă».

Îi înibrăcaseră în haine mililăreșli ca pe

o companie de dezertori, așa atîrnaii zdrențele de pe ei.

De-acum încolo, o viață nouă se deschidea înaintea lor. Pletele țărănești tunse, livreaoa îmbrăcată,—de acum erau ai Statului. Și viața asta necunoscută, pe care o așteptaseră cu groază, avea să-î stăpînească încă trei ani. Cînd au să scape, și cum? Haina asia îi strîngea ca niște chingî din care nu te mai dezrobești pe vecie.

Un recrut stetea la fereastră, Privea la dealul de pe care Galata 'și arată zidurile fioroase cu biserica îngrită de vreme. Galata! Auziseră de dînsa. «Cine nu-î decîplinat, acolo putrezește!» Și privirea-î se pierdea dep irte-departe, peste dealuri, într'un colț de pămînt pe care cu sudoarea frunței îl muncise, unde erau toți a fttkunde eră Ileana cu care copilărise și cu care gîndea să-și unească soarta, unde eraii Îngropate toate visurile copilăriei și toate năzuințele tinerețe!, dragostea și patimile lui.... De-acum cine știe dacă va mai călca o dată pe pămîntul iubit... De-acum...

— Măi băete!

Recrutul tresări. Eră un sergent. .

— Măi băete, nu te mai gîndi aoas'. De-acuși încolo să fii cu mîntea numa la armată, dacă vrei s'o ducî bine. Las'o draculuî pă fata luî Nea Ion, că'și găsește ea de petrecanie... Te-ai făcut catană, numa la cătănie să te gîndești...

— Dă, domnule, m'oi gîndi...

— Ia ascultă, cînd vorbești cu un grad, să nu-î mai zici «domnule», că aici nu merge ca la primărie cu notarii. Zi «domnule sergent» ori «domnule căprar», ce-o li gradul lui.

— Pîn' ce-om deprinde și noi.

— Mai întrebați din soldații vechi, că pă urmă cînd n'oți ști, o să vă îie greii.

— Ințălegem.

Și sergentul pleacă, strigînd pe un soldat vechili:

— Petre Gheorghe!

— Porunciți, să trăiți don sergent!

— Und' ți-e fața de pernă?

— Trăiți don sergent, mî-a l'urat'o cînd ani fost la arest.^^

— Cin' tî-a furat'o?

— Nu stiu, trăiți don...

— De ce nu știți?

— De ce nu știți, mă?

— ?

— N'auzi? de ce nu știți? Am să te rapurtez să te dea în judecată pentru pierdere de echipament cu rețidiv... știți c'aî mai pierdut și o gaică... Escadroanele de sfinți care să țin după Hristos ca jandariî după Maestatea Sa Regîl !! Pîna 'n trei zile să faci perna, că te bag în boală!

— Să trăiți don sergent, dați-mî voe să vă spun ceva: n'am parale, că știți bine că la nchisoare nu se dă soldă...

—• Să ai!... Luminarea cu care a umblat Dumnezeu în noaptea 'ntîiîi cînd a făcut lumea !! Că don căpitan pă mine tn'apucă! Auzi mă?

și doi pumni răsunară înfundat în fâlcile soldatului.

Recruții se uitau cu groază. Frica 'î îngâlbenește pe toți. l

— Trăiți don sergent, nu mai e ordin de bătae, răspunse cu ochiî 'n pămînt cel bătut.

— Ce-ai zis? Ce-aîzis?? Nu mai o ordin de bătae? ! Auzi decîplină ! Rine mă, așâ mural știi tu să dai la răcnii? Am să le dau în judecată pentru pierdere de echipament cu rețidiv și răbeliune n timp dă pace ! In loc tu să spuî la răcuți: «mă, cînd ai vedea pă don sergent orî pă don căprar să te-apuce frigurile, să intri 'n pămînt!» tu 'î înveți la insubordinatie ! Asa ai învățat la tiurie?... Papucii Maîchiî Precistiî și lingura cu care bea arhanghelii grijanie în zioa de Blagoveșteniî !... Las' că te nvăț eu melitărie !...

Și alți doi pumni răsunară...

Se auzi gornistul sunînd de masă.

— Aide, strigă sergentul de zi, lingura și strachina ! Trecî' ||ă două rîndurî, leat Treci mai iute, că le îa mama dracului !

Un recrut se apropia.

— Domnule... Nia nu nî-o dat pline.

— Dă ce?

I in soldai vecinii răspunse :

\u s'a ajuns o pîuie.

— Dă ce nu s'a ajuns?

— Trăiți don sergent, cit am fost eu de platon, ați luat una domnia domniilor-voastre de ați mâncat'o cu tocană particulară.

Se auzi o palmă.

— Nu tî-e rușine să mintî, mă? Cînd am luat?

Apoi către recruti:

— Marș de-aicî! Aî venit de-acasă, — să-ți cumperi!

— N'am parale...

— Să ai! Ce treab'am eu? Aî s'o ducî rău, dacă dup'acum ai început cu mofturile!

Porniră la masă.

Cazanul fu scos în curte și soldatii se apropiau unul cîte unul cu capacul ca să și ia porția.

Tîrgovețul cu tahaoșra potcovită eșise și el, nu ca să mănînce, dar «ca să aibă o idee».

Sergentul îl duse totîgîa lîngă cazan, pe de-asupra căruia un reg^snt de muște zăcea

— Ce, domnule SBent, de asta mănîncă totî? întrebă tîrgovetul.

— Păi!

Stăpînul tabacherei își puse batista la nas.

De la cazan l'a purtat prin bucătărie. Pe jos nu se mai cunoștea dac'a fost o dată podit cu asfalt; acuma se vedea numai ceva cenușiu crăpat, și vre-o cîte-va baltace de apă stropșiseră părății. într'un colț două liîrdae cu apă, peste care plutea o pojghiță de grăsime albă, împeticată. Niște tocătoare murdare pe mese, iar în cuîu obligatorul șir de ardeîu și legătura de usturoîu. Cazaneele murdare fierbeai într'una, iar în fundul unei colosale putini de borș, în care nu rămăseseră decît huștile, muștile jucau în pas de voe.

În fundul plitei sffrîă un capac de bidon plin cu ficat.

Tîrgovețului îi mitosi a tocană.

— Da' acolo ce-î r întrebă dînsul.

— E niște tocană mai particulară a noastră, răspunse sergentul.

— A, va să zică nu sînteți puși înbanî?

— Ba da, da' mai JAcm și cîte o tocană așă de richiziție

Cînd aii esit din bucătărie, afară împre-

jurul cazanului nu s'auzeau decît vorbele astea:

— Maî pune niște grāsime!

— Dă o porție maî slabă!

' — Asta-Î sgîrcîu! /

— Asta-î ciolan!... /

Din cînd în cînd, glasul căprarului, care strigă la recruți:

— Ho! Ho, răcane! Maî la urmă! încă nu ți s'a curățit mațele de mămăligă! Ce te 'ndesî asă, ca fata mare la argea?...

La teorie.

Un căprar stă în fața recruților și le spune:

— Stați la marginea patului, mîinile pă genuchî; n'aî voe să miști nicî să 'ntorcî capu, măcar de-aî muri. Să nu clipești din ochi, leat, și să ascult ce ți să spune, ca să-ți între 'n devlă.

Și, după ce tuși cazon, căprarul începu:

— Decîuplinamelitară este o supunere oarbă... care aveți o țigară?

— Am ou, să ijfești domnule, zise un recrut, și scoase tunică o pungă de piele strînsă cu baere la gură și pe fundul

căreea de-abîa se zărea puțină mahorcă prăfuită.

Căprarul sucea țigara.

— Domnule, eii am voe să fac o țigarî di tîutfun? întrebă recrutul, mîndru că avusese onoarea să dea o țigară «unui grad».

— He, he! Nu te uită ce fac eu. Cum aî să fumezi tu înaintea mea? Nu te gîndești?

— N'am știut.

— Apăi să știî. Infirioru nu poate fuma înaintea supirioruluî său, fie 'n timp dă pace fie 'n timp dă rezbel.

Recrutul își strînsese punga, uîtîndu-se cu jind. Și se gîndea: batîr on fum sî fi tras!

Căprarul începu iar teoria:

— ...oarbă a infîrioruluî către supirioru său. Armata fără deojuplină ar fi... dați un chibrit.

Un recrut îi aprinse un chibrit, și căprarul, aprinzîndu-și țigara murmură printre dinți: du-te la loc!

Apoi, urmînd: jfe

—... o adunătură Ar oameni piriculoși sucietățiî. Decîuplina este sufletu armații...

Băgați dă seamă, cam să vă puîu să ziceți după mine...

Dar recruții numaî cu ochiî erau la căprar. Gîndurile lor erau departe, peste dealuri, la satul lor, la casa lor. Cită deosebire între teoria din cazarmă și poveștile de la șezătoare! Toate basmele căprarului, din care nu 'nțelegeau nimic, pe o ureche le intrau și pe alta le eșau... Unde-s poveștile cu feți frumoși cari răpesc pe Ileana și le duc departe, prin pădurea de argint, în palatul zînelor? Unde sînt glumele flăcăilor, sfiala fetelor, ochiî închiși ai bătrînelor, începuturile de dragoste și jocurile nevinovate și ușoarele strîngerî de mîna, tot farmecul unor vieți tinere.. ? Disciplina militară este o supunere oarbă!...

Și unul din ei, tot gîndindu-se acasă, își vedea iubita plîngînd, fugind de strîngerile 'n brațe ale flăcăilor dușmănoși de norocul lui, și scoase un oftat adînc...

Dar căprarul uitase de mult oftaturile din vremea de recrutJ^

— Ce oftezi, *nmm* Nu să oftează la tiurie.! Ți să pare grea meliția? Da ce-o să

ii maî vezi încă! Ia maî bine spune ce-am zis
t| pîn'acuma, că eu nu pasc bobocii acilea!
H Recrutul se sculă 'n picioare.
1 —• Haida, zi, de! Să te aud... Decîuplina...
I Cu glas înăbușit, recrutul începu:
1 — ...DecTuplina... sucietate... superioru...
I — Așa, măi ? Vezi, dacă nu bagi dă seamă?...
I Ce filosofie mare e să'nveți?... Maî zi odată!
I — Decîuplina... sufletu... adunăturii...
I —• Așa te-am învățat eu? Hai? Așa te-
I am învățat? Ia să te fac eu să fii cu min-
I tea acilea! Că doar acușica 'ți spuseîu dă-
1 tul dă limpede și pă isplicatelea; nu-î ca să
I zici că n'ai înțeles... da' ți-e gîndu la draou.
I II luă de mîna și-l duse în fața lămpei
I din perete.
I — Ai să-mi stai aici toată seara. Șezi
• într'un picior, ridică mîna dreaptă 'n sus,
I și mișcă din degitu arătător mereii; capu
I sus. Și nu clipi. Așa să-mî stai. Și să știi,
• astă să chîamă «să *chemi pă dracu dă la lambă*».
• Bîetul recrut se poticnea mereu. II dorea
I mîna, îl dureau ochiî **jtt** para lămpei, —
• dar cînd vroîă să lase^Rciorul pe pămînt,

să 'nchidă din ochî sau să lase mîna 'n jos, auzea glasul căprarului:

— Chiamă pă dracu dă la lambă, că acumă viii la tine!

Nenorocitul lăsase capu 'n jos încetul cu încetul, iar din deget de-abîta măi putea mișcă. Căprarul îl zări. Se apropie de dînsul, scoase o țepușe de lemn din buzunar și o puse recrutilui sub bărbie.

— Maî lasă-ți dovleacu 'n jos, dacă poți!

Dar peste un ceas recrutil îngălbînise. Se sprijini de zid și lăsă mîna în jos, apoi căzu pe scîndurî; țepușă-i sîngerase bărbia.

— Du-te la loc, îi strigă căprarul. Acuma te grățiez, pent' că ești răcut, da' maî tîrziiii te îa mama dracului !

Cînd le-a dat drumul de la teorie, li se părea de bucurie caii scăpat și de miliție...

*

In seara aceea sergenții făceau un chef cazon la cazarmă. Trecuse o lună de la «însurarea» recrui. Acum, maî cu ghionturî maî cu pumn[^]știau «decîuplina» pe de rost.

In fund, lîngă fereastră stă sergentul-major, douî sergenți și tîrgovețul cel cu tabachera, sau maî bine cel fără tabacheră, — căci îl convinsese sergentul-major că e o rușine ca «părintele companiei» să nu aibă asemenea obiecte de artă. Și pe cînd în sobă se frig nisce bucăți de carne înțepate de baionetă, două plosci cu vin trec din mîna în mîna, din gură 'n gură...

— Așâ mă, zice un sergent, s'a dus dracului melitia ! Alt' dată eră vîată, aveam avânturi, nu glumă. Acuma numa ofițerii aii parte: unu-î cu popota, al tu cu ordinalu trupii... n'o să maî vezî reangajați cît cucu !...

— Ba bine că nu ! Azi s'a stricatără și soldați și tot. Cînd ceî unuia o țigară, îți face mutre, par'că î-ai cere pă a bătrîna!

— Da eu ce să maî zic! răspunse sergentul-major sucindu-și sfircul mustăților ; cînd eram pă 78 în Dorobanți, nu mă mulțumeam cu trei-patru sute dă franci pă lună! Acuma, tufă dă Veneția și clei dă ogar !

Și oftă adînc.

— Știți ce, don serjint ? zise tîrgovețul, care, grație micilor economii realizate la

Grefa onor. Tribunal Ilfov, trăiă tot printre «grade». Haîdî să punem pă Potoroacă să ne cînte. Are haz țiganul

— Bine zici,

— Zău așa.

— Da maî daî un chil d'ăsta roșu ? întrebă sergentul-major.

— Cum să nu?

— Asâ da.

Apoî strigă:

— Potoroacă! *Aorde mo!* ⁽¹⁾

— Iaca ndată, răspunse țiganul, caro nu vroîă să vorbească 'n limba lui.

Potoroacă se gătea să se culce, dar auzind porunca sergentuluî-major începu să se 'mbrace. Eră soldat de douî anî de zile. Rotund ca o minge, negru cu lustru, foarte caraghîos în deobște și maî ales la ordinul sergentuluî-major, Potoroacă ajunsese să trăiască bine 'n companie de pe urma calităței pe care o avea de a 'nveseli pe «grade.» Era scutit de corvadă foarte adesea, făcea de platon tot «schimbu ntîu», nu intră

(1) Vino'ncoa mă!

în gardă decît la locuri ușoare, și pe deasupra i se treceau o mulțime de lucruri pentru care alții ar fi stat cu «căteaoa» orî ar fi făcut «pluton de pedeapsă.»

Și Potoroacă aprecia foarte bine foloasele astea. Acasă fusese lăutar, încît cu insultele *boîarilor* și cu glumele lor eră deprins. Pentru un ceas-două de caraghîozlîcurî, eră scutit de multe nevoi; de aceea, cînd auzi glasul sergentuluî-major, se mbracă îndată și veni înaintea lui.

— *Șo maî carcl?* ⁽²⁾ îl întrebă un sergent care învățase două-trei vorbe țigănești.

— *Sașișto, o ral; da Icerahnos?* ⁽³⁾

— *Mișto.* ⁽³⁾

Toți făceau haz mare, maî mult de «camaradul» lor decît de Potoroacă. Sergentul major îi spunea într'una:

— Măi Vasiliule, tu trebuie să liî neam dă țigan. Zău, mă. Dă unde ești tu dă loc?

— Dă la Stîlpu dîn Buzău...

— I! Apăi acolo sîntără toate șatrele

(1) Ce maî faci? §

(2) Volnic, domnule sergent; dar d-voastră?

(3) Bine.

țigănești. Acolo caută țigani auru 'n gîrlă...
Să știî că ești țigan. Cîș, cîoară, cîrrr!

Și ceî-l'alți, după sergentul major:

— Cîrrr!

Poteroacă se bucură grozăvea găsisse un
«grad» din neamul lui, și chîiar răspîndea
vorba că sergentul nu seamănă cu tat'său.

Kilul omuluî-tabacheră sosise si trecea de
la unul la altul printre ceî patru tovarăși
de masă... Iar Poteroacă, imitînd cobza pe
o baionetă, cîntă mereu:

Șapte gîște potcovite
A plecat să mărite...

Si cîntă si juca si se frămîntă, îsi sucea
picioarele, dedea din mîinî, apoî se trîntea
la pămînt și se făcea mort. Atuncî unul din
sergentî luă baioneta 'n mîină si 'l lovea de
două-trei ori:

— Scoală n sus, gaiță! Uîte mă, a 'n-
viat *șoșoiu!* ')

In vremea asta, *kilul* se golea, iar fostul
proprietar al tabacherei cu potcoavă se uită
lung cum sergentul-major îl potcovise.

1) Epurele.

Amintirile grefei Tribunalului Ilfov eraii
toate în tabachera ceea.

— Nu mal daî un chil, Gută? întrebă
sergentul-major pe tîrgoveț.

— Zău, parol dacă am v'un ban la mine.

— Așî ! Să poate? Dumneata ești de fa-
melic, cum să n'aî?

— Am, nu pocîu pentru ca să zic ; da
sîntără la don căpitan...

— Stați să vă dau eu un pont, răspunse
sergentul din dreapta, întîiul direcțional al
companiei.

— Ilaîdî, să te vedem ce pricopseală știî.

— E un răcan de-ăștia noiî cu parale.

— Care-î ăla? Că 'î-am văzut mangosiți
răii pă toți...

— E Neculaî a Sultanii; l'am dibuit dă
cum a venit.

— Bun, bun, haîdî să te vedem.

Sergentul din dreapta se depărta. Dete
tîrcoale paturilor și ajunse în dreptul re-
crutului de la Scutenî.

Neculaî al Sultanei dormea. Sergentul se
apropia încet de el, îl apucă ușor de vîrful
nasului și începu a'l strigă cu glas dulce:

— • Niculae, măi Niculae, mă Niculăiță, mă Micule...

Recrutul dormea greu.

— Măi Nicusor, mă... Scoal' flăcăias.

Se deșteptă. Intr'o clipă fii în picioare:

— Trăiți, don sergent, ce-ați ordonat?

— Stați jos, băețaș. Lasă, că eu nu's Vodă! Par'că nu sîntem tot oameni!

— Dă, așa-î don sergent, da...

— Așî! Ția 's mofturoși, care să sperie dă galonu lor dă la mîna...

— Irrra, don sergent, ci șuguești mată?

— Sîc dă nuntă! Foarte sirios! Eii nu sînt ca alde cine știe cine...

— Dă...

— Măi Nicule, îa ascultă: împrumută-mi tu v'o zece franci, că ți-î daii eu la soldă.

— N'am, zău, don sergent...

— Mă loviși în pălărie! Da nu știî eu că ai? Nu mî-ai spus tu singur cînd ai venit, că ai trei-zeci dă franci?

— Am avut, da' s'o dus; am măi dat pi la unu, la altu...

— Car's'zică nu vrei să dai...

— Zău, don...

— Nu vrei, de? Bine; dacă te faci tu pentru două pese, lasă. Tot ție o să-ți pară răii...

Și sergentul s'a 'ntors la locul lui, între tovarăși.

— Eî, întreabă sergentul-major, făcuși ceva?

— Pă dracu ghem!

— Apăi te lăudaî...

— Nu vara spus că nu măi e meliție? S'a stricatără și soldații, dom'le!

— Așă e! oftă sergentul-major. S'a n-torsără toate alea pă dos. Cin' s'o măi re-angaja da'acuma 'nainte, catană să moară! Da' las' că-î o fac eu! Să'și aducă aminte dă laptele care l'a supt la mă-sa cînd eră d'o șchioapă!

Măi stătu puțin sergentul, făcu o țigară, apoî strigă:

— Un foc!

Soldații dormeau, că trecuse de miezul nopței. Eră pe la schimbul al doilea.

Intr'o clipă sergentul se descinse de centuron și începu a croi «pă un cap» de la o margine la alta a cazărmei.

Soldații, speriați, săreau în sus fie-care cum putea. Eră o zăpăceală 'ntreagă: unora li se părea că a sunat alarma, altora că s'a făcut zio, nimeni nu-și dedea seama ce se 'ntîmplase. Îi vedeaî sărind din toate părțile. Deșteptîndu-se, unul strigă «dreptî», altul «front», cei mai mulți priveau cu ochii rătăciți în toate părțile.

Veni rîndul lui Neculaî a Sultaniî.

Sergentul își sumese mînicile de la tunică și 'l lovi *Âe* două orî cu catarama curelei. Bîetul recrut sări în sus zăpăcit. Strînse pătura în mîini, strigă de două orî «valeu!» apoi privi aîurit. Dete cu ochiî de sergent, care stă încruntat în fața lui. Băiatul chiburului de la Scutenî pricepu numaî decît ce-î adusese focul ăsta pe cap. își luă îndată nădejdea de scăpare. Fața i se făcii galbenă ca ceara și două lacrimi îi licăriră sub pleoape.

— Aî auzit tu cînd am cerut eu un chibrit? Hai? Aî auzit?...

— Trăiți, don sergent... N'am putut... dormeam...

— Dormeai! Dormi-r-aî mort! Nu vorbi

'naintea mea! Ce te-am învățat eu la tiurie? Să dormi, hai! Ia prubuluește tu că s'ar fi aprins, Doamne ferește, cazarma... Ce-aî fi făcut? Soldatu nu trebuie să doarmă, atît în timp de pace cît și 'n timp dă războîu!

— Trăiți...

— Nu vorbi!

Si alte două lovituri răsunară.

— Infirioru n'are voe să doarmă în fața supiriorului său. în timpu sirviciului!... Ia să-mi vii încoace; las' că-ți arăt eu somn îndată!

Recrutul se dete jos din pat. Sergentul luă tesacul cornistului și'l asvîrli în pămînt. Tesacul căzu cu vîrful în scîndurî și se înfipse sbîrniind.

— SăT scoți cu dinții, rătane! Am să te 'nvăt melitie din vremea lu Pazvante! Să țî minte c'aî mîncat pîinea Statului!

Recrutul puse mîinile la spate, se aplecă de mijloc, apucă tesacul cu dinții de mîner și începu a trage; dar tesacul eră înfipt adînc și rezistă. La spatele lui Neculaî, sergentul îl lovea mereu cu cureaoa, strîgîndu-î:

— Trage drept, rătane! Nu clătina tesacu, că asta-î arma guvernului, nu-î oiștea lu tat'tu!

Scena ținu cincî minute. Cămașa recrutului se umpluse de sînge ca și minerul tesacului. Căzu leșinat la pămînt.

— Stropiți-l cu rachiu ca să-î treacă dungiile curelii, strigă sergentul. Cit pentru dinți, las' c'au să-î crească alțiî, nu-î nici o pagubă! Nu pîere lumea!

Și veni din nou lingă tovarășî.

— Nu maî e meliție, dom'le'. Dăcînd s'a desființat bătaîa, nu maî e armată, e fleac!

Luî Potoroacă 'î eră rău. II trimiseră să se culce. Iar cheful ținu înainte, de astă dată cu rachiu cazon.

In fund, Neculaî al Sultanii plîngea înfundat. In vremea asta tot satul îi trecea pe dinaintea ochilor, ca și cum ar fi vrut să-și ia rămas bun de la dînsul.

Din seara aceea începea pentru recrutul din Scutenî o viață nouă.

Pîn'aci, toți îl știau recrutul cel maî bun, eră chîiar pus pe «tabloul de avansare» pentru funcția de «fruntaș». Nimeni nu știă ca el teoria, toate semnalele le învățase maî bine decît cornistul; arma o mînuîa ca un soldat vechîu; muniție ca a luî în bună stare n'avea nimeni în companie.

De atunci însă tot se schimbuse. II vedeai pus la toate corvezile, prăpădit, zdrențeros, năuc de cap. De multe bătaî asigurise și toți spuneau că se preface.

Eră sătul de viața asta! Dormea de-abîă cîte două ceasuri pe noapte, căci vecinie eră pedepsit, ba cu ranița 'n spinare, ba de planton. Iar dac'adormea une-orî lingă ușă, trudit, istovit, îndată bătaile curgeau. Eră sergentul care T pîndea:

— Dormî la post, haî! Soldatu nu trebuie să doarmă la post fie 'n timp dă pace fie 'n timp dă resbel!

In urma luî, soldații vorbeau într'una:

— Bîetu a Sultaniî! Ce soldat bun eră la 'nceput! Știa și instrucția și teoria; da' acuma...!... ferească Dumnezeu!

] Si soldatiî 'sî făceau cruce offînd.

Intr'o zi, cînd să îasă la instrucție, caută Neculaî pușca, pușca nicăirea! Numaî vergeaua a găsit'o într'un maidan din dosul cazărmei.

Indată-î dete 'n gînd:

— M'o calicit de-amu! 'Mî-o aruncat pușca! Valeu, cu ce am s'o plătesc eu? M'o văzut grosu de-amu...

Vorbele sergentului major nu-î eșau din minte:

— Ți-ai vîndut pușca la v'o circiumă, rătane. Am să te bag în pușcărie pentru deturnare de efecte melitare! Pușca ține 75 dă franci, te-a luat mama draculuî!

Și furierul îi făcuse chiar formele de dare 'n judecată...

*

* *

Insă a doua zi de dimineață mergea din gură 'n gură vorba în compania a șaptea:

— Neculaî a Sultani a dezertat!...

Și soldații 'șî făceau cruce; numaî «gradele» ziceau:

— A dezertat a Sultaniî ;Neculaî? Bine c'a dezertat! Eră un tîlhar!

VIRTUTE MILITARĂ

(Dramă cazonă în opt timp)

PERSONAGII:

Potroacă, sergent reangajat pe doî anî.

Sergentul-major, reangajat cu primă.

(Jieorghe a Ștefani, recrut moldovean.

Vasile, descă veche.

Zamfirescu, locotenent distins,

I-iul soldat.

H-lea soldat.

Sergenti, caporali, fruntași, soldați.

— *In (jarnizona București, Leatul 1886.* —

Scena înfățișează «camera» uaeî cazărmi. În fund o ușe, alături fereastră ce dă în sală, lângă fereastră un restel cu arme. În dreapta o ușe ce dă în camera sergenlului-major. În stîngă pînă lângă ușe, paturi soldățești acoperite cu pături.—De-asupra ușei, portretele MM. L L.

La ridicarea cortinei, soldații stau în picioare și spun pe de rost teoria. Sergentul Potroacă, cu o nula în mîna ține tactul.

SCENA I.

Petroacă — Soldații.

Petroacă. — Docîuplina...

Soldații. — (*în cor*) Decîuplina...

Petroacă. — Melitară...

Soldații. — Melitară...

Petroacă. — Este...

Soldații. — Este...

Petroacă. — Sulletu...

Soldații. — Sufletu...

Petroacă. — (*scurt*) Armații!Soldații. — (*idem*) Armații! •Petroacă. — (*strigînd*) Gheorghe a Ștefani!

Gheorghe. — Zent!

Petroacă. — Vino 'ncoace!

Gheorghe. — (*venind milMrește*) Trăiți, don sergent!

Petroacă. — Așă să vine, măi dobitocule? Nu stiî nicî cum să vine 'naintea supirioruluî, haî? Ta vezî, că acuma te nvăț melităria! Marș la loc!

Gheorghe. — (*se răsucește 'n călcîie făcînd stingă 'mprejur și se duce la loc zicînd mai*

'nainte:) Trăiți, don sergent! (*Dintre culise se aude glasul sergentuluî-major, care chefacește, și strigăte de vivat, â la votru*).

Petroacă. — Gheorghe a Ștefani!

Gheorghe. — Zent!

Petroacă. — Vino 'ncoace!

Gheorghe. — (*ca mai sus*) Trăiți, don sergent!

Petroacă. — Așă te-am învățat eii, măi idi. otule? Că mă bagi în cremenal! Așă știi tu să daî un respect la un supirior? Prepune că mîne ar veni la cazarmă un grad, să zicem don general, cum te-aî prezantâ'? Marș la loc! (*Gheorghe se duce la loc militărește*).

Petroacă. — Vino 'ncoa!

Gheorghe. — (*același joc*) Trăiți, don sergent!

Petroacă. — A-ha! Acuma știi? Car' s'zică numa la general știi să te oprești scurt? Apî eu ce sînt, mă? Nu sînt tot supirior?

Gheorghe. — Ba da, trăiți...

Petroacă. — Nu vorbi! (*îl lovește cu nuiaoa*).Sergentul-major. — (*dintre culise*) Sergent!

Petroacă. — Ordonăți, don sergen'-major!

Sergentul-major — (*tot din culise și după ce a zis din nou: vivat â la votrn.*) Pentru-ce

nu'l înveți mai bine cum să se prezante ?

Potroacă. — II învăț, don sergen'naior; da nu vrea să 'ntelegă, nu-î deciuplenat!

Sergentul-major. — (*intră 'n scenă; însă înainte de a intra se, aude din noii între culise: vivat ă la vntru*).

SCENA II

Sergentul-major — cei de sus.

Sergentul-major — (*elMinîndti-se pe picioare*).
Ce face? Ce face? E nedeciuplenat? Lasă că 'l învăț eu acuma, să ție minte c'a fost în viața lui melitar! Dumneata estî de vină, că n'aî mîna de lier... cu nuielușa ala nu faci nimica dom'le! (*către Gheorghe*) De ce nu știî să te prezanți scurt, mă? Ești un individ! (*pe ton recitativ*) Soldatu trebuie să vie milităreșle, calcă orizontal adică perpendicular, scoate bonetu cu mîna dreaptă, îl trece 'n cea stingă și se oprește scurt bătînd cu picîoru drept în pămînt, iar pe cel stîng aducîndu-l vertical adică oblig lîngă cel-l-ant. Uîte-așa! (*Execută mișcarea și o greșește împleti cin du-se. Apoi adaugă repede*) Rîzî,

haî! Rîzî de supirior! (*pe ton recitativ*) Insulta supiriorului în timp dă pace!... (*aprins*) Ce articol e ăsta? Sergent, 'i aî învățat?

Potroacă. — Da, don sergen'-major!

Serg.-major. — Apî do ce nu știî, dac'aî învățat? Auzi, dom'le, să nu știe nicî insulta supiriorului! Stai că te 'nvăț eu!.. Luați-l în spinare (*soldați nu se mișcă*) Ce, n'auziți? Vă faceți nea-ude! (*Ia baioneta de la sergent și se repede printre toți lovindu-l. Atunci un soldat ia'u spinare pe Gheorghe*).

Potroacă. — Cîte ordonați, don sergen' major ?

Serg.-major. — Numaî zece.

Potroacă. — (*lovind pe Gheorghe*) Una!

Serg.-major. — Aî să 'nveți insulta supiriorului ?

Gheorghe. — Ertăți-mă, s' trăiți, don sergen majur, că 'nvăț! (*Aceeași scenă se repetă pînă la zece lovituri. Din odaia serg.-major se aude vivat, a la votru*).

Serg.-major. — (*către Potroacă*) Pentru ce aî mîncat o lovitură?

Potroacă. — N'am mîncat nicî una.

Serg.-major. — Ba ai mîncat! Eii nu sînt beat!
 Potroacă. — (*Ud lui Gheorghe a un-spre-zecea lovitură*) Gata!

Serg.-major. — (*către Gheorghe*) Acuma știu ?
 Să te 'nveți minte! Știu eii pentru ce nu
 'nvățați voi nimica! pent' că s'a desiiințat
 bătaia din armată! Ia să tie bătae, să vezi
 cum ați mai învăța! Auliii, mamă! Cînd eram
 eu răcut, pă 81, știu că erameliție! Acuma
 'i curată prosteală! Atunci azvîrleaî tesacu
 de zbîrnîia în scîndurî și te punea să T scoți
 cu dintîi. Acuma nu mai e melitie, nu mai
 e decîuplina, nu mai e nimic! Săraca bătae,
 numa ea v'ar veni de hac... Da' de! Acuma
 nu se mai bate, acuma e meliție nouă, de-
 aia sînteți așa de procopsiți! (*Lui Potroacă*)
 Ai o țigară ?

Potroacă.—Parol n'am, don sergen'-major.

Sergentul-major. — Care are o țigară ? Să
 zică prezent!

Soldații — (*se reped care mai de care, se o-
 presc scurt si strigă*) Poftiți, să trăiți don
 sergen' majur!

Sergentul-major — (*după ce a luat o țigară de
 la unul*) Duceți-vă la loc! (*Soldații fac stingă*

*'mprejur și se duc la loc. Serg.-major dă să
 intre 'n odaia lui. La intrare se oprește puțin)*
 Pă dobitocii ăsta (*arată pe Gheorghe*) să'l
 pui un ceas cu cățeaoa 'n spinare! (*Ese*).

SCENA III

Aceiași fără serg.-iuajor.

Potroacă. — Ilaîde, gătește-ți amoniția...
 Ai auzit ce-a ordonat don sergen'-major...

(*îheorghe. — (își strhige ranița, și-o pune
 'n spinare și trece la ușe cu baioneta la pușca*).
 Văleîi, mamă... De-amu nu nî-o rămas dicît
 să didzertedz!

Gheorghe. — Și nu sta rezemat, că acuma
 intră iar, și ai dat de dracu!... Acuma să
 vă fac nițică tiurie din tragerea n țintă...
 (*pe ton de lecție pe de rost*) Arma model 1879
 se compune din următoarele particule, adică
 particuler.... Este... ăsta... blocul, adicălea
 globul, cum e pă la lămbî d'alea frumoaselea;
 al doilea țeava... adică... țeava; al treilea
 patu... adică... patupuștiî, și al patrulea albia...
 cum ar li o albie... albie, de! Va s' zică, pă
 ce cunoști o arma model 1879?

Vasile. — Arma model 1879 are,, o țeava, un pat particular și o lampă.

Potroacă. —• Ce lambă, mă? Ce visezi de lambă? (*Vrea să 'l lovească*).

Vasile. — (*Ferindu-se*) lin glob de lampă...

Potroacă. — Apîi vezi așa. («lobu-î glob și lamba-î lambă... Ce-are a face griva cu e-purele?

Un soldat, — (*către altul*) Da unde o fi globu, mă?

Alt soldat. — O li înăuntru, dracu știe.

Un soldat,—Și cum nu să sparge, când dă foc?

Alt soldat. — Apîi de, e glob cazon! —

Potroacă. — Ce vorbiți acolo, răcanilor?

Intîînl — soldat. S' trăiți, don sergent, mă 'ntrebă cum de nu se sparge globu, când dă foc cu arma.

Potroacă.—Măăă! Osă 'mbătrîn ițiși tot proști o să rămîneți! Cum să se spargă dacă nu-î ordin? Apîi adineauri vă 'nvățați decîuplina? Ce este decîuplina?

Soldații — (*în cor și cadențat*) Decîuplina... melitară... este... sufletu... armatiî...

Gheorghe — (*din ușe*) Dreptî! (*soldații își iau poziția*).

SCENA IV

Locot. Zamfirescu — ceî-l-altî.

Potroacă,—(*apropiindu-se de Locot. militărește, ține mîna la chipiu pînă ce-șl face raportul*). Să trăiți, don Locotenent, în timpu sirvi-ciuluî mei nu s'a 'ntîmplat nimic. Toate aii mers în cea maî perfectă ordine!

Locot, — (*Salută cu un deget la chipiu, apoi se întoarce către Gheorghe*). Da' ăsta ce-a făcut?

Potroacă. — S'trăiți don locotenent, n'a știut insulta supirioruluî!

Locot.—'Cînd ai de gînd să 'nvăți, mă? Nu vreî să te faci și tu om? Dobitocule! (*se aude din odaia sergentului major a a la votru*) Da' sergentu-inajor unde e, mă 'nțelegî?

Potroacă. — E n camera domniî-sale cu niște sub-oișterî de la a patra!

Locot. — Iar s'o fi apucat de zaifeturî, mă 'nțelegî... Eu... de, îî tolerez, mă 'nțelegî, că sînt maî manerat, da' o să-șî găsească o dată beleaua. Prea le face late și o să se ducă, mă'nțelegî, draculuî... Eii... de, sînt manerat! (*Intră in camera sergentuluî-major*).

SCENA V.

(JeŃ de sus fără Locot.

Potroacă — Va s' zică... un glob, o albie un pat partiouler și o țeava... Aî învățat acuma?

Vasile. — Da, 's trăiți, don sergent.

Potroacă. — *{Recitativ}* pentru a te servi de armă la tragerea n țintă, o ridicî oblig, adică pe... paralel cu pămîntu... și ochești prin mijlocii superior al creștăturii înălțatorului și prin vîrfu catarii... Ia zi!

Vasile. — O ridicî oblic, adică paralel și ochești prin mijlocu superioruluî. *(Se aude afară gornistul sunînd ruperea rmdurilor de la teorie. Soldații fac o mișcare să se retragă.)*

Potroacă. — Mo! Ce v'ați pornit? Vă grăbiți, haî? Parc'ați scăpă din pușcărie! Unde găsiți maî bine ca aici? Cald-cald, învățatură-nvățatură, nimenea nu te bate, nu-ți zice nicî dă-te maî încolo... Ce maî vreți? învățați, maî, că spre binele vostru este!.. Cînd v'ați duce a casă, să știți și voî o vorbă maî ridică, s'aveți si voî o învățatură, nu asă

«am plecat vițel și măntorc bou!» Cînd te-o vedea fata lu Nea Ion, să se sperie de tine, să gîndoască că ești doftur, nu alt-ceva! Uite eu. Ce credeți? Că m'am născut așă învățat?... Armata sirîaca! Ea'mî-a deschis capu! Ea m'a făcut om, cum mă vedeți. Am avut eu, nu-î vorbă, și deșteptăciunea mea particulară, da' în armată m'am deschis mult,

SCENA VI.

Cei de sus—Locot,

Locot.— *(Din ușe, către serg.-major)*. Va să zică, nu uiți, mă'nțelegî, și'mî trimiți de dimineață... Maî ales nu uita, mă rog ție Mihăilescule, afacerea aia.. Văd că s'a împlinit luna și te faci Gheorghe, mă 'nțelegî...

Serg.-ruajor. — *(Dintre culise)*... Nu uit, mîine...

Locot. — Eî, bon sar, bon amiuzman...

Serg.-major. — *{Tot d'intre culise}*. Mersi don Locotenent. Las'că facem noi!

Locot, — *(Către Potroacă)*. Acuma poți da drumu oamenilor de la teorie... Care nu

știe, maî aplică-le, mă'nțelegî, constituția militară.. Că alt-fel nu merge, mă'nțelegî. Eu sînt manei'at, clar... (Ese).

SCENA VII

Cel de sus, fără Locot.

Potroacă. — Acuma la culcare. Da' maî întâiu să vă facetî cizmele ca oglinda, să'mî răsucesc mustața în ele! Nu asâ de~n **sos*** păriî, c'apîî... ațî auzit ce-a zis don Locotentent!... (*Afară se aude sumud rugăciunea... Potroacă comandă:*) *La dreap-t'dl (Soldații se 'ntorc cu toți la stînga)* Ce faceți? Ațî turbat?

Vasile. — S' trăiți, don sergent, Răsăritu e la stînga...

Potroacă. — Nu vorbi! Am vrut să vă'ncerc, să vedem, știți unde e Răsăritu?... Acuma zi rugăciunea. Al cui e rîndu?

Vasile. — (*începînd*) Tatăl...

Soldații — (*in cor*) Tatăl...

Vasile. — Nostru...

Soldații. — Nostru...

Vasile. — Carele...

Soldații. — Carele...

Vasile. — Ești...

Soldații. — Ești...

Potroacă. — (*Dînd un pumn m ceafă mint soldat*). Ce rîzi la rugăciune, mă j'dane ? Rîzi de rugăciune, haî! (*il lorește mereu*). Să trecî și tu cu căteaua n spinare și două zile sala de poliție!. Te 'nvăț eu să maî rîzi la rugăciune! Auzi spurcații!...

Soldatul. — N'am rîs, trăiți...

Potroacă.—Nu vorbi la rugăciune!...

Măine la ploton de pedeapsă! Am să te gonesc pînă țî-o își limba de-uncot! (*către cei-l'alți*) Să zică numa unu!

(*Vasile zice «Tatăl nostru» începînd de la «.în ceruri.y» Toți își fac cîte trei cruci*).

Potroacă. — La front! (*Toțise 'ntorc*). Acuma cișmele. Și să n'aud vorbă, că uite sfîntu Arhanghel! (*arată nuiaua*). Numa periile să miște! (*Toți se reped și scot din saci cîte o perie de cizme. Vin la marginea paturilor, se desculță și încep a frecă*).

SCENA VIII.

Cei de sns. — Serg.-major

Serg.-major. — *(E beat bine. Esc urmat de doi sergenți și un sergent-major tot așa de beți. Către Potroacă).* Dac'o 'ntrebâ cine-va de mine, să vii să rae chernî... Sînt peste drum... Mergem la Marița 'n vizită! *(arătînd spre cel cu ranița 'n spinare).* -"Pă măgarii ăștia să mi-i ții toată noaptea cu ranița în spinare. Să 'nvețe minte, că nu să joacă la oaste. Fie-care să-și facă datoria, nu numa eu și altu ca mine! *(Ese cu mantaua pe umeri cîntînd):*

Ah! Ce fericită-î
- Viața de soldai!
El de toată lumea
Este respectat!

(Soldați), carî la intrarea serg.-major s'au oprit «în poziție», încep a frecă cizmele. Potroacă sucește o țigară).

(Cortina cade)

Echilibru Bugetar

— Trăiți, don sergent!
— Ce-î, băete?
— Trăiți, don, sergen' m'a trimis don locotenent să-î dați o porție cazonă de rachiu.
Sergentul strigă:
— Planton!
— Ordonăți, don sergent!
— Dă o porție de rachiu pentru don locotenent. Vezi să fie bun!
— înțeleg, să trăiți, don sergent!
Sergentul strigă pe soldat:
— Băiete, fă 'ncoa!
— îndată, trăiți clon sergent!
— Aî dus rachiu la don locotenent?
— L'am dus, trăiți, don sergent!

— N'a zis nimic.
 — Pent' ce n'a zis?
 — De, știi ei?
 — Pent' ce nu știi? -"~
 — ?
 — Pentru ce nu știi, mă? Așa ai învățat
 tiuria?
 — ?
 — Ce tacî?
 — ?
 — Ce tacî mă?
 — ?
 •— A-ha! Va să zică nu vreî să răspunzi?
 — Ba răspund:
 — A-ha! Răspunzi superiorului ?? Căprar,
 să-l torni o zi la dubă! Las'că te 'nvăț ei
 să răspunzi superiorului! Să-î oprească porția
 de rachiu!

* *

Ora 12.

— S'a ajuns rachiul la toți oamenii?
 — Da, don locotenent!
 — M'are nimeni vre-o reclamație?

— Nimeni, don locotenent!
 — Maî dați-mi o porție de rachiu.
 Sergentul:
 — Trăiți, don locotenent, n'aveți pe ni-
 menî de trimis la 'nchisoare?
 Asta nu-î treaba ta, sergent! Marș la
 'nchisoare! Să-î oprească porția de rachiu!

Pregătiri perîTii surprindere '

— Haide! Treceți la gătit amoniția! A dat ordin don general că Duminica viitoare vine în inspecție să ne suprinză. Să nu mă faceti de ocară, că-î vaî de mama voastră!

— Trăiți, clon căprar, da' face inspecție și la micu ichipament?

— La tot.

— Da' noi care n'am primit încă amoniție, să ne o gătim ?

— Da ce, mă? Voi sînteți Vodă?

— Ba nu...

— Apăi dacă nu, ce te mai sclifosești? Și să vă tundeți ca în palmă! Când s'o izbi musca, să facă *plici!*

— Trăiți, don căprar, nu ș' cine mî-a furat pătura.

— De ce nu știți?

— Pe semne noaptea...

— Noaptea, nexe-noaptea! Soldatu e dator să păzească amoniția Statului, că de-aia-î soldat! Prepune că ești de santinelă în timp de războiî;— cum o să-ți păzești tu postu, dacă nicî cînd dormî în timp de pace nu-ți poți ține ichipamentu? Să viî la mine să-ți dau eu o pătură. Am una de pristos... zece leî.

— Am înțeles, trăiți, don căprar!

Căprarul aduce pătura.

— Uîte, asta e. Scoate paralele.

— Asta e taman pătura mea.

— Cum a ta, răcane?

— A furată: o cunosc după serie.

— A-bâ! Ți-aî pus seria pă pătură, ca să zici că-î a ta? Am să te dau în judecată pentru plastografie de pătură în potriua supirioruluî... Te aî dus dracului, băiete!

— Trăiți, don căprar, iertați-mă...

— Să te ierte ăl de sus... Scoate zece leî.

— înțeleg, să trăiți.

— Haide, să fiti gata ... Duminica vii-

toare vine să ne surprinză don general...
așa a dat orden... Mă!... vedeți să nu vă
piară ceva pîn' atunci, că-î vai de mama
voastră! Tîrsoru vă mănîncă !

Vizita Medicală

- Ce ai tu, băiete?
- Eu, trăiți don doftur...
- Nu se zice «don doftur!» Așa ai în-
vățat la teorie ?
- Don medic de righiment glasa I-a....
- Așa te 'nvață, deșcă! Acuma spune
ce ai.
- Mă îa cu frig, pîn' spete, pîn' toate
alea, mă doare capu...
- A-ha! Te-am înțeles... Vrei scuteală...
Sergent! Dă-î o chinină să-î mai treacă de
infirmierie...
- Sergentul:
- Fă 'ncoa la chilină, băiete! Credeai
că-î plească de prostit meliția!
- Doctorul:

— Tu ăla de colo, ce ți-e ? Te doare capu și pă tine?...

— Ba nu, don doftur...

•— Nu se zice «don doftur», țărane!

— Don medic de righiment glasa I-a...

— Asâ mai vii de-a casă .. Oe tî-e?

— Tmî curge...

— A-ha! Curge!.. Curge tare?...

— Da, ochlu drept... și s'a roșit...

— A-ha, ochiul! Te-ai freat, ca să mă prostești... Nu vrei scutire? Sergent! Să-l toarne două zile la pluton de pedeapsă!... Când o stă din curs, să'mi spui. (Către al treilea soldat) Peste tine ce-a dat?

Un căprar:

— Ăștia sînt trei insi lovitî la cîte un picior... De la instrucție...

— Ei, și ce sînt ei? Dumnezeii? Să le pui picioare noui? Să-i scutească trei zile de instrucție... Maî e vreunul ?

— Nu maî o nimeni.

— Bine că nu maî e! Sergent, fă raportu: consultați sase, vindecați sase, evacuați șase, scutiți trei.. Cu mortu ce s'a făcut?

— E bine.

— Ai făcut raport? Să-l îngroape azi.

— înțeleg, don doftur.

— Si tu, boule? Se, zice...

— Don medic de reghiment glasa I-a...

Un căprar:

— Mă, ăia trei șchiopi... Treceți încoa!

Azi aveți corvadă...

— Da' ne-a scutit dela fermelie,

— Nu vorbi! Capra pogribaniî mînăstiriî din cer! Va scutit de instrucție, nu de corvadă! Azi se mută don căpitan; avem de cărat... Aia instrucție e ?

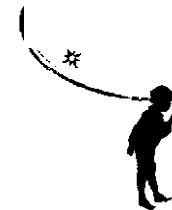
— Ba nu, don căprar...

— Apăi?!... înainte—marș!!

Cei trei schiopî pleacă în marș forțat.

Căprarul:

— Mergi frumos, leat! Talpa la pămînt!

Școala Regimentului

Ofițerul:

- Să 'ncepem la Geografie. Stanică Ion!
- Ordonăți!
- Spune-mi unde sînt polii?
- Trăiți don locotenent, în lada lu don căpitan casier!
- Nu așâ, rătane! (arătînd pe glob). Uite unu aici și unu colo. Ai înțeles?
- Am înțeles, trăiți. (ducîndii-se la loc, către alt soldat). De calic ce e, vede numa poli!

Ofițerul:

- Acuma la Geometrie. Să-mî spuî ce numim ungbîu drept.
- Trăiți don locotenent, unchîii drept se chîamă că-î frate cu tat'teu.

— Nuasâ, mocofane! Uîte-te colo în coltu x cazărmii; cum se numește aia?

Soldatul (privind în colț). Butoîașu cu rachiu cazon!

La Aritmetică.

— Să-mî spuî cit face de 7 orî 15.

— Cită leafă ai tu pe zi?

— 7 parale.

— Ei? cît primești pe chenzină?

— Cît dă ordin don sergen'major!

Serviciul în garnizonă.

— Care este datoria soldatului în gardă?

— Trăiți, don locotenent, să apere postu contra inamicului!

— Da' dacă nu sînt inimici? atuncî ce apără?

— Atuncî... apără de muște pe don căprar cînd doarme!

In gardă

Schimbarea gărzii.

Căprarul:

— *La dreapta și la stîm — ga! Prezen-
tați — arm'!*

Soldații execută mișcarea. Apoi:

— La ce-aî venit?

— Am venit să te schimb. Ce-mi dai în primire?

—• Onoru, i'ocu, sgomotu și postu.

— Alt-ceva?

— Alt-ceva... cînd o eși bucătăreasa de peste drum, să chemi pă don căprar.

*

* *

Căprarul:

— Va să zică dormi la post leat! Așă te-

am învățat eîi! Ia descinge-te de curea, că-ți arăt eu acuma! A venit Rondu și tu n'ai dat de veste.

(Soldatul este așezat pe marginea patului și desbrăcat de... Alțițe și Bibilurî... Căprarul îi trage cu baioneta repetîndu-î într'una:)

— Alt' dată cînd eî vedea că vine Rondu, să strigi: «oine-î?» Dacă țî-o răspunde «Rond», să strigi «Rond stăi!» Parastasu și grijania!... Și pă urmă: «Căprar de gardă vin de recunoaște rondu!» Parastasu și grijania!... Aî înțeles acuma?

— Am... înțeles... trăiți...

(Peste un ceas vine Rondul).

Soldatul:'

— Cine-î? Cine-î? Cin'?!?

— Rond!

— Rond, stăi!... Parastasu și grijania! Căprar de gardă, vin de recunoasce Rondul, parastasu și grijania!...

CIOBANUL

— Povestea unui voluntar —

Pe drumul Oranovei, între Kadichioi și Garvan.

De sus din naltul cerului, luna senină, călăuză sufletelor întristate, aruncă pământului mîngîierea dulce a părului ei de aur. E o noapte de Septembrie, răcoroasă dar dulce, stelele se scaldă în fericirea albastră a unui cer mai clar ca gîndirea fecioarei, și un vînt mîngîios par'că 'î-aduce de departe vraja unor vremî moarte dar scumpe, carî aii fost și 'n vecî nu vor mai ii. Și nicî un sgomot și nicî o mișcare, par'că gîndurile țî se duc așa, noturburate, ne o-

prite, fără piedică, drept sus la stelele care plîng cu ochî înfiorători de triștî lipsa lor de viață.

— Ce-or fi făcînd acuma ai mei? Departe, departe, dincolo de unde cotește Dunărea, pe malul Dunărei vecin, într'o casă unde s'au vînturat anii copilăriei, lăcrămile cele d'întîiu și cele d'întîiu amaruri, acolo unde a plîns copilul și a oftat tînărul, în curtea plină de mușețel, 'î-am lăsat pe toți' și m'am dus... Doamne, am să'î mal vād vre-odată? Sărăcie, dușmană de veacuri stăpînitoare peste cei mai ageri și cei mai cumînți copil ai pămîntului, pentru ce m'ai gonit din casa părinților mei și pentru ce m'ai îmbrăcat trupul slab în haîna asta strălucitoare ca lanțul și ca lanțul de grea? Mă arde tunica militărească și chipiul m'ai pasă țeasta, 'm'ai chinuește gîndul.

Și atunci, prins de friguri, ridic ochii 'n sus și stelele plîng, lăcrămile lor m'ai întu-necă privirea, și plîng și eu și plînge vîntul, firea plînge... Picioarele de-abîa mă duc: ce greii e corpul cînd necazurile apasă ini-ma! Mă duc încet și m'aișez lîngă șipot.

Sgomotul apei îmi face rău. În locul unde e azi șipolul, a murit o dată — spune ho-gea — o fecioară tânără și frumoasă... Și sgomotul apei mi se pare acum plînsul aceluși suflet ce s'a stins fără să fi trăit. Cîntecul acesta postum mă 'nghîțată.

Dar de departe, tocmai din vîrful dealului, s'aude un glas de fluer, duios ca plînsul celui rătăcit. Ascult. Nu, nu e vis, nu e părere: din vîrful dealului se-aude *Doina* romînească, jalea scrisă 'n sunete a Romî-nuluî sărac, gonit din casa luî în creeriî munților, în locuința brazilor și-a vulturilor. Dar cine poate s'o cînte? În sat nu sînt decît Turci și Tătari. Afară de compania noastră din vale, nu-î nicî un Romîn prin prejur. Dar compania doarme de mult cu gîndul corvezei de mîine și-a bățăilor de toate zilele.

Și cum pătrunde glasul flueruluî în muțenia astei nopți liniștite! Trebuie săi vād pe artistul acesta, care cîntă stelelor și codrului, trebuie săi vād pe artistul acesta, care 'și alege atît de bine admiratorii.

Și pornesc de la șipot. Pînă n deal e doar cale de un sfert de ceas.

L'am descoperit! În vîrful dealului e o stîină. Și afară din stîină, la marginea unui copac, stă lungit pe iarba verde și cu ochiî la stele un cioban tînăr și frumos ca un cioban din cărți.'

— Noapte bună!

— Bun sosit!

— Mă miram cine cîntă așa de frumos la vremea asta!

— Ia eî cîntam. Că dacă-î lună și frumos, cu ce să-ți mai treacă de dor? Hei, dorul!...

Și vorbele luî, calde și pline de o tristețe comunicativă, îmi cădeu pe inimă ca un balsam alinător, prin acel farmec pe care 'l are conștiința că nu suferî singur. Nicî în iad omul nu vrea să fie singur.

— Bine; dar cum se face că te găsești aicea 'n Dobrogea, singurul Romîn într'o țară de Turci și de Tătari?...

— Iac'asă.

Răspunsu-î fu scurt și supărat. Își luă din nou fluerul și iarăși începu *Doina*. Cu cît

o ascultam, cu atîta -mî plăcea mai mult, cu atîta notele acelea simple clar curgătoare mă pătrundeau tot mai mult în căldura lor de jale...

Din seara aceea m'am împrietenit cu ciobanul răzlețit în țara turcească, adică «turcească» pentru că așa spun Romîniî și astă-zî Dobrogeî. De cîte orî mă 'nvăluîă urîtul în painjenoasa-î pînză și de cîte orî nostalgia colțului în care m'am născut 'mî apăsă pîoptul și mî aducea în gît neînțelesul nod al unei isterii atît de explicabile, — îmi luam drumul spre stîna din vîrful dealului. Și acolo sus, mai departe de cazarmă și mai aproape de stele, în mijlocul celor mai bunî și mai taînicî prietenî: codrul cu frunzele și cerul cu luceferii, mă așezam jos, sub umbră de frasin, și spuneam cu glas rugător prietenului nenorocit ca mine și ca mine de mîhnit:

— Mai cîntă-mî o dată *Doina!*...

Și cîntă, și cîntă, pîna ce luna furișînduse dintr'un nour de ghiață ne surprindea pe amîndoî cu ochiî umezi, lacrimi inconsciente ale unor suflete zbuciumate de amarul celei mai sfînte patimi.

A ținut mult prietenia asta. Acum mă cunoșteau si cîiniî, căroră le 'nvătasem numele, pe carî îi desmîerdam, pe carî îi socoteam tovarăsî nenorocitî. Sînt si 'n rasa lor nenorociți! De cîte orî nu'mî petreceam ceasuri întregi făcînd deosebirea d'între cîiniî ăștia și Bubi pe care 'l lăsasem acasă! Acum uram pe Bubi. Nenorociții ăștia cari tremurau de frig în noți de iarnă, carî dormeau zgrebuliți veghiînd și 'n somn asupra turmei, avînd să se lupte cu lupii răi si cu oamenii si mai răi; nenorociții ăștia în paza căroră averea unuî sat eră încredințată și carî păzeau averea obștiei mai cinstit decît primarul comunei, — nenorociții ăștia, slabi și cinstiți, de-abia dacă mîncău un codru de mămăligă uscată, un ciolan la zile mari... pe cînd Bubi al meu, fricos și de o pisică, trîntor tolănit în fundul patului, trăiă bine, își avea cafeaua cu lapte mai asigurată decît doica ce mă alăptase, și eră mîngîiat și eră desmîerdat și toți îl alintau, copil stricat și alintat...

Intr'o noapte, am venit iarăși la prietenul meu ciobanul.

De astă-dată nu mai eram trist de o întristare vagă, eram desnădăjduit. Viața de cazarmă îmi apăsă sufletul. Simțiam că trebuie sau s'o las pe ea, saii să las în urmă orî-ce nădejde de viață. Și veneam să mă plîng tovarășului. Supunerea, ascultarea oarbă poruncile unor șefi inculți ca o strachină și sgomotoși ca o tobă, aerul de sălbăticie, suferințele unei întregi mulțimi apăsate și torturate, suferințele unui suflet abătut și revoltat, toate astea mă zdruncinaseră pînă 'n adîncul inimei, nu mai puteam!

Și î-am spus tot, tot, pînă 'n capăt. Hotărîrea mea eră luată: trebuîam să dezertez.

Par'că 'l văd. Cînd a auzit de dezertare, s'a ridicat în coate, m'a privit lung și ca aducîndu-și aminte de-un vis îndepărtat, de o vorbă pe care a mai auzit'o nu știu unde, mî-a zis trist, agitat:

— Să dezertezî? Dar știî ce vra să zică să dezertezî?

—• Știu. Și m'am gîndit bine la tot. Nimic nu poate să mă mai oprească; dar numai la un lucru mă gîndesc: să dezertezî, dar unde? Unde să te duci? Ce să faci?

— Ești copil. Ascultă-mă pe mine, nu te juca cu focul, ai să te căești rău pe urmă
Și-apoi de o dată, curagios și hotărît:

— Ia ascultă, văd că suntem chîar prieteni, am să'ți spuîu o poveste, povestea mea. Ai băgat bine de seamă că așa cioban cum sînt eu, nu sînt tocmai cioban. Vrei să știî cum am ajuns aici?

— Da, da; cum să nu vreau?

Și s'a așezat îarăși jos, a lăsat fluerul din mîna și a 'nceput. Am ascultat pînă 'n capăt. Povestea lui eră următoarea.

III

Părinți săraci. La vîrsta de 18 ani l'au dat în armată, pentru că, orî-cum, e o «carieră mai sigură»în care nu'ți trebuie carte multă. Cu școala pe care o făcuse, putea ușor să se facă ofițer, dac'o fi blînd și supus.

Și a intrat în armată. Umilințe peste umilințe. Bătaia de joc a soldaților vechi, pumnii căprarului, înjurăturile sergentului, închisoarea căpitanului și trufia voluntarilor j bogați și disprețul tuturor, toate astea îl

schimbaseră mult, mult de tot. Copilul blînd, incapabil să supere pe cine-vâ, ajunsese rău, supărăcios și supărător. Une-orî, tîrît de curent, îneecat de amar, în loc să plîngă 'n-tr'un ungher nenorocul luî și-al celor de o potrivă de amărîți, înjură și el, bătea și el după ce se făcuse căprar. Apoi căință, remușcare, rușine de el însuși: copilul blajin venea să mustre pe căprarul nemilostiv.

În mijlocul astor durerî—amorul și moartea nu cruță pe nimenî—a găsit și el un suflet care să'l iubească.

Fata unuî negustor din oraș. Se iubeau cum se iubesc copiii bunî și credeau în viitor cum cred copiii amorezați. Ea trebuia să îplinească opt-spre-zece anî peste douî anî și peste douî anî ol avea să fie ofițer. Lacrimi ale unuî trecut de umilințe, încetați de-acum, fericirea își aruncă razele ei să vă usuce.

Un punct negru pe orizont. Un locotenent, tocmai comandantul companiei luî, iubește și el — saii zice că iubește — tot pe Lucreția. Lucreția însă și-a dat inima cu totul celui-l'alt. Tresele de ofițer n'o încîntă

ca inima soldatului, și zornăitul pintenilor are mult mai puțin farmec decît glasul iubitului.

Si ofițerul a aflat, si ofițerul știe de a-
j t . . . i i i
morul acesta. Un superior învins? Asta-î o rușine! Disciplina înainte de toate. Și 'nfie care zi fericitul în iubire e nenorocit în cazarmă: un soldat a eșit fără nasturi la tunică, altul nu mînuește bine arma, al treilea nu știe teoria, al patrulea nu salută reglementar, — șeful căprăriei plătește. Aresturi, aresturi și iar aresturi. Dar iubirea pătrunde 'n formă de bilete prin corpul de gardă și prin zidul închisorei.

Cazarma e la marginea orașului, la aer curat. Compania e la instrucție. Trece o trăsură: Lucreția și tatăl său. Căprarul o vede și execută rău o mișcare, pe cînd locotenentul, care a văzut și el trăsura, comandă plin" de trufie...

— Ce? Tot nu cunoști mînuirea armii, dobitocule?

— ?

— Si rîzi încă?

Două palme. Trăsura trece, Lucreția 'și acoperă fața.

Dar asta eră prea mult. Căprarul dispare, pentru ca 'n locu-î să apară omul insultat, rănit în cel maî sfînt sentiment. Iute c^r-tușu 'n armă și ochește: locotenentul se svîrcolește n sînge, Lucreția e departe.

L'au băgat, firește, la 'nchisoare, și Consiliul de războiu l'a osîndit la munca silnică pe viață. Dar cînd să'l pornească la ocnă, n'au putut: dezertase.

Și acum, căprarul rănit în suflet, păzea oile Turcilor pe drumul dintre Kadichioî și Garvan. Pe atuncî Dobrogea nu eră încă a Romînilor și Turcii găsiseră adăpostul acesta desmoștenituluî ghîaur. Cînd aii venit Romîniî 'n pobrogea, cîobanul nu și-a maî schimbat locul. Și-apoî, îi eră tot una acuma. Codrul, stelele, luna, n'ati maî mult farmec ca ocnă adîncă, atuncî cînd bietul suflet nu știe la ce maî trăește...

Povestea luî m'a făcut să nu dezertez.

IV

Intr'o zi mă plimbam cu el pe vale. Trece

o trăsură. In fund e un bătrîn, o femee tî-nără și un copil. Călărașul de pe capră îți arată că 'n fund e administratorul plășei.

Trăsura se oprește.

— Maî e mult pînă la Garvan?

Dar cîobanul nu răspunde nimica. Aiurit, cvî ochiî țintă asupra trăsuriî, el stă mut și nemișcat. Fața-î e de ceară. In locul luî răspund eii, și trăsura pornește.

Privesc la cioban, cîobanul plînge. Apoî, rezemîndir-se de mine, cu glas sfîrșit, cu ochi' n lacrimi îmi șoptește:

— Lucreția!

— Ați auzit, camarazi?

— Ce?

— Cum, nu știți nimic? Cîobanul de aici din sat a venit îerî de s'a predat căpitanuluî, spunînd că-î dezertor din 1876, cînd a 'm-pușcat un locotenent la Galați.

— Ce spuî? A venit el singur? Cum asta?

— Heî, coștiința dom'le ! Dac'a trădat Țara!

Suflet zbuciumat de patimi, cine să te înțeleagă?

7

G/

UN SERGENT-MAJOR

— Vasile !

— Porunciți !...

— Du-te la bucătar și spune-î c'am zis eu să 'ți facă niște raîncare particulară. Vezi, să puie mai multă ceapă și să nu mî-o facă nesărată ca aseară, că-l dau dracului !

— Da' dacă n'o avea carne?

— Să aibă !...

— înțeleg, trăiți don sergen' major.

Și Vasile s'a răsucit *ala stînga* 'n **pre-JU*** pe amîndouă călcîile și a eșit.

Cînd rămase singur, sergentul major Gută se așeză pe pat, își scoase bluza, se mai scărpină de cîte-va orî și privind împrejurul lui murmură: Ce viață!...

• Tot gîndind însă, simțea nevoe ca să fie
S mai comod, îl supărau cișmele și ar fi voit
• să scape bucuros de ele.

M — Planton ! strigă el.

• Peste un minut ușa se deschise și plan-
• tonul intră.

M Cînd s'a oprit în fața lui Gută, a bătut
m tare cu picioarele în pămînt.

• — Să trăiți don sergen' major !...

9 Dar, drept răspuns acesta se trînti pe pat
<1 și întinse piciorul stîng.

I Plafonul pricepu...

• Se aplecă jos, apucă cu mîna dreaptă
• de călcîiu, cu cea stînga de vîrfurile ciubotei
M și trase...

m — întinde obielile, să se usuce...

I — înțeleg.

• — Și cizmele ia-le și le fă cu vacs. Cînd
m'oiu scula, să 'mî fac mustața în ele. Să fie
văcsuite cum îi dracu...

— Da' n'am vacs.

— Să ai!

Plantonul își făcu salutul și eși.

— Nu mai e meliție, murmură Gută, cînd
se văzu singur. De spuî bucătarului să 'ți

facă mîncare, îți răspunde că n'are carne, de spuî soldatului să 'ți văcsuiască cizmele, îți răspunde că n'are vacs. Și pentru ce? Pentru că nu maî e cnut.

Se auzi o ciocnitură n ușe.

— Intră! răspunse Gută somnoros.

Drept, ca un stîlp de telegraf, intră în cancelarie un soldat.

Chipeș, cu cîte-va fire de mustață, el se opri în fața sergentului-major și vorba țigănească «să trăiți...» trebui să s'audă.

— La ce ai venit, maî băete?

— Pentru soldă.

— Ce soldă, maî? Estî nebun?

— Solda mea pe chinzina trecută.

— Da' ce, n'ai primit'o ?

— Nu.

— Unde-ai fost, cînd am împărțit solda la oameni?

— Am fost... stitî că m'atî trimes domnia voastră la cocoana Lina, de î am dus niște cămăși, obiele...

— Ei! Ei! Nu mîntuî o dată? Ce, te-ai pus să 'mî înșiri «micul echipament?» De ce n'ai venit cum te-ai întors, să 'ți dau solda?

— Da nu știți, că m'a oprit duduia de 'î-am cărat trei hîrdae de apă, tocmaî de la podul cela. Știî, cum mergi pe strada ceia — cum focu o chiamă — faci la dreapta și ești acolo...

— Nu știu nimic. Eu te-am trecut în condică, că ți-am dat'o.

— Da' n'am nicî fir de tiutuu...

— Nu vroiu să știu... să ai!...

înțeleg.

Soldatul plecă mîhnit.

La rîndul lui, Gută blestemă pătătoșia, în care a ajuns armata din ziua de azi.

— Destulă procopseală, gîndea el, face soldatu ceva, îl bagă la pușcărie, par' că cine știe ce pedeapsă-î asta! Să odihnește cîți-va anî de zile de pomană. Unde e bătaia, pă care am apucat'o eu? Da' ce dracu? Vasile ăla 'și face de cap astă-zî. L'am trimis de două ceasuri după mîncare și văd că nu mai vine.

Și începu să strige : Vasileeeee... !

Dar Vasile dormea în cazarmă.

Cînd au auzit soldații glasul stăpînului,

care mai de care se grăbea să scoale pe Vasile.

— Scoală măi Vasile.

— Mă, Vasile, mă.

— Scoal' mă, că te chiamă don sergent-major.

— Unde e? Să trăiți. Porunciți! zicea Vasile, care se deșteptase somnoros.

— Aleargă, că 'î în cancelarie, dă fuga că 'î foc.

Și Vasile 'șî încheie bluza, trase frumos pantalonii peste cizme, își așeză «limba» cravatei, se șterse cu degetele la ochiși intră-

— Da' bine, mă, ce te-ai făcut? Eu credeam că te-ai pierdut. Unde e mîncarea?

— Mîncarea?

— Ei! Ei! Mîncarea!

— Vine acuma. Am pus'o, să se mai încălzească.

— Dute și adu-o mai curînd.

Peste cincî minute Vasile se întoarse cu un «capac» plin cu mîncare.

Îl trînti repede pe masă, căci îl frigea, și 'și suflă peste degete.

— Acuma cere un rachiu de la căpraru

de săptămîină și ceva pîine, și pă urmă gătește de spălat.

— Prea bine.

Și peste vr'o cinci minute Vasile se întoarse înapoi cu mîna goală.

— Să trăiți don sergent-major! Căpraru de săptămîină ci că n'are rachiu.

— Chiamă'l încoace. Aidî iute!...

Don frunțaș Ianache! Don frunțaș Ianache! striga Vasile.

— Ce e, mă?

— Te chiamă don sergen'-major. Aide, fuga!

— Porunciți! strigă frunțașul Ianache, care făcea pe căpraru de săptămîină, cînd se înfățișă înaintea lui Gută.

— Cum ai îndrăznit, măi pungașule, să 'mî spuî că n'ai rachiu...? Știi tu că asta e ne-supunere și pot să te dai în judecată? Știi mă?! strigă el ridicînd glasul mai sus.

— Ba nu, da' rog bunătatea domniei voastre, să 'mi dați voie să vă spun ceva.

— Spune.

— Azi credeam ca să vă opresc ca tot-d'a-una un rachiu, două, trei... Cînd colo

a venit don căpitan, a băut trei porții; a venit don locotenent tot așa, a mâi luatără domniî sergenți cîte două porții; domniei voastre v'arn dat pînă acuma trei, — de unde să mâi iasă? Că eii, de, îl primesc pă țanc, pă numărul oamenilor. Dacă dai soldatului porția mâi deșartă, ci-că lăcrăma.

— Eî si?...

— N'am de prisos... să trăiți... eu de, v'ași da, da' mâi am șapte oameni în gardă, are să vie acuma prăpădiți și are să ceară...

— Nu vroiu să știu.

— Da' dacă n'am?...

— Să aî!

*
* *

Mînca Gută cu poftă, băuse rachiu cazon și acuma *șede la masă*

— A!.. Poftă bună!

— Mersim. Pofțiți si dumnea-voastră.

— N'aveți pentru ce. Noi chiar acuma am statără la masă. Da' veniserăm așă de un apropont de chef.

— Ce veste-poveste?

— Mergem di-seară la «Trei plopi.» E o frumusețe! S'a deschis un fel de santant grozav. A venitără niște șansoniste de-alea particulere, unguroaice...

— Da? Va să zică e ceva îndeecat. Atuncea merg.

— La sigur?

— Ne vedem. Numa să scap de raport. Ne 'ntîlnim la *Vițelul cazon*.

— Parol?

— Parol!

CAVALERUL AMABIL

În toată garnizoana nu eră nicî un ofîter așă de politicos, de amabil și de gentil ca locotenentul George Adonescu. Eră cu neputință să se dea un bal, o serată, o simfonie cît de mare sau cit de mică, fără ca Adonescu să figureze în fruntea invitațiilor.

Și fără îndoială, nu eră o reputație uzurpată: clanță fermecător, în brațele lui domnișoarele se simțiau răpite ca de un vîrtej fantastic; vorbea franțuzește cu o eleganță rară; făcea damelor tot felul de mici servicii, — atît de prețioase unor minți bine crescute; eră omul indispensabil, eră în sfîrșit cavalerul a căruî lipsă se simțea în orî-ce

salon, eră crema politeței, aranjatorul de cotilioane, fala orî-căre case cu pretenții, ființa fără care toate petrecerile lîngezeau.

Afară de asta, serviciile lui pe lîngă sexul plin de grații treceau de marginele obicinuitelor politețe ajunse elementare. Adonescu dăduse dovezi că știe să apere cu spada și cu pistolul onoarea unei femei. De cîte orî nu-și pusese el viața 'n primejdie pentru a face să se respecte o femeie! O dată s'a bătut în duel cu un țivil rău crescut, care n'a găsit nimic mai bun de făcut decît să fumeze cu ostentație în fața unei doamne foarte respectabile ca frumusețe și ca poziție socială. După trei gloanțe schimbate fără rezultat la 25 de pași, onoarea se declară satisfăcută; dar nu-i mai puțin adevărat că un moment viața frumosului cavaler atîrnase de doza de praf de pușcă pus în pistol.

Altă dată a pîlmuit în mijlocul teatrului pe un țivil, care după ce avea o mîină paralizată, apoi își permisese să lovească cu cotul pe o doamnă. E de prisos să mai spun

că lașul nici n'a îndrăznit să-și constituie martori: sînt unele reputațiuni în fața cărora nu poți decît să te pleci.

Dar aceea ce a asigurat încîntătorului locotenent o situație strălucită în ochii cei mai frumoși, a fost duelul lui cu Spireanu, țivilul cela care și-a permis să afirme într'un bal, că eticheta strictă este o convenție socială menită să acopere lipsa totală de sentimente, golul de sinceritate. Cînd tu însu-ți ești omul prin eselență adorator al etichetei, natural că ai dreptul să iei asupra-ți vorbele astea.

Si cavalerul ofensat a trimis chiar în seara aceea doi martori inplacabilî cutezătorului moralist. A fost un noroc pentru acesta că duelul s'a făcut la trei-zecî de pași, — alt fel de mult s'ar mai fi adăogat o cruce în lumea cimitirelor.

Și acum, spuneți dacă nu aveau dreptate toți ochii albaștri orî verzi, săT caute cu nesăț, toate inimile săT adore, toate buzele să-î rostească numele.

Da, aveau dreptate, mai ales că Adonescu mînuia tot așa dn bine condeiul ca și spada.

Cîte zile onomastice, cîte revelioane, cîte aniversări de nașteri orî de cununii, nu văzuseră înstrunarea lirei acestui erou duios, teribil în mînie, dar dulce în Iubire. Poezia lui «In gondolă» a făcut epocă, și dacă nimeni n'a vorbit de ea, pricina este că *Revista armatei*, ziar eminent serios, nu publică poezii. Vă asigur însă că era admirabilă:

Să sbor ou tine, angel de-amoare,
Să simt cum apa fuge ii picioare
Și apoi... să mor !

Negreșit, s'au găsit și aci invidioși cari să afirme că gondola nu e simțită, că aceea căreia îi eră dedicată poezia nu putea să inspire gusturi de gondolă, de oare-ce o gondolă se scufundă sub greutatea unei femei de 60 de anî, — dar cine poate mulțumi pe bîrfitorî ? Pentru orî-ce om în curent cu cele ce se petreceau în cercurile acelea, eră lucru cunoscut că poezia fusese dedicată copilei acelei sexagenare, — o blondă cu ochii de azur, — și că erau mai bine de doi anî de cînd între poet și mama copilei nu mai există nicî o relațiune compromițătoare.

Primeam din toate părțile felicitări și încurajări ;

— Te-a luat în armată? Am auzit că te-a dat în compania lui Adonescu. Ai să trăești bine, e un băiat șarmant!

Iar o domnișoară, plecându-și ochii în pământ, a exclamat cu un dureros oftat:

— Așî vrea să fiu în locul dumitale!

Și nimeni nu m'a crezut peste o lună, când le-am spus povestea următoare:

Locotenentul Adonescu eră spaima regimentului. Din pricina modului cum se purtă cu soldații, ajunsese să se revolte chiar unii ofițeri și să reclame colonelului.

Une-orî, când venea de la vre-un bal și avea capul mai amețit de dulcile extazuri ale salonului, eră un adevărat sălbatic. La instrucție își umplea buzunarele cu pietre, și aruncă după soldați. De regulă îi bătea cu sabia, pînă ce trebuia să o desdoîască cu piciorul. Mergea și scotea din infirmerie pe bolnavii din compania lui, ca să-i pue la instrucție. O mulțime dezertau, altii se împușcați orî se aruncau în fîntînă. O dată a tăiat mîna unui soldat, pentru că neno-

rocitul făcuse o mișcare greșită la mînuirea armei. Sergenții reangajați spuneau că n'au apucat nicî o dată un ofițer așî de brutal. Cînd am spus unuia că acest Adonescu se bucură în lumea țivililor de reputația unui om foarte amabil, o deșcă veche mî-a răspuns^

— Hei, leat! Pă ofițer nu'l cunoști pînă nu-l vezi la cazarmă! Să nu zici nicî o dată că-i om politicos, pînă nu l'eî vedea cum e cu infirioriî luî! Cu țivilii în salon se poartă el bine, că n'are încotro: dacă nu s'o purtă așî, o pate. Cum o să se mai uîte fetele la el, daca le-o luă cu rău?

Si 'n vorbele astea ale camaradului eră cel mai mare adevăr, o axiomă. Dar pas' de spune adevăruri fetelor! Ce-are a face cotilionul cu școala de companie ?

*

* *

De aceea am înghețat deunăzi cînd am primit biletul acesta:

«Doamna și domnul P. A. Călescu au onoare a vă anunța căsătoria fiicei lor Matilda cu d. locotenent G. Adonescu...»

xVr trebui ca înainte de a se mărită cu un ofițer, fetele să vie *incognito* măcar o dată la cazarma viitorului lor soț și protector. Multe lacrămî tîrziî ar fi cruțate!

CUGETĂRI ADÎNCI

Intre multe alte calități, Moș Teacă are și pe aceea că este un mare cugetător. Și pentru ca aceste fructe ale inteligenței lui să nu se pîardă, a luat hotărîrea să-și noteze impresiile de peste zi.

Madam Teacă, o femeie care știe să aprecieze adevăratele talente, a cumpărat un carnet, în care trece zi cu zi cugetările eminentului său soț.

Iată cîte-va file din acest carnet:

Adevăratul militar nu trebuie să meargă nicî o dată la fotograf ca să-și scoată portretul. E de ajuns să trimeată livretul sau foaia personală.

*
* *

Tot aud de Dante, de Petrarca și de alții,
cari șî-au publicat iubitele pe nume. Pe
semne că femeile astea n'au avut nicî pă-
rinți nicî bărbați. Să poftească un țivil să
dedice o poezie nevestii mele! Patru zile
sala de poliție!

Ofițerii de artilerie se laudă mereu că
comandă o baterie. Eu nu sînt artilerist;
cu toate astea comand zece baterii pe zi,
și pe toate le beau.

* *

Haîna nu face pe călugăr, dar nicî călu-
gărul nu face haîna. Eii știu că hainele se
fac la compania afară de rînduri, iar pe că-
lugăr îl face vîrsta.

Cea d'întîiu condiție ca să fii un bun
critic al poeziei, este ca să fii moașe: poeziile
nu se fac, — se nasc.

* *

Dacă vă duceți la Frankfurt, nu gustați
cîrnați carii au un gust dulce și se topesc
în gură: sînt făcuți cu carne de cuțu.

*

* *

«Iubește pe aproapele tău ca pe tine însu-
ți» De singur, din pricina asta cea mai mare
onoare ce ți se face la un prînz high-life,
este să te așeze aproape de cocoana de gazdă.

*

* *

Dacă vrei să ai ele Paști un oii roșu so-
lid, încearcă-l cîocnindu-l cu al adversarului,
întotdeauna cel care se sparge e mai slab.

* *

Găina care cîntă seara, nu face ouă di-
mineața. Pe semne de aia primadonele nu
aia copii.

* *

Nu ișiți uzi din bae, căci puteți ușor răci.
Stați în apă pînă ce vă veți usca, și numîa
apoi esitiți de vă 'mbrăcați.!

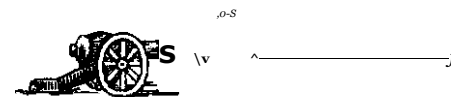

TABLA DE MATERII

V Moș Teacă	!
•^Epizootia	(GD)
i Religia cazonă	
Aghiotantul pieței	
Pastele.	
Moș Teacă spiritist	
Cum se vindecă boalele	
Lumina electrică . . <"	
Un rond sever.ol
• Teorii56,
Bacalaureații61.-'
In Dobrogea65
Don Colonel pe frontieră68
Contrabanda71'
Chipiul alb.75
Intre Camarazi78
Înainte de inspecție&2•
Telegraful regimentului.8C'
Recruții , t	• .90•
^•Ordonanța!B
Moș Teacă la inundație^;.	• .98,

II

Tab.

Moș Teacă la 1-iu Maiu103
Răscoala Căruțașilor107
Cheul Dîmboviței110 •
Moș Teacă și Presa113 •
Un jurnal cazon/.11G .
La teatru.120 »
Moș Teacă la 10 Maiu125 •
Ruperea rîndurilor.130"
v Aghiotantul132 -
Dezertorul „.	<®)*
Virtute Militară177
Echilibru Bugetar.101 ' .
^ Pregătiri pentru surprindere194
v Vizita Medicală197
Școala Regimentului200
In gardă.202
Ciobanul204
v Un Sergent-Major.216
* Cavalerul Amabil224
Cugetări Adînci.231

[•ACADEMIEI *]
y »

